

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-3-051 **(Soruşturma)**
Karar Sayısı : 25-21/516-340
Karar Tarihi : 28.05.2025

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER: Barış BİRCAN, Gamze GÜNDÜZ HALICI, Ahmed Alp GÜLER,
Selahattin Burak EKEN, Furkan Sefa DEMİRİSOY, Hatice Berna
ERMENEK, Hüseyin TEKELİ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILANLAR : - Çevre Endüstriyel Analiz San. ve Tic. AŞ
Temsilcileri: Av. Özgür AYGÜN, Av. Ufuk TUĞRAN
Bostancı Mah. Balkan Sok. No.2/7 Kadıköy/İSTANBUL
- Kalite Sistem Laboratuvarları AŞ
Temsilcileri: Av. Mehmet Haluk ARI, Av. Benan ARI
Atatürk Mah. Ataşehir Bulvarı 42 Ada Gardenya 7/1 Blok Kat:11
D:68 Ataşehir/İSTANBUL
- Veltia Laboratuvar ve Danışmanlık Hizmetleri AŞ (Eski Ünvanı:
STA Kalite Kontrol Laboratuvarı AŞ)
Temsilcileri: Av. Dr. M. Fevzi TOKSOY, Bahadır BALKI, Mustafa
AYNA, Arda Deniz DİLER, Selim TURAN
Adres: Hal Mah. Turgut Özal Bulv. Mertoç Sitesi E Blok No:131
Akdeniz/MERSİN
- Radix Analiz Lab. Hiz Tic. AŞ
Temsilcisi: Av. İbrahim ÖZDİLER
Cumhuriyet Mah. 1991 Sok. Beycenter Residence Kat: 3 Daire
23 Esenyurt/İSTANBUL
- Southern Agricultural Services Tarım Ürn. Analiz ve Tek. Tur.
Tic. San. İth. ve İhr. Çevre ve Su Analizi Ölçüm Lab. İş Güv.
Danış. Müh. Hiz. İnş. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Ahmet SÖZER
Reşatbey Mah. Türkkuşu Cad. Güneş Panorama A Blok K:9
Seyhan/ADANA

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Bazı özel gıda laboratuvarlarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 05.06.2023 tarih ve 39308 sayı ile intikal eden gizlilik talepli başvuruda özetle, Türkiye'de faaliyet gösteren bazı özel gıda laboratuvarlarının anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde bulunarak istikrarlı bir biçimde resmi fiyat tarifelerinden çok daha düşük fiyata özel istek numune analiz hizmeti vermeleri suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddia edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 05.06.2023 tarih ve 39308 sayı ile intikal eden gizlilik talepli başvuru üzerine hazırlanan 22.06.2023 tarih ve 2023-3-051/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 05.07.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 23-29/572-M sayı ile özel gıda kontrol laboratuvarı işleten bazı teşebbüslerin özel istek analiz hizmetlerinde yıkıcı fiyat uygulamak ve müşteri paylaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak aynı Kanun'un 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Anılan Kurul kararı ve Başkanlık Makamının 19.10.2023 tarihli ve 75089 sayılı oluru uyarınca başlatılan önaraştırma kapsamında 24.10.2023 tarihinde Çevre Endüstriyel Analiz San. ve Tic. AŞ (ÇEVRE), S.G.S. Supervise Gözetme Etüd Kontrol Servisleri AŞ (SGS), Kalite Sistem Laboratuvarları AŞ (KALİTE), Intertek Test Hizmetleri AŞ (INTERTEK), Intertek Test Hizmetleri A.Ş. Manisa Şubesi (INTERTEK MANİSA), MRL Merkez Kalıntı Araştırma Laboratuvarı AŞ (SGS-MRL¹), Özel Msm Gıda Kontrol Laboratuvarı ve Danışmanlık Hizmetleri Ticaret AŞ (SGS-MSM²), Nanolab Laboratuvar Hizmetleri Kimya Gıda Danışmanlık Çevre Eğitim San. ve Tic. Ltd. Şti (NANOLAB)'de yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Yerinde inceleme sırasında teşebbüslere bırakılan bilgi talebi yazısı doğrultusunda, NANOLAB'dan gelen cevabi yazılar 01.11.2023 tarih ve 44152 sayı ile 03.11.2023 tarih ve 44227 sayı, ÇEVRE'den gelen cevabi yazı 03.11.2023 tarih ve 44214 sayı, SGS'den gelen cevabi yazı 03.11.2023 tarih ve 44235 sayı, SGS-MRL'den gelen cevabi yazı 03.11.2023 tarih ve 44232 sayı, SGS-MSM'den gelen cevabi yazı 03.11.2023 tarih ve 44233 sayı, KALİTE'den gelen cevabi yazı 06.11.2023 tarih ve 44302 sayı, INTERTEK ve INTERTEK MANİSA'dan gelen cevabi yazılar 08.11.2023 tarih ve 44414 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Dosya kapsamında Kalibrasyon ve Deney Laboratuvarları Derneği (TURKLAB), Gıda Laboratuvarları ve Gıda Denetçileri Derneği (GLADER) ile Tarım ve Orman Bakanlığı (Bakanlık) ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Önaraştırma sonucunda düzenlenen 24.11.2023 tarih ve 2023-3-051/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 30.11.2023 tarihli toplantısında ele alınmış ve 23-55/1085-M sayılı karar ile; SGS, SGS-MRL ve SGS-MSM'den oluşan Ekonomik Bütünlük (SGS Ekonomik Bütünlüğü), STA Kalite Kontrol Laboratuvarı AŞ (STA), Radix Analiz Laboratuvar Hizmetleri Ticaret AŞ (RADIX), KALİTE, ÇEVRE hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespitine yönelik olarak soruşturma açılmasına karar verilmiştir. 14.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde SGS Ekonomik Bütünlüğü, STA, RADIX, KALİTE, ÇEVRE'ye soruşturma bildirimi elden tebliğ edilmiş olup 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca soruşturma bildiriminde yer verilen bulgu, tespit, iddia ve değerlendirmeler hakkındaki yazılı savunmalarını 30 gün içinde Kuruma iletmeleri istenmiştir. Ayrıca yerinde inceleme sırasında STA ve RADIX'e bilgi talebi yazısı bırakılmıştır. Bu çerçevede, STA'dan gelen cevabi yazılar 20.12.2023 tarih ve 46350 sayı ile 22.12.2023 tarih ve 46459 sayı, RADIX'ten gelen cevabi yazı 28.12.2023 tarih ve 46711 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. SGS Ekonomik Bütünlüğü, STA, RADIX, KALİTE, ÇEVRE tarafından gönderilen birinci yazılı savunmalar sırasıyla; 12.01.2024 tarih ve 47312 sayı, 12.01.2024 tarih ve 47316 sayı, 15.01.2024 tarih ve 47333 sayı, 15.01.2024 tarih ve 47419 sayı, 15.01.2024 tarih ve 47401 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

¹ Şikâyet başvurusunda ayrı bir tüzel kişilik olarak şikâyet edilmiş olmakla birlikte önaraştırma sürecinde, teşebbüsün SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından devralındığı anlaşıldığından yerinde inceleme belgelerinin daha kolay yorumlanabilmesi için şirketin ticari ünvanı bu şekilde kısaltılmıştır.

² Şikâyet başvurusunda ayrı bir tüzel kişilik olarak şikâyet edilmiş olmakla birlikte önaraştırma sürecinde, teşebbüsün SGS tarafından devralındığı anlaşıldığından yerinde inceleme belgelerinin daha kolay yorumlanabilmesi için şirketin ticari ünvanı bu şekilde kısaltılmıştır.

- (5) Soruşturma sürecinde 20.03.2024 tarihinde Eurofins İstanbul Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı (EUROFINS), Sia Analiz İzmir Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, Antalya Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, A&T Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, Saniter Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, Southern Agricultural Services Tarım Ürn. Analiz ve Tek. Tur. Tic. San. İth. ve İhr. Çevre ve Su Analizi Ölçüm Lab. İş GÜv. Danış. Müh. Hiz. İnş. Ltd. Şti. (SOUTHERN), Deppo Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı ve Veltia Türkiye - STA Antalya Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı'nda yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Yerinde incelemelerde elde edilen belgeler doğrultusunda SOUTHERN'ın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla söz konusu teşebbüs hakkında 03.05.2024 tarih ve 24-21/476-M sayılı Kurul kararıyla soruşturma açılmasına ve açılan bu soruşturmanın Kurulun 30.11.2023 tarih ve 23-55/1085-M sayılı kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile birleştirilmesine karar verilmiştir. SOUTHERN tarafından gönderilen ilk yazılı savunma 06.06.2024 tarih ve 52698 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Kurulun 24.04.2024 tarih ve 24-20/455-M sayılı kararı ile 30.05.2024 tarihinde sona erecek olan soruşturma süresinin 3 (üç) ay uzatılmasına karar verilmiştir. SGS Ekonomik Bütünlüğü, TURKLAB ve GLADER'den bilgi ve belge talebinde bulunulmuş olup SGS Ekonomik Bütünlüğü'nden gelen cevabi yazı 04.07.2024 tarih ve 53527 sayı, TURKLAB'dan gelen cevabi yazı 02.04.2024 tarih ve 50579 sayı, GLADER'den gelen cevabi yazı 15.04.2024 tarih ve 50917 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Soruşturma sürecinde, KALİTE tarafından 25.12.2023 tarih ve 46573 sayı ile yapılan uzlaşma başvurusuna istinaden Kurul tarafından 15.02.2024 tarih ve 24-08/145-MUA sayı ile alınan uzlaşma ara kararı 16.02.2024 tarih ve 83637 sayı ile tarafa tebliğ edilmiştir. 04.03.2024 tarih ve 49337 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda KALİTE'nin uzlaşma sürecinden çekildiği beyan edilmiş olup bu çerçevede uzlaşma süreci söz konusu teşebbüs bakımından sona ermiştir. Bir diğer soruşturma tarafı SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından 17.04.2024 tarih ve 50979 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal ettirilen yazıyla 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uzlaşma usulünün başlatılmasına dair başvuruda bulunulmuştur. SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün uzlaşma usulünün başlatılması talebi üzerine hazırlanan 06.05.2024 tarihli ve 2023-3-051/BN-06 sayılı Bilgi Notu Kurulun 09.05.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Kurulun 24-22/493-M sayılı kararı ile teşebbüsün uzlaşma talebi kabul edilerek uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca 04.06.2024 tarihinde Kurum merkez binasında SGS Ekonomik Bütünlüğü temsilcileri ile uzlaşma görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak teşebbüs vekili tarafından Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'te (Ceza Yönetmeliği) yer verilen hafifletici sebeplere ilişkin ek beyanda bulunulmuştur. Bu doğrultuda hazırlanan Bilgi Notu Kurulun 15.08.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-33/778-MUA sayı ile SGS Ekonomik Bütünlüğü bakımından uzlaşma ara kararı alınmıştır. İlgili uzlaşma ara kararı, SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından 15.08.2024 tarihinde tebliğ edilmiş olup yukarıda bahsedilen uzlaşma ara kararına istinaden SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından imzalanan uzlaşma metni, 22.08.2024 tarih ve 55480 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Kurulun 28.08.2024 tarih ve 24-35/848-362 sayılı kararı ile SGS Ekonomik Bütünlüğü açısından yürütülen soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılmasına karar verilmiştir. Soruşturma tarafı teşebbüsler ve sektör paydaşlarına muhtelif tarihlerde yöneltilen bilgi taleplerine ilişkin cevabi yazılar; SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından 20.05.2024 tarih ve 52033 sayı, Agrana Fruit İstanbul Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ (AGRANA) tarafından 23.05.2024 tarih ve 52161 sayı ile 24.05.2024 tarih ve 52183 sayı, Fine Food Gıda Sanayi ve Ticaret İhracat İthalat AŞ (FINE FOOD) tarafından 27.05.2024 tarih ve 52249 sayı, Metro Grosmarket Bakırköy Alışveriş Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti. (METRO) tarafından 28.05.2024 tarih ve 52311

sayı, 30.05.2024 tarih ve 52415 sayı, 23.08.2024 tarih ve 55540 sayı, STA tarafından 29.05.2024 tarih ve 52381 sayı, RADIX tarafından 29.05.2024 tarih ve 52386 sayı, KALİTE tarafından 06.06.2024 tarih ve 52668 sayı, 06.06.2024 tarih ve 52713 sayı, 22.08.2024 tarih ve 55502 sayı, Bakanlık tarafından 14.06.2024 tarih ve 53033 sayı, Aksun Tarım Ürünleri İthalat İhracat Sanayi Ticaret AŞ (AKSUN TARIM) tarafından 01.07.2024 tarih ve 53374 sayı, Eren Tarım Ürünleri Sanayi Ticaret Ltd. Şti. (EREN TARIM) tarafından 01.07.2024 tarih ve 53388 sayı, 01.07.2024 tarih ve 53386 sayı, 01.07.2024 tarih ve 53389 sayı, BİM Birleşik Mağazaları AŞ (BİM) tarafından 02.08.2024 tarih ve 54781 sayı ile Kurum kayıtlarına iletilmiştir. Soruşturma kapsamında hazırlanan 02.09.2024 tarih ve 2023-3-051/SR sayılı Soruşturma Raporu ticari sırlardan arındırılarak soruşturma süreci devam eden beş teşebbüse tebliğ edilmiş ve Soruşturma Raporuna ilişkin hazırlayacakları yazılı savunmalarını raporu tebliğ aldıkları günden itibaren 30 gün içinde Kurum kayıtlarına göndermeleri gerektiği taraflara bildirilmiştir. Taraflardan ÇEVRE'nin ikinci yazılı savunması 23.09.2024 tarih ve 56558 sayılı, RADIX'in yazılı savunması 10.10.2024 tarih ve 57454 sayılı, SOUTHERN'in ikinci yazılı savunması 01.10.2024 tarih ve 56907 sayılı yazılar ile süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. KALİTE tarafından gönderilen 23.09.2024 tarih ve 56595 sayılı yazı ile Kanun'un 45. maddesi uyarınca ikinci yazılı savunmasını sunmak için ek süre talebinde bulunulmuştur. Kurulun 26.09.2024 tarih ve 24-39/929-M sayılı kararı ile KALİTE'nin talebi uygun görülerek teşebbüse ikinci yazılı savunmasını sunması için otuz günlük ek süre verilmiş ve soruşturma tarafı diğer teşebbüslerin usulüne uygun ek süre taleplerinin olması durumunda ilgili başvurularının kabul edilmesine karar verilmiştir. STA tarafından gönderilen 27.09.2024 tarih ve 56786 sayılı yazı ile ikinci yazılı savunmasını sunmak için yapılan ek süre talebinin anılan Kurul kararı uyarınca kabul edildiği 30.09.2024 tarih ve 97505 sayılı yazı ile tarafa bildirilmiştir. KALİTE'nin ikinci yazılı savunması 04.11.2024 tarih ve 58552 sayılı, STA'nın ikinci yazılı savunması 07.11.2024 tarih ve 58678 sayılı yazılar ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ek Yazılı Görüşler KALİTE'ye 22.11.2024 tarih ve 100982 sayı, ÇEVRE'ye 22.11.2024 tarih ve 100984 sayı, RADIX'e 22.11.2024 tarih ve 100986 sayı, SOUTHERN'a 22.11.2024 tarih ve 100981 sayı ve STA'ya 22.11.2024 tarih ve 100985 sayı ile tebliğ edilmiştir. STA'nın üçüncü yazılı savunması 24.01.2025 tarih ve 61847 sayı, KALİTE'nin üçüncü yazılı savunması 22.01.2025 tarih ve 61682 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (6) 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısı yapılması hususu 10.04.2025 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 25-14/338-M sayı ile sözlü savunma toplantısının 27.05.2025 tarihinde yapılmasına karar verilmiştir. Sözlü savunma toplantısı anılan tarihte gerçekleştirilmiştir.
- (7) Kurul; yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Yazılı Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre, 28.05.2025 tarih ve 25-21/516-340 sayı ile nihai kararı tesis etmiştir. Soruşturma kapsamında yapılan tespit ve değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.
- (8) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da ve Ek Yazılı Görüş'te özetle; KALİTE, STA, SOUTHERN'in gıda analiz ücretlerinde fiyat tespitine yönelik bir anlaşma ve/veya uyumlu eylem ve rekabete duyarlı bilgi paylaşımı ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği, bu nedenle adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği; ÇEVRE ve RADIX'in 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerine dair yeterli bir bilgi, belge ya da bulguya ulaşamadığından söz

konusu teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanmasına yer olmadığı ifade edilmiştir.

I. YAPILAN İNCELEME VE TESPİTLER

I.1. Hakkında İnceleme Yürütülen Teşebbüsler

I.1.1. ÇEVRE

- (9) 1989 yılında İstanbul'da kurulan ÇEVRE, gıda konusunda teknik test ve analiz alanında faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün hissedarları veya yöneticilerinin gıda analiz hizmetleri pazarında faaliyet gösteren başka bir teşebbüste hissedarlığı veya yöneticiliği bulunmamaktadır. ÇEVRE'nin 2023 yılı net satışları (.....) TL olarak gerçekleşmiştir

I.1.2. KALİTE

- (10) 1991 yılında kurulmuş olan KALİTE; gıda güvenliği, tüketici sağlığı, çevre, kalite, biyosidal³, kozmetik, ilaç ve tüketici ürünleri ana konularında analiz, denetim, eğitim, danışmanlık ve belgelendirme faaliyeti göstermektedir. Teşebbüs 2016 yılından bu yana faaliyetlerine Mérieux NutriSciences firması çatısı altında devam etmektedir. Teşebbüsün hissedarları veya yöneticilerinin Türkiye'de gıda analiz hizmetleri pazarında faaliyet gösteren başka bir teşebbüste hissedar veya yöneticiliği bulunmamaktadır. KALİTE'nin 2023 yılı net satışları (.....) TL olarak gerçekleşmiştir.

I.1.3. RADIX

- (11) 2014 yılında kurulmuş olan RADIX; İstanbul ve Edirne'de faaliyet göstermekte olup gıda analizi ve laboratuvar hizmetleri dışında herhangi bir ticari iş ile iştigal etmemektedir. Teşebbüs ağırlıklı olarak Bakanlığın yetkili ve görevli müdürlükleri tarafından talep edilen analiz işleri ile özel kişi ve kurumlardan gelen laboratuvar ve analiz işlerini yapmaktadır. Tek ortaklı anonim şirket olan RADIX'in hisselerinin tamamı (.....)'e ait olup bu kişi, yönetim kurulu üyesi ve başkanı olarak münferiden temsile yetkilidir. Bahsi geçen kişi aynı zamanda gıda analiz hizmet pazarında faaliyet gösteren tek ortaklı anonim şirket statüsündeki RADIX İzmir Analiz Laboratuvar Hizmetleri Ticaret AŞ ve Oluş Özel Gıda Analiz ve Laboratuvar Hizmetleri AŞ ünvanlı iki anonim ortaklıkta hissedar olup bu şirketlerin de yönetim kurulu başkanıdır. RADIX'in 2023 yılı net satışları (.....) TL olarak gerçekleşmiştir.

I.1.4 STA

- (12) 2011 yılında kurulan STA, Mersin'de faaliyet göstermekte olup resmî istek ve özel istek analizlerine ilişkin pestisit, GDO, mikrobiyoloji, mikotoksin, mineral, fiziksel, kimyasal ve katkı analizleri gerçekleştirmektedir. Teşebbüsün hissedarlarının Antalya ilinde gıda analiz faaliyeti gösteren bir şubesi daha bulunmaktadır. STA'nın 2023 yılı net satışları (.....) TL olarak gerçekleşmiştir.

I.1.5 SOUTHERN

- (13) Tek ortaklı limited şirketi olan SOUTHERN'in sahibi ve yetkilisi (.....)'dir. Tarım, çevre ve gıda analizi üzerine faaliyet gösteren teşebbüsün ve hissedarının gıda analiz hizmet

³ Biyosidal ürün; sadece fiziksel ya da mekanik etkilerle değil, diğer başka yollarla herhangi bir zararlı organizmayı yok etme, uzaklaştırma, zararsız hale getirme ya da zararlı organizmanın etkisini önleme, üzerinde kontrol edici bir etki oluşturma amacıyla kullanılacak ve kullanıcıya sunulduğu haliyle bir ya da daha fazla aktif madde içeren, barındıran ya da bunların bileşiminden oluşturulan herhangi bir madde ya da karışımı veya madde ya da karışımlardan yerinde üretilen herhangi bir madde ya da karışımı veya ana işlevi biyosidal olan işlenmiş eşyayı ifade etmektedir. (Kaynak: <https://www.titck.gov.tr/faaliyetalanlari/biyosidal/biyosidal-urun#:~:text=Bu%20gruptaki%20biyosidal%20%C3%BCr%C3%BCnler%20insan,uygulanan%20veya%20temas%20eden%20%C3%BCr%C3%BCnlerdir,Erişim Tarihi: 08.08.2024>).

pazarında faaliyet gösteren başka bir teşebbüsü veya hissedar ya da yöneticisi olduğu teşebbüs veya işletme bulunmamaktadır. Teşebbüsün Adana'da yaş sebze ve meyve ihracat analizi kapsamında faaliyet gösteren bir laboratuvarı bulunmaktadır. SOUTHERN'in 2023 yılı net satışları (.....) TL olarak gerçekleşmiştir

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektöre İlişkin Genel Bilgiler

- (14) Besin değerini kaybetmemiş, fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik açıdan temiz, bozulmamış gıda olarak adlandırılan "güvenilir gıda" için gıdanın üretiminden, piyasaya sunulmasına kadar geçen süreçte gıda güvenilirliğiyle ilgili tüm gerekliliklerin yerine getirilmesi beklenmektedir. Gıda kontrol laboratuvarları bu güvenliğin kontrolü sürecinde gerçekleştirdikleri analiz faaliyetleri ile önemli bir rol üstlenmektedir. 12 Ağustos 2024 tarihi itibarıyla Bakanlığa bağlı 39 adet kamu gıda kontrol laboratuvarı ve Bakanlıkça yetkilendirilen 107 adet özel gıda kontrol laboratuvarı bulunmaktadır.
- (15) 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun (5996 sayılı Kanun) 33. maddesinde yer alan *"Bu Kanun kapsamındaki kontrollerle ilgili analizleri veya hastalık ve zararlı organizma teşhisi yapmak üzere faaliyet gösterecek gerçek ve tüzel kişilere ait laboratuvarlar için Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Bu laboratuvarlar yapacakları analizler için de ayrıca onay almak zorundadır."* hükmü uyarınca kamu ve özel gıda kontrol laboratuvarları Bakanlığın denetimi ve gözetimi altındadır. Aynı maddenin yedinci fıkrası kapsamında Bakanlık gıda laboratuvarlarının denetimindeki usul ve esasları Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği ile belirlemektedir.
- (16) Gıda kontrol laboratuvarları; gıda, gıda ile temas eden madde ve malzemeler, yemler ile gıda üretimi amacıyla yetiştirilen yaprak, gövde, kök gibi bitki kısımlarının güvenilirliği, hijyen ve kalite analizlerini yapmak üzere gerçek ve tüzel kişilerce kurulan laboratuvarlardır. Gıda, yarı mamul gıda maddeleri, yem maddeleri ve bunların ham maddeleri için talep edilen ithalat, ihracat, özel istek analizlerini kamu ve özel gıda kontrol laboratuvarları yapmakla yetkilidir. Bu bakımdan kamu ve özel gıda laboratuvarlarının gerçekleştirdikleri analiz faaliyetleri bakımından farklılık bulunmamaktadır.
- (17) Söz konusu Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği kapsamında;
- *"Bakanlık gıda kontrol laboratuvarları"*, Bakanlıkça ithalat, ihracat, denetim ve benzeri amaçlar için gönderilen numunelerin analizlerini, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının gönderdiği numunelerde resmî istek analizlerini, gerçek veya tüzel kişiliğe ait özel istek analizlerini, araştırma geliştirme ve proje analizlerini,
 - *"Özel gıda kontrol laboratuvarları"* ise onaylı faaliyet listesine uygun olarak, Bakanlıkça ithalat ve ihracat amacıyla gönderilen numunelerin analizlerini, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının gönderdiği numunelerde resmî istek analizlerini, gerçek veya tüzel kişiliğe ait özel istek analizlerini, araştırma geliştirme ve proje analizlerini raporlarında belirtmek kaydı ile gerçekleştirmektedirler.
- (18) 5996 sayılı Kanun kapsamında gıda analizi yapabilmek için özel gıda kontrol laboratuvarlarının Bakanlıktan onay almaları gerekmektedir. Bakanlık tarafından özel gıda kontrol laboratuvarlarına sırasıyla *"Kuruluş İzni"*⁴ ve *"Çalışma İzni"*⁵ verilmekte ve

⁴ Bahse konu Yönetmelik esaslarına göre faaliyette bulunmak üzere kurulacak özel gıda kontrol laboratuvarının binasının ve ortamının uygunluğunu, çalışma koşulları için yeterliliğini gösteren izindir.

⁵ Bahse konu Yönetmelik esaslarına göre, özel gıda kontrol laboratuvarlarının onaylanan ürün/ürün grupları ve analiz bazında belirlenmiş faaliyet konularını kapsayan izindir.

izinlerini alan özel gıda kontrol laboratuvarları analiz faaliyetlerini gerçekleştirebilmektedir. Gıda analiz laboratuvarları hem özel sektörden hem de kamu kurumlarından gelen analiz taleplerini yerine getirebilmektedir. Bu kapsamda gıda laboratuvarlarınca gerçekleştirilen,

- Resmî kontrol numunesi; 5996 sayılı Kanun kapsamındaki faaliyetlerin, anılan Kanun hükümlerine uygunluğunun doğrulanması için, kontrol görevlilerinin, verilen yetki çerçevesinde gerçekleştirdikleri izleme, gözetim, denetim, muayene, karantina, numune alma, analiz ve benzeri kontrolleri için Bakanlık yetkililerince alınmış numuneleri,
- Resmî istek numunesi; Bakanlık dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarından gelen, Bakanlık resmî kontrol numunesi kapsamında olmayan numuneleri,
- Özel istek numunesi; analiz sonuçları denetime esas teşkil etmeyen veya sonuçları sadece bilgi edinmek amacıyla araştırma-geliştirme, kalite kontrol, doğrulama, ithalat veya ihracat öncesi kontrol ve benzeri çalışmalar kapsamında kullanılmak üzere analizlerin yapılması için teslim edilmiş numuneyi

ifade etmektedir.

- (19) Bakanlık tarafından gönderilen resmî kontrol numunelerinde uygulanacak analiz ücretleri 31/1/2015 tarihli ve 29253 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Döner Sermaye Yönetmeliği’nde yer alan esaslara uygun olarak Bakanlıkça belirlenmektedir. Tüm gıda kontrol laboratuvarları resmî kontrol numunesi olarak ifade edilen ithalat ve ihracat işlemlerinde söz konusu fiyat listesine uygun işlem yapmak zorundadır. Belirlenen fiyatlara uymayan özel gıda kontrol laboratuvarına numune gönderimi altı ay durdurulmaktadır⁶. Bununla birlikte özel istek numunelerine uygulanan analiz ücretleri serbest piyasa kurallarına göre, firmaların maliyet yapılarına ve analizin kapsamına ve hacmine göre özel gıda kontrol laboratuvarları tarafından serbestçe belirlenmektedir. Öte yandan Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği’nde 01.08.2024 tarihinde değişikliğe gidilerek Yönetmelik’e özel gıda kontrol laboratuvarlarının özel istek analizlerinde Bakanlıkça belirlenen analiz ücretlerinden daha düşük bir fiyattan analiz hizmeti veremeyecekleri hükmü eklenmiştir. İlgili hükmün Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren altı ay sonra yürürlüğe gireceği belirtilmiş olup soruşturma raporu teslim tarihi itibarıyla özel istek analiz fiyatları bir taban fiyat olmadan serbestçe belirlenmeye devam etmiştir⁷. Özel istek numunelerinin kamu laboratuvarları tarafından yapılmasında herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır.
- (20) Gıda kontrol laboratuvarlarının teknik yeterliliği akreditasyon sistemleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda akreditasyon; laboratuvarların, muayene ve belgelendirme kuruluşlarının ulusal ve uluslararası kabul görmüş teknik kriterlere göre uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca değerlendirilmesi, bu değerlendirmeler sonucunda düzenledikleri uygunluk teyit belgelerinin (deney ve muayene raporları, kalibrasyon sertifikaları, yönetim sistemi belgeleri, ürün belgeleri, personel belgeleri vb.) güvenilirliğini ve geçerliliğini desteklemek ve düzenli aralıklarla denetlenmesi amacıyla oluşturulmuş bir kalite altyapısıdır⁸. Gıda analiz hizmeti sunabilmek için akreditasyon yasal bir zorunluluk değildir. Bununla birlikte Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği

⁶ Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği 26. madde.

⁷ Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği’nde 27.03.2025 tarihinde yapılan değişiklik ile özel gıda kontrol laboratuvarlarının özel istek analizlerinde Bakanlıkça belirlenen analiz ücretlerinden daha düşük bir fiyattan analiz hizmeti veremeyecekleri hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece özel istek analiz fiyatlarına ilişkin taban fiyat uygulaması 27.03.2025 tarihi itibarıyla tekrar yürürlükten kaldırılmıştır (T.C. Resmi Gazete, 27 Mart 2025, sayı: 32854).

⁸ HEPSAĞ F. 2018, “Gıda Laboratuvarlarında Kullanılan Yöntemlerin Laboratuvar Akreditasyonu”, *Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 211-218.

5. maddesinde laboratuvarlara resmî kontrol numune analizleri için akredite olmaları yükümlülüğü getirilmiştir. Dolayısıyla her ne kadar özel istek numune analizleri için akreditasyon zorunlu olmasa da akreditasyon kapsamında, yapılan tüm analizlerin sonuçlarının güvenilir olduğu ve doğruluğunun yüksek olduğunun kabul edilmesi ve akreditasyonun resmî kontrol analizleri için zorunlu olması sebepleriyle sektörde yer alan birçok firmanın akredite olduğu görülmektedir. Söz konusu laboratuvarların akreditasyonu Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından gerçekleştirilmektedir⁹. TÜRKAK'ın kapsamının yetersizliğinde ise Avrupa Akreditasyon Birliği ile karşılıklı tanınma anlaşması imzalamış başka bir ulusal akreditasyon kurumu tarafından ilgili akreditasyon yapılmaktadır¹⁰.

- (21) Gıdalara ilişkin analiz çeşitliliğinin çok fazla olmasından kaynaklı her analiz çeşidini yapabilen bir laboratuvar kurmanın mümkün olmadığı bilinmektedir. Dolayısıyla kapsam yetkisi ve yapılan analizler, laboratuvar özelinde kısmen de olsa değişiklik göstermektedir. Bu durum ise çoğu test hizmetinde rakip olan laboratuvarların, kendilerinin yetkinliğinin bulunmadığı alanlarda birbirlerinden hizmet almasına yol açmaktadır. Müşteri tarafından kapsam dâhilinde olmayan bir analiz yapılması talep edildiğinde, talebi alan laboratuvar bu analiz konusunda hangi laboratuvar yetkin ise işi o laboratuvara yaptırmakta, analizi yapan laboratuvara ödediği ücretin üzerine belirli bir kar marjı koyarak veya duruma göre herhangi bir marj eklemekten kendi müşterisine fatura etmektedir. “Dış laboratuvar hizmeti” olarak adlandırılan bu yöntemin sektörde oldukça yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan dış laboratuvar hizmeti almanın tek nedeni yetkin olunmayan analizlerin müşteri adına yaptırılması değildir. Kapasite kısıtı veya oluşan teknik arızalar nedeniyle yetkin oldukları alanda analiz hizmetini geçici süre sunamayan laboratuvarlar müşteri kaybetmemek adına da bu yönetime başvurmaktadır.
- (22) İthalat ve ihracat numuneleri (resmî kontrol numuneleri), resmî kontrol sonucu Bakanlık yetkililerince alınarak özel gıda kontrol laboratuvarlarına gönderilen numunelerdir. İthalat kontrolleri yapmaya 41, ihracat kontrollerini yapmaya ise 81 İl Tarım ve Orman Müdürlüğü yetkilidir. İthalat kontrolleri neticesinde mevzuata uygun olmayan ürünlerin yurda girişine izin verilmemektedir.
- (23) Yukarıda belirtilen tüm bu işlemlerde ürün uygunluğunun değerlendirilmesi noktasında kamu ve/veya özel gıda kontrol laboratuvarlarının analiz raporları referans alınmaktadır. Bu raporları üretmeye yetkili laboratuvar olabilmek için öncelikle Bakanlıktan onaylı olmak ve TÜRKAK tarafından akredite edilmek ön koşuldur. Bu kriterlere ek olarak bazı ürün gruplarında numune gönderiminin sağlanabilmesi için Bakanlığın onayladığı ürün gruplarında yetkili laboratuvarlar listesinde yer alma zorunluluğu da bulunmaktadır. Onaylı laboratuvarlarla ilgili liste Bakanlığın resmî sitesinde yayınlanmaktadır. Onaylı laboratuvarların gümrüklerde bir tesise sahip olma zorunluluğu olmamakla birlikte, gümrük tesislerinde kamu laboratuvarları yer almamaktadır.
- (24) 2023 yılında toplamda 990.524 numune çalışılan pazarda soruşturma taraflarının ilgili yıl için yaklaşık pazar payları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Soruşturma Taraflarının Numune Sayısına Göre 2023 Yılı Pazar Payları

Teşebbüs	Numune Sayısı	Pazar payı (%)
ÇEVRE	(.....)	(.....)
KALİTE	(.....)	(.....)
RADIX	(.....)	(.....)
STA	(.....)	(.....)

⁹ Laboratuvarlar her sene bir önceki yılın akreditasyon kapsamında elde ettikleri brüt gelirleri baz almak suretiyle TÜRKAK'a yıldan yıla değişen oranlarda katkı payı ödemesi yapmaktadırlar.

¹⁰ Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği 4. madde.

SOUTHERN	(.....)	(.....)
TOPLAM	990.524	16,99 ¹¹
Kaynak: Bakanlıktan Gelen Cevabi Yazı		

I.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (25) Gıda analiz hizmeti için Bakanlığa bağlı olarak hizmetlerini gerçekleştiren kamu gıda kontrol laboratuvarları ile yine Bakanlık tarafından yetkilendirilen özel gıda kontrol laboratuvarları bulunmaktadır. Söz konusu laboratuvarlar tarafından yapılan analizler arasında herhangi bir fark bulunmamakta, bu analizler temelde gıdaların kalitesini ve niteliğini tespit etmek amacıyla yapılmaktadır.
- (26) Gıda kontrol laboratuvarları tarafından yapılan testlerin çok sayıda alt kırılımı mevcuttur. Pestisit, GDO, mikotoksin, biyotoksin, migrasyon gibi gıdaların farklı niteliklerinin değerlendirildiği çeşitli testler bulunmakta ve bu testlerin birbirine ikame olmadığı anlaşılmaktadır. Her laboratuvarın bütün testleri yapması mümkün olmamakla birlikte, gıda kontrol laboratuvarlarının yaptığı analizlerin çoğunluğunun ortak olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevede dosya konusu iddialar dikkate alındığında, gıda laboratuvarlarının yaptığı analizlerinin alt kırılıma ayrılmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir. Nitekim SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından MSM ve MRL'nin devralmasına ilişkin 14.09.2011 tarihli ve 11-47/1206-423 sayılı Kurul kararında bahse konu pazara ilişkin ilgili ürün pazarının "gıda kontrol laboratuvarı hizmetleri" olarak tanımlandığı görülmektedir.
- (27) Sonuç olarak; yukarıda yer verilen bilgiler ışığında işbu dosya bakımından şikâyeteye konu teşebbüslerin gıda kontrol laboratuvar hizmetleri alanında faaliyet göstermesi ve önceki Kurul kararında ilgili ürün pazarının alt kırılıma gitmeden tanımlanması göz önünde bulundurulduğunda işbu dosya özelinde ilgili ürün pazarının "gıda kontrol laboratuvarı hizmetleri" olarak belirlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Öte yandan İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında; *"inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir"* ifadeleri yer almaktadır. Bu çerçevede, söz konusu düzenlemede alternatif pazar tanımlarının sonucu etkilemediği durumlarda ilgili pazarın belirlenmeyebileceği belirtilmiş olup mevcut dosya kapsamında da ilgili ürün pazarının tanımlanması, incelenen iddialar bakımından yapılacak değerlendirmeyi değiştirmeyeceğinden kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

I.1.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (28) Analiz hizmetinde, hizmet alanlar için laboratuvarın yakın olmasının pozitif bir etkisi olmakla birlikte hizmetin gerçekleştirilmesinde laboratuvarın uzaklığının etkisi laboratuvarın lojistik ve operasyonel altyapısına göre değişmektedir. Zira gıda kontrol laboratuvarlarının uluslararası alanda rekabet edebilir düzeye geldiği belirtilerek çeşitli ülkelere hizmet ihracatında bulundukları, dünyanın birçok yerinden Türkiye'ye test amaçlı numuneler geldiği, söz konusu testlerin yapıldıktan sonra raporların yurt dışıyla paylaşıldığı anlaşılmaktadır. İlaveeten sektörde özel gıda kontrol laboratuvarları arasında bölgesel bir rekabet olmadığı, her laboratuvarın çeşitli bölgelerden müşterisinin olabileceği de sektör oyuncuları tarafından ifade edilmiştir.
- (29) Yukarıda yer alan açıklamalar ışığında, yurt dışından gönderilen numuneler ve laboratuvarların analiz yetkinlikleri ile lojistik ve altyapı gelişmişlikleri sayesinde

¹¹ SGS Ekonomik Bütünlüğü dâhil edildiğinde pazar payı toplamı %(.....) olmaktadır.

müşterilerin, Türkiye'nin değişik yerlerinde bulunan gıda laboratuvarlarından analiz hizmeti alabildikleri görüldüğünden mevcut dosya kapsamında ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirlenebileceği kanaatine ulaşılmıştır.

I.3. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

Bulgu-1

- (30) 26.07.2016 tarihinde SGS-MRL Resmî Numune İstek Sorumlusu (.....)'nın SGS Sağlık ve Beslenme Sorumlusu (.....)'a gönderdiği ve bilgi kısmında SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü (.....), SGS-MSM Laboratuvar Müdürü (.....) ve SGS-MRL Laboratuvar Müdürü (.....)'in bulunduğu "Toplantı notlarım" konulu e-postada yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

26.07.2016 - SGS-MRL Resmî Numune İstek Sorumlusu (.....) > SGS

Sağlık ve Beslenme Sorumlusu (.....)

(.....) Bey,

STA yetkilileri ile yapılan toplantı ile ilgili notlarım aşağıdaki gibidir;

1)Fiyat konusunda yanlış yaptıkları bildirildi, (.....) Hanım¹² Bakanlık'tan bir yetkili ile görüşmüş (isim vermek istemiyorum dedi) fiyatlandırmayın denilmiş.Biz de sözlü talimat ile iş yapılamayacağını anlattık,İstanbul'da bütün kamu ve özel laboratuvarların kendilerinin uygulamış olduğu tarifeyi uyguladıklarını anlattı

2)Fiyat konusunda,Cuma günü İl kontrol'den (.....) Hanım randevu alacak beraber gidilecek durum onlara da anlatılacak,(şahs, görüşüm orası ikna olursa kendileri de uyacak)

3) (.....) Hanım özel istekler için taban fiyat belirlenmesi gerekli dedi(Gaziantep bölgesini gezmiş (.....) düşük fiyatla orayı parsellemiş dedi)

4)Yarın Türklab toplantısına katılacakmış sizinle tanışmak istediğini ve 5dk özel konuşmak istediğini iletti
Saygılarımla

Bulgu-2

- (31) 03-04.01.2018 tarihlerinde KALİTE Genel Müdürü (.....) ve ÇEVRE Genel Müdürü (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

03.01.2018 - ÇEVRE Genel Müdürü (.....) > KALİTE Genel Müdürü

(.....)

Günaydınlar dün konuştuğumuz test fiyatına bakabildinizmi?

03.01.2018 - KALİTE Genel Müdürü (.....) > ÇEVRE Genel Müdürü

(.....)

Birazdan dönüş yapacağım (.....) Bey

Bakıyorum

(.....) Merhaba

Nişasta (.....) TL ok.

HPLC boya aranması eski metoda göre kalmış. Haklısınız. Biz de (.....)ya konunun incelenmesi için rica ettik. Dönüş bekliyoruz.

03.01.2018 - ÇEVRE Genel Müdürü (.....) > KALİTE Genel Müdürü

(.....)

Teşekkürler

04.01.2018 - KALİTE Genel Müdürü (.....) > ÇEVRE Genel Müdürü

(.....)

¹² Teşebbüsten alınan bilgiye göre adı geçen kişi STA eski çalışanı (.....)'dur.

(.....) Bey Merhaba
 (.....) ile fiyat konusu bitmiş olduğundan , tekrar bir çalışma yapmıyoruz. İlettiğiniz rakam boya için geçerli
 Selamlar
04.01.2018 - ÇEVRE Genel Müdürü (.....) > KALİTE Genel Müdürü
 (.....)
 (.....) hanım
 Eski fiyatlı boya analizini bakanlık kaldırdı yeni metot yapılması şart size (.....) dönüş yapar ise yeni metot için biz (.....) tl verdik
 Teşekkürler
 (.....) ya metot değişikliğinin resmî olduğunu bildirdik
 Sizden teyitlenebilir
04.01.2018 - KALİTE Genel Müdürü (.....) > ÇEVRE Genel Müdürü
 (.....)
 Arada çok fark oluyor. Haklısınız. Ben de liste fiyatına baktığımda ekiple (.....) tl fiyat vermeye karar verdik. (.....) nun kabul edebileceği seviyelerde olması açısından. Biz de zaten metoda geçtik bu sene bakanlığın yönlendirmesi üzerine
 Selamlar

Bulgu-11

- (32) 22-24.01.2022 tarihleri arasında ÇEVRE Pazarlama Müdürü (.....) ve SGS Müşteri Hizmetleri Takım Lideri (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

22.01.2022 - ÇEVRE Pazarlama Müdürü (.....) > SGS Müşteri Hizmetleri Takım Lideri
 (.....)
 hanım sağolun siz nasılsınız
SGS Müşteri Hizmetleri Takım Lideri (.....) > ÇEVRE Pazarlama Müdürü (.....)
 İyiyim ben de teşekkür ederim
 Müsait miydiniz acaba cumartesi cumartesi rahatsız ediyorum ana
ÇEVRE Pazarlama Müdürü (.....) > SGS Müşteri Hizmetleri Takım Lideri (.....)
 Denk gelemedik bir türlü müsaitseniz arayayım
24.01.2022 - SGS Müşteri Hizmetleri Takım Lideri (.....)
> ÇEVRE Pazarlama Müdürü (.....)
 (.....) bey sire uzuyor ama fiyat aynı dimi sizde de

Bulgu-15

- (33) 29.07.2022 tarihinde SGS-MSM Bölge Satış Müdürü (.....), SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü (.....) ve SGS-MRL Resmî Numune İstek Sorumlusu (.....) arasında "Mersin Beşyıldız" isimli WhatsApp grubunda gerçekleşen ifadeler aşağıdaki gibidir:

29.07.2022 - SGS-MSM Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü
 (.....)
 Müdürü
 Bu gün ihracat analizlerine geçelim mi
 Yeni fuyata
 Az önce (.....)¹³ aradı sakami
 Bu fiyata lar diye
SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü (.....) > SGS-MSM Bölge Satış Müdürü (.....) Niye sakami
 Az mı gelmiş çöl mü
 Çok mu

¹³ Teşebbüsten alınan bilgiye göre adı geçen kişi STA eski çalışanı (.....)'dur.

Sta bugün geçiyor mu

En doğrusu bence pazartesi geçmek sisteme yeni rakamlar girerek hemde ay sonu ay basi

SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü (.....) > SGS-MRL Resmî Numune İstek Sorumlusu (.....)

Öneriniz varmi

SGS-MRL Resmî Numune İstek Sorumlusu (.....) > SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü (.....)

Bence Pazartesi geçmek uygun olur çünkü tarım yeni fiyatlara Pazartesi başlayacak

SGS-MSM Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvarlar Müdürü (.....)

turklab tan gelince

şaşırmış müdürüm, bende bakanlık sayfasında yayınlandı

bakabilirsiniz dedim

ihracata geçelim oz aman dedi

SGS Sağlık ve Beslenme Sorumlusu (.....) > SGS-MSM Bölge Satış

Müdürü (.....) Duyuruda yazmış zaten 01.08'de geçerli

Bulgu-17

- (34) 11.11.2022 tarihinde KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) ve RADIX Müşteri Temsilcisi (.....)¹⁴ arasında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

¹⁴ (.....) olarak kayıtlı kişi (.....)'un 25.01.2018-10.02.2021 tarihleri arasında Kalite Sistem Müşteri Temsilcisi olarak çalıştığı belirtilmiştir.

11.11.2022 - KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) > RADIX Müşteri Temsilcisi (.....)

(Fiyat teklifi görseli paylaşılmıştır)

Kanka fiyatı bizi düşünerek verdin umarım☐

Bize altını verirsin☺

RADIX Müşteri Temsilcisi (.....) > KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....)

Laaan bu grup sizdeydi

Bunu bana (.....) sordu

Ben onlara verim fiyatı

KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) > RADIX Müşteri Temsilcisi (.....)

Kanka bize daha düşük ver ya bu adam aynı fiyattan istiyor bak bide (.....)e aldırılmış bize zorluyor

RADIX Müşteri Temsilcisi (.....) > KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....)

Kızım ben teklifi (.....) diye vermedim ki (.....) e

İlk önce fiyat teklifi aldı sonra yeşil tablo yolladı

(.....) bebek mamalarında yeni başladınız patulin yapmaya kaç numune gelcrk

Biliyormusun

KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) > RADIX Müşteri Temsilcisi (.....) 1 tane ya

spot

Periyodik bizde değil

Ben zaten mecbur (.....) e verdiğin fiyatı vericem (.....) a

Sen bize altını verebilirsen iyi

RADIX Müşteri Temsilcisi (.....) > KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) Veremem

kı

Zıkkım ya

KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) > RADIX Müşteri Temsilcisi (.....)

☹

RADIX Müşteri Temsilcisi (.....) > KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....)

Üff ama yaa

KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) > RADIX Müşteri Temsilcisi (.....)

Tmm kanka yapabilirsen

Zorlamıyorum☺

Bulgu-20

- (35) 02.03.2023-23.10.2023 tarihler arasında SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) ile KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp konuşmasında yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

02.03.2023 – KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

Gönül koyma rakıpteyim tabii ki eskisi gibi aramak istesemde arayamıyorum anlayan lazım bu durumu

(.....) ile de bir kere mesajlaştık

Yarın müsait olunca görüşürüz

Ok sabah ancak arayabiliyorum

08:15 gibi ararım

(.....) den

02.03.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Yarın saat 8:15'te müsait olmam çocuğu okula götüreceğim

Hafta sonu görüşürüz

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....) 'ta tedarikçi degistirdim bilgın olsun bu arada (.....) vermedığın için sonra haber alırsan gonul koyma bana
yıl sonuna kadar 50 numunem vardı projede

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

O fiyatı veremem

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

senin verdığın rakamda ben zarar ediyorum

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

İndirim yaptım ama

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

satıs rakamım (.....) indirimini gordum

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Fazla yapamam

Dolar 24 oldu

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....) bile deseydın okeydım ama zarar edemem patron

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Kitlerin fiyat uctu

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

satıs rakamımı soyledım daha ne yapıyım

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Ok sıkıntı yok

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....)OK muyuz ona gore ekibe haber verecegim

degilse diger yere gonderecegim numunemi blof yapmıyorum Allah çarpsın

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Olmaz, gönder

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

Tamamdır

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Sende kazan istiyorum

Diğer türlü ikimizde kazanmayacağız

Varsa istediğin fiyatı veren devam

08.06.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

sorun yok ,sor dedin soruyorum iste

oncelik sende

kızlara söyledim araştırıyorlar

08.06.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)> KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Eyvallah teşekkür ediyorum

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)> KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

r7001 diğer metot satışı altta kaldığı için mecbur sana yemin ediyorum hiç kar koymadım nerdeyse 100 TL kalacak kargo parasını ödemez müşterinin işi görülsün derdim yoksa hiç uğraşmayacağım 2 ay sonra yine fiyat konuşuruz max 6-7 numune çalışırsın bu sürede hafta bir çalışıyorsun zaten kit maaliyetin düşüyor haber bekliyorum

...

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)> SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

valla (.....) gorustum maalesef dip rakam olarak onu veririm yoksa seni kırmam ne zaman arasam yardımcı oluyorsun Allah razı olsun

...

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)> KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

ok sen bir güncelleme maili attır sana zahmet

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)> SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

bızım genel mudur de

...

price list yaptı

(.....) programının içine yerleştirdi

sat bakalım dip satabiliyor musun

(.....) pestisit rakamını bir kontrol eder mısın sana zahmet laptoptaysan

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)> KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

hocam piyasalar allak bullak

çok zor artık cidden

nasip

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)> SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

zamsız devam ediyorsan pazartesi zam yap ondan soyluyorum

ben yaptım

zarar ediyorduk

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)> KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) kontrol ederim

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)> SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

hemen bugün yapma zam ama anlar

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)> KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

kaç yaptın söyle ona göre hareket edelim

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)> SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) pazartesi falan

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

bak bu (.....) kırıdırıyor bizi haberin olsun

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

%(.....) zam yaptım

evet kırıdırıyor

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Farkediyorum

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

siz merieux yapmadı siz de yapmayın demis

yalan

sen böyle durumda sor bana piyasayı yukarıya çekelim

diğerleri zaten elendi

%(.....) yaptım haberin olsun

yapmadıysan yap

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

(.....)% yaptık temmuzdan sonra bizde

tüm müşterilere

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

Aynen bizde de %(.....) min yaptık

%(.....) yaptıklarım bile var

3 aylık veriyorum teklifleri

(.....) atıyor şimdi teklifi

indim laba senin için kite baktım

o metod var

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

aynı aralık sonu

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

evet listenize baktım

türkaktan

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

senin de yapman lazım aslında

neden yapamıyorsun ki

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

Teşekkürler

başlayacağız ama izin süreçleri bir yılı bulur

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....) son olarak

3-MCPD deki rakamlarını senden çok özel rica ediyorum kontrol et

bende bir rakamın var

(.....) TL nin altında rakamın var

piyasa 5-6 K

çok düşüksen gerek yok

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

5-6K yapan yoktur bu analizi

gerçekci olmak lazım maaliyeti çok düşük n

bu arada (.....) altı yoktur

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....) altı rakamın var firmayı paylaştım etik değil

3 katışınız dedi bana (.....) verdim

3-(.....)yı sen aldın ,diğer testleri ben aldım

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

ulan dioksin fiyatı piyasa (.....)tl

yanlış yapıyorsun o fiyata satamazsın

u

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....) veriyor :)

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

yurtdışı fiyatı bile kurla anca oraya geliyor

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

evet yurt dışından verdim zaten

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

(.....) labların arasına koymazsın

ben kendim yapıyorum ya artık analizi, gayet uygun (.....)K

(.....)K altı olabilir ama o da özel taleptir

20.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

pestisit rakamların Bursa'da güzel

ben de yukarı cektim aynı seviyelerdeyiz

20.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

olması gerek bu

pestisit hala istediğim rakamlarda değil

yavaş yavaş

kaçtım ben

görüşürüz yine

23.10.2023 - KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) > SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)

(.....)ıyı aksamlar dılıyorum

Keten Tohumu Yağı numunem var

(.....) Pestisit

tek numune

1 gunde sonuc alır mıyım destek olma şansın var mıdır ?

23.10.2023 - SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) > KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)

İyi aksamlar

Hallederiz muhtemelen

Bir aksilik olmazsa

Bulgu-24

- (36) 30.05.2023 tarihinde SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....) ve KALİTE Genel Müdürü (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

30.05.2023 - SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....)>

KALİTE Genel Müdürü (.....) Hocam selam,

(.....TİCARİ SIR.....)

Hocam sizde kalsın sadece

30.05.2023 - KALİTE Genel Müdürü (.....)> SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....)

Sadece bende

Güvenebilirsin

30.05.2023 - SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....)>

KALİTE Genel Müdürü (.....)

Tabiki

30.05.2023 - KALİTE Genel Müdürü (.....)> SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....)

Kontrol ettim sistemden

(.....) pestisit fiyatım yok (.....)

30.05.2023 - SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....)>

KALİTE Genel Müdürü (.....)

Bulgu-27

- (37) 02.09.2022 tarihli ve SOUTHERN Yetkilisi (.....) tarafından müşterileri konumunda bulunan (.....) yetkililerine gönderilen ve “Fiyat teklifi hak.” konulu e-posta aşağıdaki gibidir¹⁵ :

...

“LCMSMS-GCMS toplam 761 adet etken madde de gıda bakanlığından gerekli yetkiler alınmıştır.

Not:Bakanlıktan ve ihracatçılar birliğinden gelen bilgi doğrultusunda SGS,STA,MRL laboratuvarları ile aynı fiyat uygulaması yapılacaktır bu değişen durum doğrultusunda 2022 yılı içerisinde çift cihaz/paket LCMSMS/GCMS=(.....) TL+KDV= (.....) TL olarak belirlenmiştir.”

...

Bulgu-28

- (38) 14.11.2022 tarihli ve SOUTHERN yetkilisi (.....) ile STA Teknik Personeli (.....)¹⁶ arasında geçen WhatsApp yazışmasında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

¹⁵ İlgili e-posta birebir aynı içerik ve aynı tarihte (.....)’ne de gönderilmiş olup tekrar olmaması için yerinde inceleme belgelerinde yer verilmemiştir.

¹⁶ İlgili yazışmalarda, “(.....)” olarak geçmekte olup SOUTHERN’den elde edilen bilgiler doğrultusunda STA Teknik Personeli (.....) olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

SOUTHERN (.....TİCARİ SIR.....)
yetkilisi (.....):

(SGS'ye ait fatura görseli paylaşılmıştır)

SOUTHERN yetkilisi (.....): (.....) bey, Nasıl rekabet

STA Teknik Personeli (.....): Bizim için rekabet değil verilen söz önemlidir murat bey (.....)¹⁷
 sozu sozdur maalesef bu sözüne kimse itibar etmemiş

SOUTHERN yetkilisi (.....): Yarın Mersin'de olacam

SOUTHERN yetkilisi (.....): Biz aynı ilkedeyiz

SOUTHERN yetkilisi (.....): Yüz yüze görüşelim

SOUTHERN yetkilisi (.....): Müsait olursanız

SOUTHERN yetkilisi (.....): Aynı fiyatı veriyorum (.....) TL

STA Teknik Personeli (.....): (.....) + kdv fiyat veriyoruz bız

STA Teknik Personeli (.....): Kdv dahil (.....) vermiyoruz

Bulgu-29

- (39) 21.01.2023 tarihli ve SOUTHERN yetkilisi (.....) ile SOUTHERN Muhasebe Çalışanı (.....)¹⁸ arasında geçen Whatsapp yazışmasında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

SOUTHERN Muhasebe Çalışanı (.....): (.....) merhaba, şimdi özel istek için aradılar beni (.....) beyle görüştüm yeni fiyat (.....) tl KDV DAHİL olarak Sta vermiş ben de aynı şekilde ilerleyim mi?

SOUTHERN yetkilisi (.....): (.....) tl

SOUTHERN yetkilisi (.....): İndirim yap

SOUTHERN yetkilisi (.....): (.....) diyebilirsiniz

SOUTHERN yetkilisi (.....): KDV dahil

SOUTHERN Muhasebe Çalışanı (.....): tamamdır

...

I.4. Dosya Kapsamında Yapılan Görüşmeler ve Elde Edilen Bilgiler

I.4.1 TURKLAB ile Yapılan Görüşme

- (40) 10.11.2023 tarihinde sektörde yer alan derneklerden biri olan TURKLAB ile çevrim içi gerçekleştirilen görüşmede özetle;
- TURKLAB'ın 2004 yılında kurulan bir dernek olduğu,
 - Özel gıda laboratuvarlarının son 20-25 yılda ortaya çıktığı, ulusal ve uluslararası laboratuvarların bulunduğu,

¹⁷ Dosya sürecinde elde edilen bilgilere göre adı geçen kişi STA eski çalışanı (.....)'dur.

¹⁸ İlgili yazışmalarda, "(.....)" olarak geçmekte olup SOUTHERN'dan elde edilen bilgiler doğrultusunda ilgili numaranın SOUTHERN Muhasebe Çalışanı (.....) olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

- Gıda laboratuvarlarının Bakanlıktan izin alması gerektiği, söz konusu laboratuvarların neredeyse tamamının TURKAK nezdinde akredite olduğu, akreditasyonun dünya genelinde geçerliliğinin bulunduğu,
- Güncel olarak 140 civarında gıda kontrol laboratuvarının mevcut olduğu, kamuya ait ise 41 adet gıda kontrol laboratuvarının bulunduğu,
- Özel gıda kontrol laboratuvarlarının kapsam ve kapasitelerinin birbirinden çok farklılaşabildiği, bazı laboratuvarlarda 20 çeşit analiz yapılırken bazılarında 500 çeşite kadar analiz yapılabildiği,
- Bakanlığın gıda, gıda ambalajı ve hayvan yemi konusunda izinler verdiği, bu üç grupta analiz yapacak yetkinliğe sahip oldukları, bunun dışında, özel gıda kontrol laboratuvarlarının özel sektöre eğitim, denetim ve danışmanlık hizmeti de verdikleri,
- İş alanları olarak iki alan bulunduğu, birincisinin kamu işleri yani kamu numuneleri olarak adlandırılan günlük ithalat ve ihracat numuneleri olduğu, Bakanlığın belirli sıklıklarda bu numuneleri özel gıda kontrol laboratuvarlarına gönderdiği, burada yapılan analizlerin fiyatlarının her sene Bakanlık tarafından belirlendiği,
- Bunun dışında özel istek numunelerinin de bulunduğu, bu alanda fiyat serbestisinin söz konusu olduğu,
- Gıda kontrol laboratuvarlarının uluslararası düzeyde rekabet edebilir düzeye geldiği için hizmet ihracatında da bulundukları, akredite laboratuvarların dünyanın her yerinde geçerli olduğu, dünyanın birçok yerinden Türkiye'ye test amaçlı numuneler geldiği, testler yapıldıktan sonra raporların yurt dışıyla paylaşıldığı,
- Sektörel olarak hacmin her geçen gün arttığı,
- Gıda kontrol laboratuvarlarında analiz çeşitliliğinin çok fazla olduğu, tek çatı altında her analizi yapan bir gıda laboratuvarı bulmanın dünyanın hiçbir yerinde söz konusu olamayacağı, müşteriden kapsam dâhilinde olmayan bir analiz yapılması talebi geldiğinde bu analiz konusunda hangi laboratuvar uzman ise işin oraya taşere edildiği, bunu her laboratuvarın yaptığı,
- Özel istek analizi fiyatlarının resmî istek analizi fiyatlarından düşük olmasının sebebinin, ilgili laboratuvarın numune analizi dışında müşterisi olan teşebbüslere eğitim, denetim ve danışmanlık hizmeti vererek buradan da bir gelir elde etmeleri olabileceği, başka bir sebebin sektördeki yoğun rekabet olabileceği,
- Özel istek analizlerinde fiyatların düşük olmasının bir sebebinin de atıl kapasite olabileceği, sektörde kapasitesinin altında çalışan laboratuvarlar olduğu gibi tam kapasite çalışıp kapasite artırmaya çalışan laboratuvarların da bulunduğu, ancak bu konuda resmî bir bilgiye sahip olunmadığı,
- Bir numune gelmesi ile aynı anda on numune gelmesi arasında, maliyetler bakımından bazı analizlerde çok büyük fark oluşabildiği,
- İlgili analizin başka bir laboratuvara taşere edilmesi durumunda mevzuat gereğince kendi laboratuvarında yapılmış gibi gösterilmesinin mevzuata aykırı bir durum olduğu, başka laboratuvara yaptırılan analizin raporunun orijinal imzalı hali ile müşteri ile paylaşılabilmesi,
- Analiz ücretlerinin gıda ürünlerine ilişkin toplam maliyet kalemleri arasında önemli bir yer tutmadığı,
- Hizmetin gerçekleştirilmesinde laboratuvarın uzaklığının etkisinin laboratuvarın lojistik ve operasyonel alt yapısına göre değiştiği, üreticiler için laboratuvarın yakın olmasının pozitif bir etkisinin bulunduğu,

- Pazar payının numune sayılarına göre hesaplanmasının mümkün olmadığı, Bakanlık tarafından yayımlanan faaliyet raporlarından bu veriye ulaşılabileceği, bunun ciro olarak büyüklüğü göstermediği, analizlerin ücretlerinin çok farklı olabileceği

hususları ifade edilmiştir.

I.4.2 GLADER ile Yapılan Görüşme

(41) 10.11.2023 tarihinde sektörde yer alan bir diğer dernek olan GLADER ile çevrim içi toplantı gerçekleştirilmiş olup söz konusu görüşmede özetle;

- Kamu ve özel gıda kontrol laboratuvarlarının birbirinin rakibi değil tamamlayıcısı olduğu,
- Gıda laboratuvarlarının kuruluş ve çalışma için Bakanlıktan izin almaları gerektiği, söz konusu laboratuvarların neredeyse tamamının TÜRKAK nezdinde akredite olduğu, bahse konu akreditasyonun dünya genelinde kabul gördüğü,
- Sektöre giriş engelinin olmadığı, son zamanlarda girişlerin azalmasına karşın yeni girişlerin devam ettiği, gıda laboratuvarlarının bölge ihtiyacına yönelik olarak spesifik alanlara yönelebildiği,
- Bakanlık tarafından özel gıda kontrol laboratuvarlarına analiz kapsam yetkisi verildiği, kapsam yetkisinin laboratuvardan laboratuvara değiştiği, Bakanlığın laboratuvarların kapsam yetkisini metot bazlı her bir laboratuvar için belirlediği,
- Bakanlığın resmî istek analiz için belirlemiş olduğu fiyat tarifesinin yüksek olmadığı, yurt dışında analiz fiyatlarının daha yüksek olduğu,
- Kamu fiyatlama yöntemi ile özel fiyatlama yönteminin farklı olduğu, özel gıda kontrol laboratuvarlarının çoğunlukla amortisman hesabı yapmadığı bu nedenle Bakanlığın belirlediği fiyatların özel sektör fiyatlarından %30 ila %35 oranında yüksek kaldığı,
- Özel gıda kontrol laboratuvarında giderlerin yaklaşık %70'inin sabit maliyet olduğu ve yapılan test sayısı arttıkça maliyetin düştüğü,
- Sektörde atıl kapasitenin olup olmadığı hususunda araştırma yapılması gerektiği,
- Toplam analiz sayısı biliniyorsa, sektördeki firmaların pazar paylarının analiz sayısı üzerinden hesaplanabileceği,
- Özel gıda kontrol laboratuvarlarının birbirlerinden hizmet almasının normal bir süreç olduğu, yetki alanı geniş olan laboratuvarların yetki alanı geniş olmayanlara müşteri memnuniyeti için destek verdiği ve bu süreçten çok fazla bir kârlarının olmadığı, burada önemli olanın müşterinin tek bir firma ile muhatap olması olduğu ve müşteriye sunulan raporda numunenin gönderildiği dış laboratuvarın ünvanının bulunduğu,
- Özel gıda kontrol laboratuvarları arasında bölgesel bir rekabet olmadığı, her laboratuvarın her yerden müşterisinin olabileceği, bunun istisnasının belli bir lokasyon için spesifik bir alanda açılan laboratuvarlar olduğu,
- Özel gıda kontrol laboratuvarlarının sayısının çok olduğu, butik laboratuvarların köklü laboratuvarlar karşısında rekabet etmesinin zor olduğu,
- Özel gıda kontrol laboratuvarlarının kârlılıklarının farklı olduğu, ancak yeterlilik konusunda hepsinin Bakanlık denetimleri neticesinde hareket ettiği,
- Yapılan analizlerin doğrudan halk sağlığını ilgilendirdiği ve taban fiyat uygulamasının zorunlu olması gerektiği, güvenilir bir analizin belli bir maliyetinin olduğu, laboratuvarların analiz kapasitesinin denetlenmesi gerektiği,

- Pazar büyüklüğüne göre laboratuvar sayısının fazla olduğu, yaklaşık 2 milyon dolarlık bir yatırımla açılan laboratuvarın piyasada rekabet edebileceği, bu sebeple yeni açılan laboratuvarlara bir kısıtlama getirilmesi gerektiği,
- Çok fazla laboratuvar olmasının beraberinde kalitesizliği meydana getirdiği,
- Laboratuvar açılımında önceliğin hiç laboratuvar olmayan illere verilmesi gerektiği,
- Bakanlık tarafından resmî istek analizleri fiyatlarının ilan edilmesinden sonra özel gıda kontrol laboratuvarlarının da .maliyetlerine göre fiyatlarını revize ettikleri, ancak son iki yılda enflasyon sebebiyle hemen hemen her çeyrekte piyasa koşullarına göre fiyatlarda güncellemeler yapıldığı,
- (.....)

hususları ifade edilmiştir.

I.4.3 Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ile Yapılan Görüşme

(42) 07.11.2023 tarihinde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ile Bakanlık merkezinde toplantı gerçekleştirilmiş olup söz konusu görüşmede özetle;

- Giriş maliyetlerinin yüksek bir sektör olduğu, ticaret borsalarının da sektöre girebildiği,
- Bakanlıktan çalışma izni almış 105 adet gıda kontrol laboratuvarı bulunduğu, söz konusu laboratuvarlara ithalat ve ihracatta yetki verildiği, özel istek üzerine de çalışabildikleri, laboratuvarların yaş meyve ve sebze üzerine pestisit ve mikrotoksin analizlerini yoğunluklu olarak yaptıkları,
- İhracat ve ithalatın yoğunlaştığı Mersin, Antalya, İzmir, İstanbul, Edirne illerinde laboratuvarların da yoğunlaştığı,
- Bakanlığın resmî kontroller için topladığı yurt içi numuneleri özel gıda kontrol laboratuvarlarına göndermediği, Bakanlığın bu konuda onlara yetki vermediği, kamuya bağlı 41 adet kamu laboratuvarı bulunduğu, yurt içi denetimlerde alınan numunelerin bu laboratuvarlara gönderildiği, kamuya ait laboratuvarların ihracat/ithalatta da yetkili oldukları, yurt içi denetimlerde yapılan analizlerin Bakanlık tarafından kendi laboratuvarlarında ücretsiz olarak yapıldığı,
- İhracat/ithalat numunelerinde fiyatın sabit olduğu, laboratuvarların Bakanlığın belirlediği Merkez Döner Sermaye Fiyat Listesi'nden farklı olarak fatura kesemeyecekleri, özel istek analizleri alanında ise serbest piyasa ekonomisi kurallarının geçerli olduğu, zararına analiz yapılsa dahi Bakanlığın müdahale edemediği,
- Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği çerçevesinde laboratuvarların 3 aylık faaliyet raporlarını düzenli olarak Bakanlığa gönderdikleri, bu kapsamda 3 ayda bir ithalat/ihracat ve özel istek numune sayılarının Bakanlığa geldiği,
- Bakanlığın akreditasyonu zorunlu tutmadığı fakat uluslararası bilinirlik anlamında teşebbüslerin akreditasyon sürecine girdiği, talep eden ülke düzenlemeleri çerçevesinde, belirli ihracat ürünlerinde akreditasyon zorunluluğu olabildiği,
- Gıda kontrol laboratuvarı kurulurken, Bakanlıktan kuruluş ve çalışma izni alınmasının gerekli olduğu, sonrasında faaliyet yürütülebildiği,
- 105 adet özel gıda kontrol laboratuvarının büyük çoğunluğunun akreditasyonunun olduğu,
- Akreditasyon sürecinin yapılabilen analizlere göre farklı kapsamlarda olduğu, TÜRKAK tarafından akredite edilebilmek için Bakanlığın ilgili laboratuvarda yapılabilecek analizlere ilişkin yetki vermesi gerektiği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında ise bu durumun tersinin geçerli olduğu, önce akreditasyonun sonra ise Bakanlık tarafından yetkilendirmenin gerçekleştirildiği,

- Bakanlık tarafından iki yılda bir rutin denetimlerin yapıldığı bununla birlikte zaman kısıtlaması olmaksızın analiz kapsamının genişletilmesi denetimleri veya şikâyet/ihbar üzerine denetimlerin de yapıldığı,
- Pestisit analizlerinin, maliyet gözetildiğinde 2000 TL'nin altına düşmemesinin gerektiği, şu an 500-600 TL'lere yapıldığı, bu durumun birkaç sebebinin olabileceği,
- Pestisit özelinde analizlerin çift cihazla (GS ve LC cihazları) yapıldığı, test yapılan etken madde sayısının belirleyici olabileceği, pestisit analizi altında 1200 etken madde olduğu, 200 etken madde raporlanması durumunda, hepsine bakılmıyorsa testlerin ucuza yapılabilmesi,
- Bu cihazların şartlandırma gereken cihazlar olduğu ve kapatılmadan sürekli olarak çalışmaları, bu sebeple de teşebbüsün düşük fiyatla analiz yapmayı tercih edebileceği,
- Firmaların anlaşarak beş tane numuneyi tek öğütterek paçal hale getirebileceği ve tek bir ekstraksiyon kiti ile analiz yapabileceği, tek bir kitin maliyetinin 8 Dolar civarında olduğu, tek bir kit kullanıp cihazda tekrarlı okuma yaptırılması ile maliyetin düşürülebileceği, bu sayede düşük fiyata analiz yapabileceği, ancak paçal analiz yapmanın Bakanlık nezdinde analiz güvenliğini sarsıcı durum olarak görüldüğü,
- Firmaların diğer analizlerdeki kârıyla düşük fiyat verdiği analizi sübvansede edebileceği,
- İhracatçı birlikleri ile laboratuvarların karşı karşıya geldikleri, bir tarafın analiz maliyetlerinin yüksekliğinden diğer tarafın da analiz fiyatlarının yüksek olmasından şikâyet ettiği, etkili olan ihracatçı birliklerinin fiyatları sürekli düşürdükleri,
- Sektörde TÜRKLAB ve GLADER olmak üzere iki adet dernek bulunduğu,
- Yoğunluğu çok olan laboratuvar ile yoğunluğu az olan laboratuvarların analiz maliyetlerinin aynı olmadığı,
- Analiz maliyetlerinin nihai ürün fiyatına etki edecek büyüklükte olmadığı,
- İhracatçıların alıcı ülkede 200 Euro civarında bir bedelle analize tabi oldukları, ancak bundan şikâyetçi olmadıkları, Türkiye'de ise düşük fiyatlardan şikâyet ettikleri,
- Terminolojik olarak, ihracat/ithalat analizlerinin resmî kontrol numunesi olarak geçtiği,
- Her laboratuvarın her analizi yapamadığı, kapsamındaki analizi yapabildiği, diğer analizler için başka laboratuvarlardan yararlanabildiği, başka laboratuvardan hizmet alınması durumunda bunu kendi raporuna dercedemeyeceği, hizmet alınan laboratuvarın raporunun müşteriye verilmesinin zorunlu olduğu, müşterinin analizi asıl yapan laboratuvarı görebildiği,
- Teşebbüslerin yatırımlarını, birim maliyetlerini düşürmek için ilgili analizin en çok yapılacağı bölgelere yönlendirdiği, diğer teşebbüslerin de maliyetlerini karşılamayacağı için bazı bölgelere yatırım yapmaktan kaçınabileceği,
- Genel olarak Türkiye'deki analiz fiyatlarının Avrupa'ya kıyasla düşük olduğu,
- Sektöre girişin maliyetli olmasına rağmen sektöre giren yeni teşebbüslerin olduğu,
- Yaş sebze ve meyvenin kolay taşınabilecek bir ürün olmaması sebebiyle, analizlerin üretime yakın bölgelerde yapılabilmesi,
- SGS Ekonomik Bütünlüğü ve EUROFINS gibi grupların Avrupa Birliği nezdinde referans laboratuvar olarak atandığı, bunların Türkiye'deki laboratuvarlarına yurt dışından da numune gelebildiği

hususları ifade edilmiştir.

I.5. Değerlendirme

- (43) Yerinde incelemelerde elde edilen belgeler doğrultusunda, soruşturma tarafı teşebbüslerin eylemlerinin rakipler arasında bilgi değişimi ile fiyat tespiti gibi eylemleri içerdiği, dolayısıyla söz konusu iddiaların niteliği itibarıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ele alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu nedenle 4. maddeye ilişkin genel çerçeve ve rakipler arası rekabete duyarlı bilgi değişimine yönelik teoriye değinildikten sonra, yerinde incelemelerde elde edilen belgeler özelinde yapılan tespitlere yer verilecektir.

I.5.1. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi

- (44) 4054 sayılı Kanun'un 'Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar' başlıklı 4. maddesinin ilk fıkrasında; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır."* hükmü yer almaktadır.
- (45) Söz konusu hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini, anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, serbest piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkinsiz kullanılmasına ve serbest piyasa sisteminin sağladığı refahın piyasadaki aktörlere hak etmedikleri oranda dağılmasına yol açmaktadır.
- (46) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi incelendiğinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararının yasaklandığı görülmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde; *"Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur."* denilmek suretiyle, rekabet hukukunda "anlaşma" kavramının borçlar hukukundaki "sözleşme" kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmekte ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şekil şartı aranmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının bulunması yeterlidir.
- (47) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir başka husus, anılan madde kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki unsurlarından sadece birini barındırmasının Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmesidir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Fiyat tespiti, arz kısıtlaması, pazar veya müşteri paylaşımı gibi açık kısıtlamaların amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı oldukları kabul edilmekte ve bu tür anlaşmalar, pazardaki

mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmeksizin yasaklanmaktadır¹⁹.

- (48) Rekabet hukuku uygulamasında her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Bu çerçevede ihlalin varlığı yahut hangi teşebbüslerin ihlale taraf olduğu değerlendirilirken, elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmektedir²⁰.
- (49) Delillerin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınması gereken bir başka husus, mevcut delillerin ispat gücü ölçülürken her bir belgenin münferit olarak ispat standardını sağlamasının zorunlu olmaması, diğer bir ifadeyle delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. Zira anlaşmaların ve danışıklı ilişkilerin ispatında iletişim delilleri ve iktisadi deliller de kullanılabilmektedir. Bu çerçevede her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmemekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir²¹. İlâveten elde edilen belgelerde teşebbüslerin irade beyanlarının sarîh olarak yer alması zorunluluğunun bulunmadığının belirtilmesinde yarar görülmektedir. Zira Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde belirtildiği üzere rakipler arasında gerçekleştirilen anlaşmalar herhangi bir şekil şartına tabi olmadığından, irade beyanlarının yazılı veya sözlü, sarîh yahut zımnî olarak sunulması mümkündür. Özellikle fiyat, arz miktarı, satış stratejisi, maliyet gibi stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişimler tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir.
- (50) Yukarıda değinildiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, başka bir deyişle bağımsız olarak belirlemesini sağlamaktır. Bunun gerekçesi, piyasadaki rekabetin ortaya çıkmasını tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin olarak yaşanan belirsizlik olduğu yönündeki kabuldür. Dolayısıyla teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliği azaltan veya ortadan kaldıran davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Fiyat, arz miktarı, satış koşulları, maliyet gibi stratejik nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşmanın tarafı olmayacağını derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmediği sürece uzlaşmaya zımnen irade göstermiş sayılmaktadır²². Zira rakiplerinden, anılan nitelikte bir bilgi alan teşebbüsün, sözü edilen bilgileri kendi ticari politikalarında dikkate almamasının mümkün olmadığı kabul edilmektedir. Bir başka ifadeyle, rakiplerinin fiyatının artacağını ya da sabit kalacağını bilen bir teşebbüs için geleceğe ilişkin belirsizlik azalmakta, fiyatlama kararları bu bilgiye göre şekillenmekte, bu durum ise teşebbüsün rekabet hukuku anlamında rakiplerinden bağımsız karar vermediği anlamına gelmektedir²³.

¹⁹ 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı, 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı, 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı, 18.02.2016 tarihli ve 16-05/117-52 sayılı, 21.11.2016 tarihli ve 16-40/662-296 sayılı, 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı Kurul kararları; Danıştay 13. Dairesi 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı.

²⁰ 13.04.2023 tarihli ve 23-18/323-108 sayılı, 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı Kurul kararları.

²¹ 08.03.2013 tarihli ve 3-13/198-100 sayılı, 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı Kurul kararları.

²² 08.03.2013 tarihli ve 13- 13/198-100 sayılı Kurul kararı.

²³ 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı, 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı, 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı Kurul kararları.

- (51) Kurulun Otomotiv kararına karşı açılan davalara ilişkin olarak Danıştay 13. Dairesi tarafından alınan kararlarda²⁴ bu hususa ilişkin olarak şu değerlendirmelere yer verilmektedir: *“Rekabet açısından önemli olduğunda kuşku bulunmayan geleceğe ilişkin rekabete hassas bilgilerin piyasada rekabet edilen başka bir teşebbüsle paylaşılmasında, rekabeti ihlal edici bir amacın olduğu şüphesi ortaya çıkacaktır. Nitekim gerek Avrupa Birliği Adalet Divanının (ABAD’ın) “T-Mobile” kararında gerekse doktrinde rakipler arasında gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizlikleri ortadan kaldıracabilecek nitelikte olan bilgi paylaşımlarının rekabete aykırı olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu rekabete hassas bilgi; geleceğe ilişkin fiyat veya buna ilişkin stratejik bir bilgi olduğu takdirde, rekabeti ihlal etme amacının ayrıca irdelenmeye ihtiyaç göstermeyecek şekilde ortada olduğu da açıktır. Ayrıca, teşebbüsler arası bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de, belirtilen rekabete hassas bilgi paylaşımının, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağına aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir. Bu durum, ABAD’ın “Polypropylene” ve “Sugar” kararlarında teşebbüsler aleyhine bir karine olarak değerlendirilmiştir. Bir başka anlatımla; fiyatların yükseltilmesi hususunda rakipler arasında kesin bir anlaşmaya varılmasa dahi bir rakibin geleceğe ilişkin fiyatlandırma stratejisini açıkladığı bir toplantıya sadece katılmış olmak da bir karine olarak kabul edilmektedir.”*
- (52) Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde bilgi değişimi en yalın şekliyle aynı pazarda faaliyet gösteren birden fazla teşebbüsün, tek yanlı veya karşılıklı olarak her türlü ticari verilerini kapalı veya açık bir biçimde paylaşması olarak tanımlanabilecektir. Bilgi değişimi, bir anlaşmanın temel konusunu oluşturabileceği gibi, başka bir yatay anlaşmanın parçası da olabilmektedir. Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz’a (Yatay İşbirliği Kılavuzu) göre bilgi değişiminin, 4. madde kapsamında rekabeti kısıtlama etkisinin bulunması için, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon gibi rekabet parametrelerinden en az biri üzerinde olumsuz etki doğurabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkisinin değerlendirilmesinde, ilgili pazarın özellikleri ile bilgi değişiminin nitelikleri dikkate alınmaktadır²⁵. Rakipler arasındaki bilgi değişimi, fiyat veya miktar tespiti amacını taşıyan bir anlaşma niteliği taşıdığından kartel olarak kabul edilmektedir²⁶.
- (53) Yukarıda yer verilen teorik çerçeve kapsamında, mevcut soruşturma kapsamında elde edilen delillerin herhangi bir rekabet ihlalini ortaya koyup koymadığına ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

1.5.2 Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgelere İlişkin Değerlendirme

Bulgu-1’e İlişkin Değerlendirmeler

- (54) Bulgu-1’de yer alan yazışmada, SGS-MRL Resmî Numune İstek Sorumlusu (.....) tarafından SGS Sağlık ve Beslenme Sorumlusu (.....)’a, rakipleri STA yetkilisi (.....) ile yapılan görüşme aktarılmıştır. Yazışmada yer alan “(.....) özel istekler için taban fiyat belirlenmesi gerekli dedi” ifadesinden rakipler arasında özel istek analizlerinde taban fiyat uygulanmasına yönelik iş birliği yapılmaya çalışıldığı şüphesi doğmaktadır. Bununla birlikte söz konusu yazışmada geçen “(.....) Bakanlık’tan bir yetkili ile görüşmüş (isim vermek istemiyorum dedi) fiyatlandırmayın denilmiş. Biz de sözlü talimat ile iş yapılamayacağını anlattık”, “Fiyat konusunda,Cuma günü İl kontrol’den (.....) randevu alacak beraber gidilecek durum onlara da anlatılacak” ifadelerinden ilgili eylemlerin

²⁴ 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı.

²⁵ Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 58.

²⁶ A.g.k. 44.

rakipler arası rekabet karşısı bir anlaşmadan ziyade sektördeki sorunlara ilişkin Bakanlığın ikna edilmesine yönelik bir iş birliği olabileceği değerlendirilmektedir.

- (55) SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından ilgili belgeye yönelik yapılan açıklamada, ilgili yazışmanın resmî istek analizleri kapsamında ithalat numunelerinde talep edilen GDO analizine²⁷ ilişkin kapsam revizyonu²⁸ sonrası ortaya çıkan fiyatlandırma uyumsuzluğundan kaynaklandığı ve bu doğrultuda ilgili belgenin ithalatçılar ile laboratuvarlar arasında yaşanan sorunların giderilmesi amaçlı görüşmeye ilişkin olduğu, görüşme talebinin STA tarafından geldiği, toplantıda Bakanlık direktifleri doğrultusunda ilerlendiği, Bakanlıktan gelecek resmî bilgilendirmeye istinaden süreç yönetiminin devam edeceği bilgisinin kendileri ile paylaşıldığı, STA yetkililerinin gündem dışı olarak görüşlerini paylaştığı, konuyu TURKLAB toplantısında da gündeme getireceklerini, bununla birlikte “(.....) özel istekler için taban fiyat belirlenmesi gerekli dedi (Gaziantep bölgesini gezmiş (.....) Laboratuvarı düşük fiyatla orayı parsellemiş dedi)” ifadesinin STA yetkilisi (.....)’nın özel istek analiz fiyatlarının resmî istek analiz fiyatlarına benzer biçimde Bakanlık tarafından sabitlenmesi veya taban fiyat belirlenmesi yönünde görüş bildirmeden ibaret olduğu, konunun yalnızca STA yetkilisinin TURKLAB aracılığı ile Bakanlık nezdinde regülasyon girişiminde bulunulması hakkında yaptığı bir nabız yoklaması olduğu, taraflar arasında ortak görüş ve/veya mutabakat oluşmadığı ifade edilmiştir.
- (56) STA tarafından ilgili belgeye yapılan savunma ve açıklamada ise; belgenin SGS Ekonomik Bütünlüğü’nün iç yazışmasından ibaret olduğu, STA bakımından belgenin herhangi bir bağlayıcılığının bulunmadığı, Bulgu-1’in makul şüphenin ötesinde ispat standartını karşılamaktan uzak olduğu, “(.....) özel istekler için taban fiyat belirlenmesi gerekli dedi (Gaziantep bölgesini gezmiş (.....) Laboratuvarı düşük fiyatla orayı parsellemiş dedi)” ifadesi ile sektörde resmî analiz fiyatları bakımından Bakanlık ve ilgili mevzuat kapsamında uygulanan fiyat listesi uygulamasının benzerinin özel analizler bakımından da uygulanması gerektiği yönünde (.....)’nın şahsi görüşleri olduğu, ilgili yazışmanın STA ve SGS Ekonomik Bütünlüğü arasında bir iş birliğine işaret etmeyip karşılıklı bir irade beyanının söz konusu olmadığı, belgenin yalnızca bir STA çalışanının özel analizlere ilişkin Bakanlık nezdinde yapılması gereken bir mevzuat çalışmasına yönelik tek taraflı açıklamalarını içerdiği ifade edilmiştir.
- (57) İlâveten, “Fiyat konusunda yanlış yaptıkları bildirildi, (.....)Bakanlık’tan bir yetkili ile görüşmüş (isim vermek istemiyorum dedi) fiyatlandırmayın denilmiş. Biz de sözlü talimat ile iş yapılamayacağını anlattık, İstanbul’da bütün kamu ve özel laboratuvarların kendilerinin uygulamış olduğu tarifeyi uyguladıklarını anlattı” ifadesinin ilgili dönemde gerçekleşen resmî GDO analizleri ile ilgili istisnai bir Bakanlık uygulamasına işaret ettiği, 07.06.2016 tarihinde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü yazısı ile GDO Tip Tayini analizinin zorunlu hale getirildiği, GDO analizlerinde izlenen 3 aşamalı yolun ilk iki

²⁷ GDO analizlerinin üç aşamalı olarak gerçekleştirildiği; GDO analizinde ilk aşama olarak, “GDO Tarama Testi” yapıldığı, söz konusu testin pozitif olması halinde ilgili numunenin “uygunsuz” (bir diğer ifadeyle GDO’lu ürün) olarak kabul edildiği, GDO Tarama Testi’nin negatif olması halinde (ilk testte GDO sonucuna ulaşılamaması durumunda), ikinci aşama olarak, Bitki Spesifik Gen Testi yapıldığı ve ilgili numunede soya, pamuk, mısır gibi spesifik bitki genlerinin bulunup bulunmadığının test edildiği, ilgili testin de negatif çıkması durumunda numunenin “uygun” olarak (bir diğer ifadeyle GDO’suz) raporlandığı, Bitki Spesifik Gen Testi’nin pozitif çıkması durumunda pozitif tespit edilen bitki genleri (soya, pamuk veya mısır) için, üçüncü aşama olarak, GDO Tip Tayini analizlerine geçildiği, Bitki Spesifik Gen Testi (soya, pamuk, mısır) sonuçlarından herhangi birisi pozitif çıksa dahi; GDO Tip Tayini sonuçlarının negatif bulunması durumunda, numunenin “uygun” olarak raporlandığı, GD tiplerinden bir veya birden fazlasının pozitif olması halinde ise numunenin “uygunsuz” olarak raporlandığı ifade edilmiştir.

²⁸ STA tarafından gönderilen cevabi yazıda ilgili revizyon ifade edilmiş olup Bakanlık yazısı yazıya ek olarak sunulmuştur.

aşamasının artık birlikte değerlendirileceği ve (.....), yazışmanın devamında geçen “fiyat konusunda, Cuma günü il kontrol’den (.....) randevu alacak beraber gidilecek durum onlara da anlatılacak (şahs görüşüm orası ikna olursa kendileri de uyacak” ifadesinin Mersin Gıda Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü yetkilileri ile söz konusu durum hakkında görüşme planlanmasına yönelik olduğu ifade edilmiştir.

- (58) SGS Ekonomik Bütünlüğü ve STA’nın savunmaları ve açıklamaları ele alındığında, SGS Ekonomik Bütünlüğü çalışanlarının anılan yazışmada STA yetkilisi (.....)’nın özel istek analiz fiyatlarının düşük olmasından dolayı taban fiyat belirlenmesi için Bakanlık yetkilisi ile konuştuğundan bahsettiği, söz konusu durumun sektördeki problemlere yönelik lobi oluşturmaya işaret ettiği değerlendirilmektedir. STA tarafından Kuruma gönderilen 15.06.2016 ve 24.06.2016 tarihli faturalara bakıldığında Bitki Spesifik Gen Testi’nin yapıldığı (.....) açıkça görülmektedir. Buna ek olarak, ilgili yazışmanın 2016 yılında olmasına karşın, uzun yıllar sürdürülen özel istek analizlerinde taban fiyat belirlenmesine yönelik çabaların 01.08.2024 tarihinde yayımlanan Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile karşılık bulunduğu ve özel istek analizlerinin Bakanlık tarafından belirlenen analiz fiyatlarından düşük olamayacağını düzenlendiği dikkate alındığında savunmada ileri sürülen argümanların makul olduğu değerlendirilmektedir.
- (59) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, **Bulgu-1**²⁹ bakımından STA’nın 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiğine yönelik bir eylemde bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

Bulgu-2’ye İlişkin Değerlendirmeler

- (60) **Bulgu-2’de** ÇEVRE Genel Müdürü (.....) ve KALİTE Genel Müdürü (.....) arasında gerçekleşen yazışmanın konusunu; ÇEVRE ve KALİTE’nin müşterileri konumunda bulunan (.....)’ya iletilen test fiyatları gibi stratejik bilgileri birbirleri ile paylaşması oluşturmaktadır.
- (61) ÇEVRE tarafından yapılan savunmada özetle; Bakanlık tarafından sentetik boya aranması analizi ile ilgili olarak metot değişikliğine gidildiği³⁰, bu tür analizlerin spektrofotometrik³¹ yöntem ile çalışılmaması ve HPLC veya LC MS/MES gibi diğer yöntemler ile çalışılması hususunun bildirildiği, bahsedilen bilgiler ışığında KALİTE’nin metot değişikliğini unutup ya da farketmeyerek hareket ettiği, ÇEVRE Genel Müdürü tarafından konuya dikkat çekilmesi üzerine hatanın ortaya çıktığı bu bakımdan metot değişikliği hakkındaki görüşmenin, müşteri zararına olacak açık yanlış bir uygulamanın önüne geçilmesini amaçlayan ve müşteri yararına bir durum meydana getiren sektörel bir görüşmeden ibaret olduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak, her iki teşebbüsün de (.....)’ya bahse konu analiz ile ilgili fiyatlarını bu konuşma öncesinde verdikleri dolayısıyla ilgili WhatsApp görüşmesinde herhangi bir fiyat anlaşmasının söz konusu olmadığı belirtilmiştir.
- (62) İlgili belge özelinde KALİTE tarafından yapılan savunmada ise; yazışmanın her iki teşebbüsün (.....)’ya fiyat teklifi vermesinden sonra gerçekleştiği, ÇEVRE Genel Müdürü tarafından gönderilen mesajın esas konusunun müşteriye verilen teklif bilgisi olmayıp analiz metodunun değişmesi olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan ÇEVRE Genel Müdürü tarafından (.....)’ya verilen fiyat teklifinin paylaşılmış olmasının KALİTE’nin ticari kararlarında herhangi bir etkisinin olmadığı, (.....)’ya sunulmuş olan fiyat teklifinin

²⁹ SGS Ekonomik Bütünlüğü için soruşturma, Kurulun 28.08.2024 tarih ve 24-35/848-362 sayılı kararı ile uzlaşma ile sonlandırılmış olup ilgili belge kararda ihlal olarak değerlendirilmemiştir.

³⁰ İlgili Bakanlık yazısı Kurum kayıtlarına sunulmuştur.

³¹ Işık enerjisinin absorpsiyonuna dayalı bir yöntemdir.

konuşma öncesinde ve sonrasında aynı olduğu, gıda analiz fiyatlarının standart olmaması ve her müşteri özelinde farklılaşması sebebiyle tarafların diğer müşterileri bakımından herhangi bir etkisinin olmadığı, ilgili yazışmada yer alan fiyat bilgisinin geleceğe yönelik olmadığı, dolayısıyla rekabete duyarlı bir bilgi olarak kabul edilemeyeceği ifade edilmiştir.

- (63) Yatay İşbirliği Kılavuzu'nda piyasada rekabeti kısıtlama amacıyla yapılan her türlü bilgi değişiminin, etkisine bakılmaksızın rekabeti kısıtladığı belirtilmekte³²; geleceğe yönelik planlara ilişkin bir bilgi değişiminin amaç yönünden rekabeti kısıtlama ihtimalinin, mevcut verilerin değişimine kıyasla daha fazla olduğu ifade edilmektedir³³. Bulgu-2'deki yazışmalara bakıldığında KALİTE ve ÇEVRE arasında gerçekleşen bilgi değişimin geleceğe yönelik planlardan ziyade (.....)'ya yapmış oldukları geçmiş fiyat teklifi sonrası Bakanlık metot değişikliğinin bu fiyattaki etkilerine yönelik olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, söz konusu yazışmadaki bilgi değişiminin amaç bakımından rekabeti kısıtlayan bir bilgi değişimi olarak değerlendirilemeyeceği, etkisi itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı niteliğinin değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- (64) Yatay İşbirliği Kılavuzu'nda bilgi değişiminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edebilmesi pazardaki belirsizliği azaltması ve rekabeti kısıtlayıcı iş birliğini kolaylaştırması koşullarına bağlanmaktadır³⁴. Yine Kılavuz'un 46. paragrafında rekabeti kısıtlama etkisinin, bilgi değişimi sonucunda pazardaki şeffaflığın yapay olarak artarak teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonun kolaylaştırılması durumunda ortaya çıkabileceği belirtilmektedir. Bu açıklamalardan da anlaşıldığı üzere rakipler arasındaki bilgi değişiminin ihlal olarak değerlendirilmesinde temel nokta rekabeti kısıtlayıcı koordinasyondur.
- (65) Genelde bir teşebbüse, rakibi tarafından herhangi bir şekilde rekabete duyarlı bir bilgi gönderildiğinde, ilgili teşebbüs böyle bir bilgiyi almak istemediğine dair net bir karşılık vermiyor ise, teşebbüsün bu bilgiyi kabul ettiği ve pazardaki davranışlarını buna göre değiştirdiği varsayılmaktadır³⁵. Öte yandan bu varsayımın her olay bazında geçerli olduğunu kabul etmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Bu varsayımın yanlışlanamaz olduğu fikri, Yatay İşbirliği Kılavuzu'ndaki açıklamalar ile de uygun düşmemektedir. Nitekim Yatay İşbirliği Kılavuzu'nun 58. paragrafında *"Bilgi değişiminin rekabet üzerindeki olası etkileri, her somut olayın kendine has özellikleri bağlamında incelenmelidir. Bu değerlendirme, bilgi değişiminin mevcut ve olası etkileri ile bilgi değişiminin bulunmadığı durumdaki rekabet koşullarının karşılaştırılması yoluyla yapılır."* ifadesine yer verilmektedir. Bu bakımdan KALİTE ve ÇEVRE arasındaki bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkisi olan bir koordinasyona yol açıp açmadığını Bulgu-2'deki yazışmanın kendine has özellikleri kapsamında değerlendirmek gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.
- (66) Bulgu-2'deki yazışmaya bakıldığında, KALİTE ve ÇEVRE'nin ortak müşterisi konumunda olan (.....)'ya boya aranması için teklif ettikleri/teklif etmeye karar verdikleri fiyatı birbirleri ile paylaştığı görülmektedir. Yazışma piyasadaki genel fiyat düzeyine ilişkin olmadığı gibi yapılan birçok analiz içerisinde sadece bir analiz türünde (.....)'ya verilen fiyata ilişkindir. Bu bakımdan (.....)'nın fiyat belirlenme sürecindeki konumu değerlendirme açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu noktada (.....)'dan elde edilen bilgilere göre (.....) yaptıracağı tüm analizler için pazardan fiyat teklifleri toplamakta daha sonra kendisi bu fiyatlardan yola çıkarak tüm analizleri için bir fiyat

³² Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 56.

³³ Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 57.

³⁴ Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 45.

listesi oluşturmakta ve analizi yapacak firmalar ile yıllık olarak bir anlaşma imzalamakta eğer herhangi bir firma için o liste fiyatında bir değişiklik olursa bu değişiklik de ilgili firmayla ek bir protokol ile yine anlaşmaya bağlanmaktadır.

- (67) İlgili yazışmadan anlaşıldığı üzere (.....) ile hem KALİTE hem de ÇEVRE 2018 yılı için anlaşmaya varmış olup anlaşma sonrası dönemde Bakanlığın metod değişikliği HPLC boya aranmasındaki fiyat seviyesini etkilemiştir. Dosya kapsamındaki anlaşmaların tarihinden yola çıkarak belgenin gerçekten de (.....) ile 2018 yılı için anlaşma yapılması sonrası bir tarihe ait olduğu görülmektedir. Bu bakımdan taraflar arasında 2018 yılında (.....)'ya verilen tekliflerde HPLC arama boyaması dışındaki diğer analizler için herhangi bir iletişim dosya kapsamında mevcut olmayıp sadece bu belge kapsamındaki iletişim ile bu analiz özelinde bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Belgede geçen nişasta fiyatı ise METRO'nun 2018 yılı fiyatı olup artık üzerinde anlaşılmış olduğundan geçmiş tarihli bir fiyatı ifade etmektedir. Öte yandan söz konusu HPLC boya araması için bilgi değişiminin KALİTE ve ÇEVRE arasında rekabet karşıtı bir koordinasyon sağladığının da gösterilmesi gerekmektedir.
- (68) Yazışmaya bakıldığında KALİTE yetkilisi (.....)'nin "(.....)ile fiyat konusu bitmiş olduğundan , tekrar bir çalışma yapmıyoruz" ifadesi dikkat çekmektedir. Bu ifade belgedeki iletişimin (.....) ile yıllık anlaşmanın yapıldığı tarih sonrasına denk geldiğini teyit etmektedir. Söz konusu ifadeden sonra ÇEVRE yetkilisi (.....)'ın boya analizi için (.....)'ya (.....) TL verdiklerini KALİTE yetkilisi (.....)'ye iletmesine karşın KALİTE yetkilisi (.....)'nin "Arada çok fark oluyor. Haklısınız. Ben de liste fiyatına baktığımda ekiple (.....)tl fiyat vermeye karar verdik. (.....)nun kabul edebileceği seviyelerde olması açısından" şeklinde cevap verdiği görülmektedir. Söz konusu yazışma silsilesine göre ÇEVRE herhangi bir iletişim olmadan (.....)TL fiyat teklifinde bulunmuş ve bunu KALİTE'ye bildirmiş fakat KALİTE'nin bu fiyata yakın olmadığı düşünülen (.....)TL'lik fiyatı (.....)'nın durumunu gözeterek vermeyi planladığı anlaşılmaktadır. KALİTE'nin, ÇEVRE'nin verdiği teklifi öğrendikten sonra fiyat politikasını bu bilgi ışığında güncelleyerek (.....)'ya yeni bir teklif yapmaya karar verdiğini gösteren herhangi bir ifade bulunmamakta, aksine (.....)'nın kabul edebilmesi açısından ÇEVRE gibi (.....)TL seviyesinde görece yüksek bir fiyat yerine (.....)TL verme kararı aldıkları anlaşılmaktadır.
- (69) (.....)'dan elde edilen bilgiler çerçevesinde ÇEVRE'nin veya KALİTE'nin verdikleri fiyat teklifinden sonra bir fiyat revizesi yaptıklarına dair herhangi bir belgeye ulaşılamamıştır. Hatta (.....) bir fiyat revizesi olsa idi bunun ek protokole konu olacağını ancak böyle bir protokolün bulunmadığını dile getirmiştir. Bu bakımdan taraflar arasındaki iletişim sonrası (.....)'nın bu analiz türünde bir fiyat değişikliğine gidip gitmediği gitti ise fiyatın ne olduğu ortaya konulamamaktadır. Bulgu-2'nin tarihi olan 2018 yılına ait ÇEVRE ve KALİTE'nin fiyat listeleri sunulmakla birlikte (.....) önceki yıllarda yaşamış olduğu teknik sorun nedeniyle metod değişikliği sonrası boya aranması testine ilişkin ÇEVRE ve KALİTE'nin hangi fiyatları verdiği ibraz edilememektedir. Öte yandan (.....)'nın Kurum kayıtlarına iletebildiği 2019 yılı KALİTE'nin (.....)'ya sunmuş olduğu fiyat listesi 2018 yılındaki fiyat listesi ile karşılaştırıldığında, KALİTE tarafından 2018 fiyatlarına ortalama %(.....) zam yapıldığı anlaşılmaktadır. 2019 yılında boya aranması için KALİTE'nin METRO'ya (.....) TL fiyat teklifi sunduğu görülmekte olup 2018 yılına kıyasla diğer testlere benzer şekilde %(.....) zam uyguladığı varsayımı altında KALİTE'nin yazışmada ifade ettiği biçimde yeni metod boya aranması için 2018 yılında (.....) TL fiyat teklifi vermiş olması muhtemel görülmektedir.
- (70) Sonuç olarak ilgili belge özelinde, KALİTE ve ÇEVRE arasında rekabete duyarlı bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı bir koordinasyona yol açtığı (.....) ile yaşanan süreç

çerçevesinde ortaya konulamamaktadır. Zira (.....) HPLC boya aramasında 2018 yılında taraflar ile yapılan anlaşmalar sonrası herhangi bir fiyat değişikliği olmadığını dile getirmektedir. Bu bakımdan belgede gösteren iletişim sonrasına gelen dönemde (.....) fiyatında herhangi bir değişiklik yapmamış gözükmekte taraflar arasındaki iletişimin ilgili analiz türündeki fiyatları yükseltmeye yönelik olduğu düşünülse bile bu (.....)'nın fiyatlarına yansımadığından bir fiyat değişikliği eylemi ortaya çıkmamış gözükmektedir. Bu sebeple KALİTE ve ÇEVRE arasındaki iletişimin rekabeti kısıtlayıcı etkisi olan bir koordinasyona yol açtığına şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya konulamaması nedeniyle ilgili belge özelinde taraflara ihlal isnadında bulunulamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

Bulgu-11'e İlişkin Değerlendirmeler

- (71) Bulgu-11'e bakıldığında da ÇEVRE ve SGS Ekonomik Bütünlüğü arasında fiyata ilişkin gerçekleşen konuşmada, SGS Ekonomik Bütünlüğü Müşteri Hizmetleri Takım Lideri (.....)'nin, ÇEVRE'nin fiyatları hakkında bilgi almaya çalıştığı anlaşılmaktadır.
- (72) ÇEVRE tarafından yapılan savunmada, rakipler arasında herhangi bir fiyat paylaşımının söz konusu olmadığı, diğer şirketin müşteri hizmetleri temsilcisinin ÇEVRE'den hizmet satın almak istediği ve söz konusu hizmetin fiyatını öğrenmeyi talep ettiği, öte yandan fiyat verilse dahi bu hususun yasaya aykırı olmayacağına açık olduğu ifade edilmiştir.
- (73) Bulgu-11'de SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün ÇEVRE'nin fiyatları hakkında bilgi alma çabasının rakipler arasında rekabete duyarlı bilgilerin paylaşılması amacıyla yapıldığına yönelik kesin bir tespit yapılamamaktadır. Gıda analiz hizmetlerinde laboratuvarların "dış laboratuvar hizmeti" adı altında rakiplerinden hizmet satın almasının oldukça yaygın bir uygulama olduğu göz önüne alındığında ilgili yazışmada SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün fiyat öğrenme çabasının, hizmet alımı kapsamında dikey bir ilişkiden kaynaklı olması muhtemeldir. Yukarıdaki bilgiler ışığında, Bulgu-11 bakımından ÇEVRE'ye herhangi bir ihlal isnadında bulunulamamaktadır. SGS Ekonomik Bütünlüğü için de soruşturma, Kurulun 28.08.2024 tarih ve 24-35/848-362 sayılı kararı ile uzlaşma ile sonlandırılmış olup ilgili belge kararda ihlal olarak değerlendirilmemiştir.

Bulgu-15'e İlişkin Değerlendirmeler

- (74) İlgili yazışmada SGS Ekonomik Bütünlüğü çalışanlarının kendi aralarında, yeni analiz fiyatlarına geçiş tarihini belirlemeye çalıştıkları, yeni fiyatlara yönelik STA'nın göstermiş olduğu tepkiden bahsettikleri ve STA'nın yeni fiyatlara ne zaman geçeceğine ilişkin konuştukları görülmektedir.
- (75) SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından yapılan savunmada özetle; aynı ilde faaliyet gösteren bütün laboratuvarların Bakanlığın resmî kontrol analizleri için belirlemiş olduğu fiyatlara aynı anda geçiş yapmak zorunda olduğu, ilgili bulgunun Bakanlık tarafından belirlenen analiz fiyatlarında yapılan ara zamma ilişkin olduğu, 2022 yılında olağan uygulamalardan farklı olarak, resmî fiyatların 29.07.2022 tarihinde ikinci kez ayarlandığı, bilgilendirmenin TURKLAB tarafından tüm üyelerine yapıldığı³⁶, normal şartlar altında fiyat geçişlerinin Bakanlık tarafından resmî şekilde duyurulduğu ancak 29.07.2022 tarihinde Bakanlık web sitesinde herhangi bir duyurunun bulunmadığı, söz konusu tarihin Cuma gününe denk gelmesinden ötürü TURKLAB tarafından iletilen duyurunun hemen mi yoksa ay başında mı uygulanacağını belirsiz olduğu, ilgili bulguda geçen yazışmaların da bu belirsizlikten kaynaklandığı ifade edilmiştir.

³⁶ İlgili e-posta metni Kurum kayıtlarına sunulmuştur.

- (76) STA tarafından yapılan savunmada ise; Bakanlık tarafından belirlenen fiyat tarifesine tüm laboratuvarların uymak zorunda olduğu, resmî analiz fiyatları bakımından uygulanan fiyatların bir rekabet unsuru teşkil etmediği, ilgili yazışmada fiyatlara ilişkin bir bilginin yer almadığı, yalnızca STA çalışanı (.....) tarafından resmî analiz fiyatlarına ilişkin bir serzeniş veya memnuniyet beyanı olduğu, bulguda geçen ifadelerin STA veya SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün fiyat geçiş tarihine değil resmî analiz fiyatlarının sisteme tanımlanmasına ilişkin olduğu ifade edilmiştir.
- (77) İlgili bulguda geçen yazışmaların SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün iç yazışması olduğu ve bu yazışmalara STA'nın taraf olmadığı görülmektedir. İlâveten yazışmanın geçtiği tarih olan 29.07.2022 tarihinin Cuma gününe denk gelmesi, TURKLAB tarafından ilgili tarihte laboratuvaralara iletilen ara zamlara ilişkin duyurunun SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından Kuruma sunulması, STA'nın ilgili tarihte yer alan fiyat geçişlerini Kurum ile paylaşması ve bulguda geçen "*En doğrusu bence pazartesi geçmek sisteme yeni rakamlar girerek hemde ay sonu ay bası*" ifadesi ile tarafların savunmasının makul olduğu değerlendirilmektedir. Sonuç olarak SGS Ekonomik Bütünlüğü ve STA arasında rekabete hassas bilgi paylaşımı bulunmadığı ve bu belge özelinde SGS Ekonomi Bütünlüğü³⁷ ve STA'ya bir ihlal isnadında bulunulamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

Bulgu-17'ye İlişkin Değerlendirmeler

- (78) Bulgu-17'de yer alan yazışmada, KALİTE'nin hizmet alımı için RADIX'ten aldığı fiyatta indirim yaptırmaya ve RADIX'in INTERTEK'e verdiği fiyattan daha düşük bir fiyata anlaşmaya çalıştığı görülmektedir.
- (79) KALİTE tarafından yapılan savunmada özetle; laboratuvarların, Türk Gıda Kodeksi'nde yer alan tüm parametreleri kapsamının imkânsız olduğu, laboratuvarların kendi kapsamlarında olmayan analizler için diğer laboratuvarlardan hizmet satın aldığı, ilgili bulguda yer alan "(.....)" adlı kişinin (.....) tarihleri arasında KALİTE'de müşteri temsilcisi olarak görev aldığı, bu yüzden KALİTE tarafından gerçekleştirilemeyen "*patulin tayini*" analizi için eski çalışan (.....) ile iletişime geçilerek fiyat istenildiği, bununla birlikte dış laboratuvar hizmeti satın alınmasının sektörde sıklıkla uygulandığı, bu kapsamda alınan fiyatların şeffaflaşmaya veya fiyat paralelliğine sebebiyet vereceği çıkarımında bulunulmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir.
- (80) RADIX tarafından yapılan savunmada özetle; ilgili bulguda geçen yazışmanın tarafları (.....) ile (.....)'un KALİTE'de (.....) yılları arasında satış ve pazarlama bölümünde beraber çalıştıkları, taraflar arasında eskiye dayanan mesai arkadaşlığı olduğu ve iş yeri değişikliğinden sonra da ara sıra görüşmeye devam ettikleri, şirket yönetiminin bilgisi ve talimatı dışında gerçekleşen bu görüşmelerde daha çok kişisel ve özel meselelerin konuşulduğu ancak her iki kişinin de aynı sektörde paralel işlerle iştigal ettiği, bu yüzden ara sıra iş ile alakalı konuşmaların da yapıldığı, söz konusu yazışmada da ilk olarak kişisel meselelerin konuşulduğu, akabinde (.....)'nun (.....)'in talimatı üzerine patulin analizi (toksin madde tayini) için fiyat teklifi istediği, (.....)'un da (.....)'in talimatı ile INTERTEK'e RADIX'i temsilen fiyat teklifi verdiği, bu hususun görüşmenin karşı tarafına iletilmiş olduğu, (.....)'nun aynı işlem için kendisine daha iyi bir fiyat vermesine yönelik talebinin (.....) tarafından daha aşağıda bir fiyat verilmesinin söz konusu olmadığı ifade edilerek reddedilmiş olduğu belirtilmiştir.
- (81) Tespite konu olan bulguda geçen yazışmalar incelenmiş, (.....)'nun "*Ben zaten mecbur intertek e verdiğin fiyatı vericem (.....)*" ve "*Sen bize altını verebilirsen iyi*" ifadelerinden KALİTE'nin INTERTEK'e verilen fiyatın aynısını veya daha aşağısını istediği

³⁷ SGS Ekonomik Bütünlüğü için de soruşturma, Kurulun 28.08.2024 tarih ve 24-35/848-362 sayılı kararı ile uzlaşma ile sonlandırılmış olup ilgili belge kararda ihlal olarak değerlendirilmemiştir.

anlaşılmaktadır. (.....)'den gelen cevabi yazıda, KALİTE ve INTERTEK'in (.....)'in sözleşmeli hizmet sağlayıcısı olduğu, bununla birlikte iki firmanın da bünyesinde patulin analizi yapılamadığı, bu nedenle söz konusu iki teşebbüse de patulin hizmeti sağlayan firmalarla görüşülmesi, teklif alınması ve analizin gerçekleştirilmesi için yetki verildiği ifade edilmiştir. Süreç sonunda patulin analizinin KALİTE aracılığıyla RADIX'e yaptırıldığı belirtilmiştir. RADIX tarafından gönderilen faturalar incelendiğinde, INTERTEK ve KALİTE'ye farklı fiyat teklifleri sunulduğu anlaşılmaktadır. Açıklanan hususlar çerçevesinde RADIX ve KALİTE tarafından yapılan savunmaların makul bulunduğu, söz konusu yazışmanın içeriğinin rakipler arasında rekabete duyarlı bilgi değişimden ziyade dış laboratuvar hizmeti kapsamında müşteri konumundaki KALİTE'nin fiyat düşürme çabasından oluştuğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Bulgu-17 bakımından KALİTE ve RADIX'e yönelik ihlal isnadına yer olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

Bulgu-20'ye İlişkin Değerlendirmeler

- (82) Bulgu-20'de yer alan yazışmada, SGS Ekonomik Bütünlüğü Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) ile KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)'un aralarında fiyatlar, zam oranları ve gelecekteki fiyat hareketleri hakkında konuştukları görülmektedir.
- (83) KALİTE tarafından yapılan savunmada özetle; ilgili yazışmanın KALİTE tarafından yapılamayan analizler bakımından fiyat alınması ve bu analizlere ilişkin metotlar hakkında olduğu, ek olarak fiyatlar hakkında elde edilen bilgilerin pazardan müşteriler aracılığıyla toplanan bilgiler olduğu, Kurulun daha önce verdiği pek çok kararında rakip teşebbüslerin birbirlerine ilişkin fiyat bilgilerinin teşebbüsler tarafından yayımlanan fiyat listelerinden, müşterilerinden veya bayilerden elde edildiğine dair tespitlere yer verildiği ve pazardan bu şekilde bilgi elde edilmesinin rekabet hukuku açısından sakınca içermediği ifade edilmiştir.
- (84) Önceki bölümlerde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere pazarda müşteri tarafından kapsam dâhilinde olmayan bir analiz yapılması talep edildiğinde, talebi alan laboratuvar bu analiz konusunda hangi laboratuvar yetkin ise işi o laboratuvara yaptırmakta ve analizi yapan laboratuvara ödediği ücretin üstüne belirli bir kâr marjı ekleyerek veya duruma göre herhangi bir kâr marjı eklemeyen kendi müşterisine yapılmış olan analizi fatura etmektedir. Bu durum dış laboratuvar hizmeti olarak adlandırılmakta ve pazarda oldukça yaygın bir uygulama olarak gerçekleştirilmektedir. İlaveten, rakip teşebbüslerce pazarda müşteri konumunda bulunan teşebbüslerden de bilgi toplanmasının pazarın olağan akışı içinde yer aldığı görülmektedir.
- (85) Tespite konu olan bulguda SGS Ekonomik Bütünlüğü Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) ile KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)'un arasında geçen yazışmalara bakıldığında, ilgili yazışmanın bir bölümünde KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)'un, dış laboratuvar hizmeti olarak yaptırmak istediği analizlerin fiyatını düşürmek için SGS Ekonomik Bütünlüğü Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) ile pazarlık yaptığı görülmektedir. Yazışmadaki bu kısımların, tipik bir müşteri-sağlayıcı ilişkisi olduğu ve rekabet hukuku bağlamında herhangi bir sorun teşkil etmediği düşünülmektedir.
- (86) Ancak yazışmanın devamında söz konusu müşteri-sağlayıcı ilişkisinin yerini rakipler arası bilgi değişimi ve birlikte fiyat belirleme eylemlerinin aldığı anlaşılmaktadır. Nitekim KALİTE çalışanı tarafından SGS Ekonomik Bütünlüğü çalışanına iletilen "(.....) *pestisit rakamını bir kontrol eder mısın*", "*zamsız devam ediyorsan pazartesi zam yap ondan soyluyorum ben yaptım*", "*hemen bugün yapma zam ama anlar*", "*size merieux yapmadı siz de yapmayın demis yalan sen böyle durumda sor bana piyasayı yukarıya çekelim*"

mesajlarına cevaben SGS Ekonomik Bütünlüğü çalışanı tarafından “*kaç yaptın söyle ona göre ahreket edelim*” ifadesinin, SGS Ekonomik Bütünlüğü’nün ve KALİTE’nin (.....)’a sunacakları pestisit analizi fiyatını koordineli şekilde belirleme noktasında uzlaşısı içinde oldukları değerlendirilmektedir. Bu ifadeler ek olarak KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)’un, SGS Ekonomik Bütünlüğü Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)’a Bursa’daki pestisit analizi fiyatlarını artırdığı, bu artırım sonrası SGS Ekonomik Bütünlüğü ve KALİTE’nin aynı fiyat seviyelerine geldiği bilgisini paylaştığı, SGS Ekonomik Bütünlüğü Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)’ın da bu durumu onayladığı görülmektedir. Bu çerçevede, SGS Ekonomik Bütünlüğü³⁸ ve KALİTE’nin rekabete duyarlı bilgi paylaşımı yapmak ve birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri değerlendirilmektedir.

Bulgu-24’e İlişkin Değerlendirmeler

- (87) Bulgu-24’te yer alan yazışmadan, SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından müşterisi konumundaki (.....)’ya sunulan 2022 ve 2023 (KDV hariç) fiyat tekliflerinin (TVC, Küf, Maya, Coliform, Enterobacter vb. başlıklarında) yer aldığı listenin KALİTE ile paylaşıldığı, KALİTE’nin de fiyat listesinden kontrol ederek kendi fiyat bilgisini SGS Ekonomik Bütünlüğü’ne ilettiği görülmektedir.
- (88) KALİTE tarafından yapılan savunmada özetle; ilgili belgede geçen yazışmanın bir fiyat çalışmasına ilişkin olmadığı, Bakanlığın fiyatlarla ilgili özel laboratuvarlara mesajlarının olduğu, özel istek fiyatlarının pestisitte çok düşük olmasının Bakanlığa şikâyet edilmesi üzerine (.....) seviyesinde sektör temsilcilerinin hazır bulunduğu toplantılar yapıldığı, ilgili yazışmada ise SGS Ekonomik Bütünlüğü Sağlık ve Beslenme Müdürü (.....) ile KALİTE Genel Müdürü’nün daha önce yaptığı telefon görüşmesinde bu konudan bahsettiği bu yüzden KALİTE Genel Müdürü (.....) tarafından Bakanlığın dikkat çektiği seviye olan (.....)TL’ye pestisit fiyatı olmadığını ilettiği, dolayısıyla herhangi bir müşteri veya proje için verilen fiyata ilişkin olmayan bir yazışma olduğu ifade edilmiştir.
- (89) Savunmada dile getirilen hususlara bakıldığında, piyasada pestisit analiz hizmetinin fiyatının çok düşük olmasından kaynaklı Bakanlıkça toplantılar düzenlendiği bu yüzden SGS Ekonomik Bütünlüğü çalışanı ve KALİTE çalışanı tarafından iletişimin gerçekleştiğinin ifade edildiği görülmektedir. Öte yandan her ne kadar Bakanlık tarafından pestisit analizlerinin fiyatlarının düşük olmasında kaynaklı sektör toplantıları veya bilgilendirmelerinin yapıldığı bilinse de teşebbüs tarafından yapılan savunmanın rakipler arasında fiyat bilgisi paylaşılması hususunu bertaraf etmediği değerlendirilmektedir.
- (90) Soruşturma sürecinde 15.05.2024 tarih ve 89350 sayılı bilgi talebine istinaden (.....) tarafından gönderilen belgelerde, SGS Ekonomik Bütünlüğü tarafından (.....)’ya uygulanan fiyatların Bulgu-24 ile örtüştüğü tespit edilmiştir. Bu çerçevede, SGS Ekonomik Bütünlüğü’nün müşteriye verdiği fiyat tekliflerini rakibi konumundaki KALİTE ile paylaştığı net şekilde ortaya konulmaktadır. Bu çerçevede, ilgili belge özelinde, SGS Ekonomik Bütünlüğü³⁹ ve KALİTE arasında rekabete hassas bilgi değişimi yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlal edildiği değerlendirilmektedir.

³⁸ SGS Ekonomik Bütünlüğü için soruşturma, Kurulun 28.08.2024 tarih ve 24-35/848-362 sayılı kararı ile uzlaşma ile sonlandırılmış olup ilgili belge kararda rekabete duyarlı bilgi paylaşımı yapmak ve birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal olarak değerlendirilmiştir.

³⁹ SGS Ekonomik Bütünlüğü için soruşturma, Kurulun 28.08.2024 tarih ve 24-35/848-362 sayılı kararı ile uzlaşma ile sonlandırılmış olup ilgili belge kararda rekabete duyarlı bilgi paylaşımı yapmak ve birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal olarak değerlendirilmiştir.

Bulgu-27 ve Bulgu-28'e İlişkin Değerlendirmeler

- (91) Bulgu-27'de yer alan yazışmada SOUTHERN yetkilisi (.....) tarafından müşteri konumunda bulunan (.....)'a gönderilen e-postada "...Bakanlıktan ve ihracatçılar birliğinden gelen bilgi doğrultusunda SGS,STA,MRL labaratuvarları ile aynı fiyat uygulaması yapılacaktır bu değişen durum doğrultusunda 2022 yılı içerisinde çift cihaz/paket LCMSMS/GCMS=(.....)TL+KDV= (.....)TL olarak belirlenmiştir." ifadesi yer almaktadır. Bulgu-28'de yer verilen yazışmada ise SOUTHERN yetkilisi (.....)'in STA Teknik Personeli (.....)'a SGS Ekonomik Bütünlüğü'nde yer alan SGS-MSM'nin bir müşterisi adına düzenlediği faturanın fotoğrafını gönderdiği anlaşılmaktadır. Yazışmadaki fotoğrafta SGS Ekonomik Bütünlüğü'nde yer alan SGS-MSM tarafından, (.....) isimli müşterisine düzenlenen "Seçilmiş bazı pestisitlerin tespiti ve miktarlarının belirlenmesi analizi (594 etken madde)" açıklamalı KDV dâhil (.....)TL tutarlı bir fatura yer almaktadır. Söz konusu mesaj üzerine, STA Teknik Personeli (.....) tarafından verilen sözlere itibar edilmemesinden yakınıldığı görülmektedir. Yazışmaların devamında ise, SOUTHERN yetkilisi (.....)'in STA'nın verdiği ile aynı fiyat olan (.....)TL'yi vereceklerini ifade ettiği, STA Teknik Personeli (.....)'ın ise söz konusu fiyata KDV'nin dâhil olmadığı uyarısında bulunarak taraflar arasında yanlış anlaşılardan kaynaklı müşterilere farklı fiyat verilmesinin önüne geçmeye çalıştığı görülmektedir.
- (92) SOUTHERN tarafından Bulgu-27 için yapılan savunmada özetle; SOUTHERN ile diğer labaratuvarlar arasında bir anlaşma, fikir birliği ya da ortak bir fiyat belirlemenin söz konusu olmadığı, söz konusu fiyat bilgisinin Bakanlık ve ihracatçılar birliğinden gelen bilgiler doğrultusunda belirlendiği ifade edilmiştir. Teşebbüs tarafından Bulgu-28'e ilişkin yapılan savunmada ise; SOUTHERN'in ilgili analizler için kendi firmaları bünyesinde fiyat beyan ettikleri, mesaj içerikleri dikkate alındığı takdirde bir fiyat anlaşmasının olmadığını anlaşılabileceği, zira SOUTHERN ve STA tarafından paylaşılan fiyatların aynı olmadığı, yalnızca sohbet niteliğinde bir yazışma olduğu, piyasanın mevcut işleyişi dikkate alındığında firmaların fiyatlarının öğrenilmesi, bu tür bilgilerin sahada olan firma çalışanları tarafından takip edilmesi ve firma çalışanları arasında bu tür bilgi alışverişi ve diyalog kurulmasının hayatın olağan akışına uygun olduğu ifade edilmiştir.
- (93) STA tarafından Bulgu-27 ve Bulgu-28 için yapılan savunmada özetle; yazışma incelendiğinde herhangi bir şekilde rekabete aykırı bir uzlaşıdan bahsedilemeyeceği ve yazışmanın salt taraflar arasında hukuka ve yürürlükteki mevzuata uygun davranmak niyetiyle gerçekleştirildiği ifade edilmektedir.
- (94) SOUTHERN tarafından hizmet fiyatlarının Bakanlık tarafından gönderilen bilgiler doğrultusunda belirlendiğine dair yapılan savunmanın soyut iddialardan ibaret olduğu ve somut olay özelinde ihlalin gerçekleşmediğini ortaya koymaya yeterli olmadığı değerlendirilmektedir. Nitekim önceki bölümlerde yer verildiği üzere, 01.08.2024 tarihinde Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikten önce Bakanlığın yalnızca resmî kontrol numunelerinde uygulanacak analiz ücretleri bakımından fiyatları belirlediği ve tüm gıda laboratuvarlarının bu fiyatları uygulamakta mecbur olduğu ve özel istek numunelerine uygulanan analiz ücretlerinin serbest piyasa kurallarına göre belirlendiği bilinmektedir. Bu doğrultuda SOUTHERN'in Bulgu-27'ye yönelik savunmasına katılmak mümkün görünmemektedir.
- (95) Bulgu-27'de ortaya koyulan STA ve SOUTHERN arasında özel istek numunelerine uygulanan analiz ücretlerinin belirlenmesi konusunda rekabeti kısıtlayıcı bir işbirliği bulunduğu şüphesi, Bulgu-28'de STA ve SOUTHERN tarafından Bulgu-27'de belirtilen (.....) TL'lik fiyat teklifinin KDV hariç olduğu şeklindeki açıklamaları içeren iletişim ile desteklenmektedir. Söz konusu belgedeki yazışmalardan STA ve SOUTHERN'in aynı

fiyatı uygulamak konusunda uzlaşmaya vardıkları görülmektedir. Rakipler arasında birlikte fiyat tespitinin amaç bakımından 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği değerlendirildiğinde, Bulgu-28'de anlaşılan fiyatın uygulanıp uygulanmadığını ortaya koymanın belgenin ihlal niteliğini değiştirmesi bakımından bir etkisinin bulunmadığı düşünülmektedir. Bununla birlikte STA'nın müşterisi konumunda bulunan (.....)'dan gelen faturalar incelendiğinde STA'nın Bulgu-28'de KDV hariç (.....)TL olarak ifade ettiği fiyatı uyguladığı görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda STA ve SOUTHERN'in savunmalarının kabul edilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

- (96) Yukarıda yer alan bilgiler ışığında SOUTHERN ve STA'nın birlikte fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

Bulgu-29'a İlişkin Değerlendirmeler

- (97) Bulgu-29'da yer alan WhatsApp yazışmasında, özel istek analizi yaptırmak isteyen bir müşterinin SOUTHERN Muhasebe Çalışanı (.....)'e ulaşarak STA'dan (.....)TL fiyat teklifi aldıklarını ilettiği, SOUTHERN Muhasebe Çalışanı (.....) STA ile aynı fiyatı vermesinin gerekip gerekmediğini SOUTHERN yetkilisi (.....)'e danıştığı, SOUTHERN yetkilisi (.....)'in de STA'nın teklifinden daha düşük bir fiyat verilmesini istediği görülmektedir.
- (98) SOUTHERN tarafından yapılan savunmada özetle; ilk iki bulguda STA ve SOUTHERN'in beraber ve uyumlu hareket ettikleri, piyasada fiyat belirlenmesi yaptıkları iddia edilmişken ilgili bulgunun bu iddiaların aksine her iki firmanın da rekabet içerisinde olduğunu, Bakanlıkça belirlenen fiyatlandırma kapsamında ve serbest piyasa koşullarında firmaların müşteriye göre ve analizin kapsamına göre serbestçe fiyat belirlediğini ve yasal düzenlemeye bir aykırılığın söz konusu olmadığı belirtilmiştir.
- (99) İlave, SOUTHERN yetkisi tarafından "(.....) tl, İndirim yap (.....) tl" diyebilirsiniz ifadelerine dayanılarak hem STA'nın hem SOUTHERN'in rekabet içinde oldukları iddia edilmiştir.
- (100) İlgili belgeye bakıldığında, müşterinin STA'dan aldığı teklifi STA'nın rakibi konumundaki SOUTHERN'a ilettiği, bunun üzerine SOUTHERN yetkilisinin STA'dan daha düşük bir fiyat teklifi yapılmasını istediği görülmekte olup ilgili sürecin ticari hayatın akışına uygun ve piyasadaki rekabeti gösteren bir belge olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, Bulgu-27 ve Bulgu-28'de rekabeti kısıtladıkları değerlendirilen STA ve SOUTHERN açısından Bulgu-29 özelinde herhangi bir ihlal isnadında bulunulamayacağı kanaati oluşmuştur. Öte yandan teşebbüsün savunmasında dile getirdiği biçimde bu belgenin Bulgu-27 ve Bulgu-28 özelinde yapılan ihlal tespitini ortadan kaldırmadığı değerlendirilmektedir.

I. 5.3 Teşebbüslerce Yapılan Savunmalar ve Savunmalara İlişkin Değerlendirme

1.5.3.1 SOUTHERN Tarafından Yapılan Savunma ve Savunmanın Değerlendirilmesi

- (101) SOUTHERN tarafından yapılan savunmada; soruşturma kapsamında elde edilen üç bulgu ile 4054 sayılı Kanun ihlal edildiğinin ileri sürülemeyeceği, uzun yıllara dayanan faaliyetlerin yalnızca üç adet telefon mesajıyla yasal düzenlemeye aykırı olduğunu iddia etmenin ve bu iddiaların yalnızca mesaj kayıtları ile ispat edilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.
- (102) Yukarıda yer verilen savunmada dile getirilen hususlar temel olarak soruşturma bildiriminde taraflara sunulan belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine yönelik eylemi ortaya koymadığı, bir kısım yazışmanın şirket içi yazışma

niteliğinde olduğu, Kurul kararlarında ispat standartının şüphenin bertaraf edilmesini aşacak düzeyde olması gerektiği hususu hüküm altına alındığından ilgili belgeler bakımından ispat standartının karşılanmadığı şeklindedir.

- (103) Öncelikle rekabet hukuku ile diğer hukuk alanlarındaki delil ve ispat standardının farklı olduğu vurgulanmalıdır. Nitekim rekabet ihlali teşkil eden belgelerde imzalanma, yazılı olma, teşebbüsü temsile yetkili bir kişi tarafından düzenlenme gibi şekil kuralları aranmamakta, ajanda notları, elektronik postalar, bir kişi tarafından tutulan notlar, telefon görüşmelerinin içeriğini nakleden notlar, toplantı tutanakları gibi çok çeşitli deliller ihlalin ispatlanmasında yeterli kabul edilmektedir. Bu doğrultuda şirket içi yazışmalar gibi anlık mesajlaşmalar ve internet sohbeti çıktıları şeklindeki farklı nitelikteki belgelerin geçmiş Kurul kararlarında⁴⁰ delil olarak kullanıldığı görülmektedir. Ek olarak elde edilen delillerin çapraz teyidi gerekmekte olup ispat bakımından önemli olan elde edilen delillerin maddi gerçeklikleri ve olguları ortaya koymasındır⁴¹. Delilin ispat gücü açısından hangi teşebbüsten elde edildiğinin bir önemi bulunmamakta, elde edilen belgenin kime ait olduğu ya da nerede yapılan yerinde incelemede elde edildiğinden ziyade içerik itibarıyla ne ifade ettiği nazara alınmaktadır⁴².
- (104) Bu kapsamda delillerin değerlendirilmesinde temel prensip delillerin bütün olarak ele alınmasıdır. Başka bir deyişle, delillerin tek tek ispat standardını sağlaması koşulu aranmayıp bütün olarak bu seviyeye ulaşması ve her bir delilin diğer delillerle tutarlı olması yeterlidir.
- (105) Rekabet hukukunda delil sayısından ziyade delilin ispat gücü önem taşımakta olup tek bir delil ile ihlal tespiti yapılabilmektedir. Bu çerçevede SOUTHERN tarafından yapılan üç adet belge ile ihlal isnadında bulunulamayacağı savunmasına itibar edilmemiştir.

Bulgu-27'ye İlişkin Savunma

- (106) SOUTHERN tarafından yapılan savunmada, Bulgu-27'de teşebbüs yetkilisi tarafından müşteriye gönderilen e-postanın içeriğinin dayanak olarak alındığı, söz konusu e-posta içeriğinde "*Bakanlıktan ve ihracatçılar birliğinden gelen bilgi doğrultusunda SGS, STA, MRL laboratuvarları ile aynı fiyat uygulaması yapılacaktır.*" ifadesinin yer aldığı, e-postada yer alan ifadenin belirli bir mal veya hizmet piyasasında rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan bir anlaşma ya da eylem niteliğinde olmadığı, SOUTHERN yetkilisi (.....) tarafından müşteriye gönderilen e-postada fiyat bilgisinin gönderildiği, bu fiyat bilgisinde de Bakanlık ve İhracatçılar Birliğinden gelen bilgiler doğrultusunda fiyatın belirlendiğinin belirtildiği, bu nedenle diğer laboratuvarlar gibi bu fiyatın uygulanacağını açıkça ifade edildiği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanunun 4. maddesinde belirtilen ihlal şartlarının oluşmadığı dile getirilmiştir.
- (107) SOUTHERN tarafından hizmet fiyatlarının Bakanlık tarafından gönderilen bilgiler doğrultusunda belirlendiğine dair yapılan savunmanın soyut iddialardan ibaret olduğu ve somut olay özelinde ihlalin gerçekleşmediğini ortaya koymaya yeterli olmadığı değerlendirilmektedir. 01.08.2024 tarihinde Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikten önce Bakanlığın yalnızca resmî kontrol

⁴⁰ Kurulun 04.03.2021 tarih ve 21-11/154-63 sayılı, 05.07.2018 tarih ve 18-22/383-188 sayılı, 07.11.2016 tarihli ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

⁴¹ Kurulun 30.10.2012 tarih ve 12-52/1479-508 sayılı kararı.

⁴² Kurulun 23.01.2022 tarih ve 20-06/61-33 sayılı kararı.

numunelerinde uygulanacak analiz ücretleri bakımından fiyatları belirlediği ve tüm gıda laboratuvarlarının bu fiyatları uygulamakta mecbur olduğu ve özel istek numunelerine uygulanan analiz ücretlerinin serbest piyasa kurallarına göre belirlendiği bilinmektedir. Bu doğrultuda SOUTHERN'ın Bulgu-27'ye yönelik savunmasına itibar edilmemiştir.

Bulgu-28'e İlişkin Savunma

- (108) Bulgu-28'de teşebbüs yetkilisi tarafından WhatsApp uygulaması üzerinden STA personeline iletilen yazışmanın dayanak gösterildiği ve ilgili yazışmanın STA ve SOUTHERN firmaları arasında gerçekleşen rekabet karşıtı bir anlaşma veya uyumlu eylem olarak değerlendirildiği, söz konusu yazışmada yer alan analizlere ilişkin olarak SOUTHERN tarafından belirlenen fiyatların beyan edildiği, söz konusu üç firma arasında bir fiyat anlaşması veya piyasaya yön verecek şekilde bir uzlaşma gerçekleştirildiği sonucunun çıkarılamayacağı, ilgili teşebbüsler tarafından sunulan fiyat bilgilerinin birbirleriyle uyummadığı, teşebbüslerin belirlemiş oldukları fiyatların bilgisine sahip olmalarının serbest piyasa ekonomisi koşulları kapsamında özellikle sahada olan teşebbüs çalışanları vasıtasıyla olağan bir durum olduğu, teşebbüsler arasında sadece fiyatlandırmaya ilişkin sohbet mahiyetinde mesajlaşma gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.
- (109) SOUTHERN tarafından belgede adı geçen teşebbüsler bakımından bir fiyat anlaşması sonucu çıkarılamayacağı iddia edilmesine karşın, ilgili belgede SOUTHERN yetkilisi (.....)'in "Aynı fiyatı veriyorum 920 TL" ifadesinden STA ile müşterilerine aynı fiyatı verme konusunda irade uyuşması içinde oldukları anlaşılmaktadır. Rakipler arasında birlikte fiyat tespitinin amaç bakımından 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği değerlendirildiğinde, Bulgu-28'de anlaşılan fiyatın uygulanıp uygulanmadığını ortaya koymanın belgenin ihlal niteliğini değiştirmesi bakımından bir etkisinin bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır. Bununla birlikte STA'nın müşterisi konumunda bulunan (.....)'dan gelen faturalar incelendiğinde STA'nın Bulgu-28'de KDV hariç (.....)TL olarak ifade ettiği fiyatı uyguladığı görülmektedir. Bu çerçevede ilgili belgenin ihlal niteliği taşıdığı anlaşılmıştır.
- (110) Teşebbüs tarafından ilgili belge özelinde öne sürülen bir diğer iddia ise rakip teşebbüslerin fiyatlarının saha çalışanları vasıtasıyla öğrenilmesinin serbest piyasa ekonomisinde olağan bir durum olduğu ve bir ihlal teşkil etmediğidir. Her ne kadar saha çalışanları vasıtasıyla, rakip teşebbüslerin kamuya açık fiyat bilgilerinin sahadan derlenmesi 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal olarak nitelendirilmese de sahadan ulaşılacak bilgilerin doğrudan rakipler arasında paylaşılması aynı anlama gelmemektedir. Yatay İşbirliği Kılavuzu'nda bir bilginin pazardan, örneğin müşterilerden toplama imkânının bulunmasının, bu bilginin rakipler için kolay erişilebilir bir pazar verisi olduğu anlamına gelmediği, verilerin kamuya açık olması durumunda dahi bu bilgilerin rakipler arasında değişiminin pazardaki belirsizliği azaltması durumunda işbirlikçi sonuca yol açabileceği ifade edilmektedir⁴³. Bu doğrultuda fiyat gibi en yüksek öneme sahip stratejik bilgilerin rakipler arasında paylaşılmasının ihlal olmadığını söylemek mümkün görünmemektedir. Bu nedenle teşebbüsün savunmasına itibar edilmemiştir.

Bulgu-29'a İlişkin Savunma

- (111) Bulgu-29'a bakıldığında SOUTHERN tarafından müşterisi konumunda bulunan rakip firmaya yönelik olarak indirim yetkisinin kullanıldığı, Bulgu-27 ve Bulgu-28'de SOUTHERN ile STA'nın beraber ve uyumlu hareket ettikleri iddia edilmişken Bulgu-29 özelinde bu iddiaların aksine her iki firmanın rekabet içerisinde olduğunun ortaya konulmasının tutarsız olduğu, teşebbüsün yaklaşık iki yıllık geçmişi olan yeni bir piyasa katılımcısı olarak piyasa koşullarını tekeline alabilecek, fiyatları belirleyebilecek bir güç

⁴³ Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 72-73.

veya nüfuza sahip olmadığı, teşebbüs hakkında sadece üç adet bulgunun bulunduğu, üç adet bulgu ile yasal düzenlemelere aykırı hareket edilmesinin mümkün olmadığı; bu sebeplerle SOUTHERN'a yöneltilen iddiaların ve idari para cezasının kabul edilemeyeceği, ayrıca soruşturmada yer alan diğer iki teşebbüs hakkında ihlal isnadında bulunulmadığı tespit edilmişken SOUTHERN'ın eylemlerinin ihlal oluşturduğu yönündeki Soruşturma Raporundaki tespitlerin kabul edilemeyeceği ifade edilmiştir.

- (112) Bulgu-29 bakımından teşebbüsün de ifade ettiği gibi taraf hakkında herhangi bir ihlal isnadında bulunulmamaktadır. Öte yandan söz konusu bulgunun ihlal teşkil etmemesi teşebbüsün öne sürdüğü şekilde Bulgu-27 ve Bulgu-28'de açık bir biçimde ortaya konulan rekabet karşıtı eylemlerin mahiyetini değiştirmemektedir. 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğini ortaya koymak için elde edilen tüm belgelere yönelik ihlal tespiti yapılmasına gerek bulunmamakta olup bu husus Kurulun 21-13/174-75 sayılı kararında *"Öte yandan bu tür bir anlaşmanın varlığını ortaya koymak için kimi zaman tek bir belge de yeterli olabilmektedir."* ifadesi ile açıklanmıştır. Bu çerçevede, teşebbüsün savunmasına katılmak mümkün görünmemektedir.
- (113) Soruşturma sonucunda idari para cezasına yer olmadığına kanaat getirilen iki teşebbüs RADIX ile ÇEVRE olup söz konusu teşebbüslerin, SOUTHERN'a ihlal isnadında bulunulan Bulgu-27 ve Bulgu-28'de herhangi bir dahli bulunmamasının yanı sıra söz konusu belgeler haricinde de ilgili teşebbüslerin rekabeti ihlal ettiğine dair somut bir belge elde edilememiştir. Soruşturma süreci, rekabeti ihlal ettiği şüphesi bulunan teşebbüslere ilişkin bilgi ve belgelerin derinlemesine incelenmesi sonucunda tamamlanmakta ve sonunda bazı teşebbüslerin rekabeti ihlal ettiği, bazı teşebbüslerin ise bir ihlalde bulunmadığı sonucuna ulaşılması oldukça yaygın ve doğal bir sonuçtur. Bu doğrultuda teşebbüsün savunmasına itibar edilmemiştir.

1.5.2.2 KALİTE Tarafından Yapılan Savunmanın Değerlendirilmesi

- (114) KALİTE tarafından yapılan savunmada;
- Soruşturma bildiriminde yer verilen belgelerin KALİTE'nin ÇEVRE, RADIX ve SGS Ekonomik Bütünlüğü ile rekabeti kısıtlayıcı bir bilgi değişimine taraf olduğunu açık ve somut olarak ispatlama noktasında yeterli delil teşkil etmediği,
 - Kurulun genel piyasa bilgisi niteliğinde olan, geçmişe dönük ve kamuya açık kaynaklardan elde edilebilir nitelikte olan ya da gerçeği yansıtmadığı tespit edilen ifadeler içeren belgelere dayalı olarak ihlal tespiti yapılamayacağını açıkça kabul ettiği,
 - Bu bağlamda soruşturma bildiriminde yer verilen belgelerdeki bilgilerin tamamının bizzat Bakanlık fiyat tarifelerinden, ortak müşteriler gibi rakipler dışındaki kaynaklardan elde edilebilecek nitelikte ya da genel piyasa bilgisi niteliğinde olduğu
- ifade edilmiştir.
- (115) Yukarıda yer verilen savunmalarda dile getirilen hususlar temel olarak soruşturma bildiriminde taraflara sunulan belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine yönelik eylemi ortaya koyamadığı, bir kısım yazışmanın şirket içi yazışma niteliğinde olduğu, Kurul kararlarında ispat standartının şüphenin bertaraf edilmesini aşacak düzeyde olması gerektiği hususu hüküm altına alındığından ilgili belgeler bakımından ispat standartının karşılanmadığı şeklindedir.
- (116) Öncelikle rekabet hukuku ile diğer hukuk alanlarındaki delil ve ispat standardının farklı olduğu vurgulanmalıdır. Nitekim rekabet ihlali teşkil eden belgelerde imzalanma, yazılı olma, teşebbüsü temsile yetkili bir kişi tarafından düzenlenme gibi şekil kuralları aranmamakta, ajanda notları, elektronik postalar, bir kişi tarafından tutulan notlar,

telefon görüşmelerinin içeriğini nakleden notlar, toplantı tutanakları gibi çok çeşitli deliller ihlalin ispatlanmasında yeterli kabul edilmektedir. Bu doğrultuda şirket içi yazışmalar gibi anlık mesajlaşmalar ve internet sohbeti çıktıları şeklindeki farklı nitelikteki belgelerin geçmiş Kurul kararlarında⁴⁴ delil olarak kullanıldığı görülmektedir. Ek olarak elde edilen delillerin çapraz teyidi gerekmemekte olup ispat bakımından önemli olan elde edilen delillerin maddi gerçeklikleri ve olguları ortaya koymasındır⁴⁵. Delilin ispat gücü açısından hangi teşebbüsten elde edildiğinin bir önemi bulunmamakta, elde edilen belgenin kime ait olduğu ya da nerede yapılan yerinde incelemede elde edildiğinden ziyade içerik itibarıyla ne ifade ettiği nazara alınmaktadır⁴⁶.

- (117) Bu kapsamda delillerin değerlendirilmesinde temel prensip delillerin bütün olarak ele alınmasıdır. Başka bir deyişle, delillerin tek tek ispat standardını sağlaması koşulu aranmayıp bütün olarak bu seviyeye ulaşması ve her bir delilin diğer delillerle tutarlı olması yeterlidir.
- (118) KALİTE tarafından öne sürülen ilgili belgelerde yer alan bilgilerin rakipler dışındaki kaynaklardan elde edilebilecek bilgiler olmasının KALİTE'ye ihlal isnadında bulunulan belgelerin ihlal niteliğini değiştirmeyeceği düşünülmektedir. Nitekim Yatay İşbirliği Kılavuzu'nun 72. paragrafında da ifade edildiği üzere bir bilgiyi pazardan, örneğin müşterilerden toplama imkânının bulunması, bu bilginin rakipler için kolay erişilebilir bir pazar verisi olduğu anlamına gelmemekte, bu bakımdan pazardan elde edilebilecek bilgilerin arama maliyetlerinden kurtulmak için rakipler arasında değişilmesi de ihlal olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede KALİTE tarafından yapılan savunmaya itibar edilmemiştir.

Bulgu-20'ye İlişkin Savunma

- (119) SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) ile KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp konuşmasında yer alan ifadelerde (.....) ünvanlı müşteriye uygulanan fiyatlara yönelik bir fiyat anlaşmasının varlığını gösteren somut tek bir ifadenin dahi mevcut olmadığı ve paylaşılan bilgilerin geçmişe yönelik bir fiyat bilgisi olan fiyat artışlarına yönelik olduğu belirtilmiştir.
- (120) Yazışmada KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)'un %(.....) zam yaptığını söylemesinin ve “*yapmadıysan yap*” demesinin ardından SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) tarafından “(.....)% *yaptık temmuzdan sonra bizde tüm müşterilere*” şeklinde cevap verilmesinin yazışma tarihi olan 20.10.2023'ten önce 2023 yılı Temmuz ayında zam yapıldığı bilgisini içerdiği, dolayısıyla geleceğe ilişkin bir fiyat artışı yapılacağına dair ibare barındırmadığı ve SGS Ekonomik Bütünlüğü çalışanı (.....) tarafından zam yapacağını gösteren tek bir ifadenin olmadığı, bu yüzden bulgunun fiyat belirleme ve daha da önemlisi kartel olarak değerlendirilmesinin hatalı olduğu teşebbüs tarafından ifade edilmiştir. Bunlara ek olarak KALİTE tarafından 11.09.2023 tarihinde %(.....) ila %(.....) arasında değişen oranlarda tüm müşterilere zam yapıldığı ve bu durumun tarafların birbirinden bağımsız olarak yazışmadan daha önceki bir tarihte fiyat artışı yapmış olduğunu kanıtladığı, bu nedenle yazışmanın irade uyuşmasını

⁴⁴ Kurulun 04.03.2021 tarih ve 21-11/154-63 sayılı, 05.07.2018 tarih ve 18-22/383-188 sayılı, 07.11.2016 tarihli ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

⁴⁵ Kurulun 30.10.2012 tarih ve 12-52/1479-508 sayılı kararı.

⁴⁶ Kurulun 23.01.2022 tarih ve 20-06/61-33 sayılı kararı.

göstermede yetersiz kaldığı, konuşulan fiyatların müşteriler vasıtasıyla da rahatlıkla öğrenilebilecek geçmişte yapılan ve halen uygulanan fiyatlar olduğu ifade edilmiştir.

- (121) Yazışmada SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün MCPD analizine ilişkin KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)'un piyasadan elde ettiği spesifik bir fiyat bilgisini kaynağını belirtmeden SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) ile paylaştığı, piyasa fiyatının "(.....)" seviyesinde olduğunu belirtmesi sonucu SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) tarafından fiyatın yukarı çekildiğine dair tek bir ifade kullanılmadığı ve söz konusu fiyat seviyelerinin gerçekçi olmadığını beyan edildiği belirtilmiştir. Yazışmanın devamında KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) tarafından kullanılan "*pestisit rakamların Bursa'da güzel ben de yukarı çektim aynı seviyelerdeyiz*" ifadesi ve SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....) tarafından buna cevaben "*olması gereken bu pestisit hala istediğim rakamlarda değil*" ifadesinin de bir fiyat anlaşması niteliğinde olmadığı, ilgili yazışmaların güncel fiyat bilgisinin paylaşılmasından ibaret olduğu belirtilmiştir.
- (122) Son olarak taraflar arasında bir anlaşmanın varlığını ispatlamak noktasında belge tarihinden sonra taraflarca bir artış yapıp yapılmadığına yönelik olarak herhangi bir inceleme yapılmadığı, STA ile SOUTHERN arasındaki anlaşma iddiası kapsamında STA'nın müşterisinden gelen faturanın incelendiği ve fiyat anlaşmasının uygulandığının tespit edildiğinin görüldüğü, benzer şekilde ihlal isnadında bulunulmayan Bulgu-2 için de (.....)'dan bilgi talep edildiği ve fiyat artışı yapılmadığı bilgisinin alındığı, bu bakımdan Bulgu-20 için KALİTE ile SGS Ekonomik Bütünlüğü arasında zımni bir anlaşmanın varlığı iddia ediliyor ise en azından söz konusu yazışmanın ardından güncellenmiş olan fiyat listeleri ile bu anlaşmanın ispatlanması gerektiği ifade edilmiştir.
- (123) Teşebbüsün yaptığı savunmada fiyatlara yönelik bir fiyat anlaşmasının varlığını gösteren somut tek bir ifadenin dahi mevcut olmadığı iddia edilmesine karşın ilgili belgeye bakıldığında bunun doğru olmadığı görülmektedir. Söz konusu yazışmada KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....)'un "*zamsız devam ediyorsan pazartesi zam yap ondan soyluyorum*" ifadesine SGS Gıda Laboratuvar Müdürü (.....)'ın "*kaç yaptın söyle ona göre hareket edelim*" cevabı teşebbüsler arasında uygulayacakları fiyatları koordine etme yönünde ortak bir irade koyduklarını net bir biçimde göstermektedir. Yazışmanın devamında KALİTE Marmara ve Karadeniz Bölge Satış Müdürü (.....) %(.....) zam yaptığı bilgisini rakibi konumundaki SGS ile paylaşmış, "*sen böyle durumda sor bana piyasayı yukarıya çekelim*" ifadesi ile fiyatları koordine etme niyetini dile getirmiştir. İki rakip teşebbüs arasında gerçekleşen bahse konu yazışmalardan sonra fiyat anlaşmasına yönelik somut bir ifadenin olmadığını söylemek mümkün görünmemektedir.
- (124) Bulgu-20'deki yazışmalar her ne kadar SGS ve KALİTE arasında birlikte fiyat tespiti suretiyle rekabeti bozma amacı taşıyan bir anlaşmayı gösterse de rekabet hukukundaki anlaşma kavramına değinmek yerinde olacaktır. Kurulun yakın tarihli Yem kararında⁴⁷ bu husus şu şekilde açıklanmıştır:

"Rekabet hukuku uygulamasında "anlaşma" kavramı geniş olarak yorumlanmakta, herhangi bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında kabul edilmesi için yazılı olması, hukuki bağlayıcılığının bulunması veya bir yaptırım içermesi gerekmemektedir. Aksine 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin, şekline bakılmaksızın, taraflar arasında belirli bir irade uyuşmasını içeren, tüm anlaşma ve/veya uyumlu eylemleri kapsadığı kabul edilmektedir. Yine anlaşma tarafı herhangi bir teşebbüsün,

⁴⁷ 25.04.2022 tarihli ve 22-19/310-135 sayılı Kurul kararı.

anlaşmanın oluşmasına sınırlı katkı vermesi veya tam olarak anlaşmayı uygulamaması, teşebbüsün anlaşmanın tarafı olmadığı anlamına gelmemektedir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi yalnızca amacı veya etkisi rekabeti engelleme olan anlaşmaları yasaklamamakta, uyumlu eylem tanımı ile; açık bir irade uyuşması ortaya konulmasa da, taraflar arasında bireysel karar alma mekanizmalarının yerine geçen bir koordinasyonun oluşturulması durumu da madde kapsamına alınmaktadır.

Başka bir deyişle, teşebbüsler arasındaki koordinasyon yoluyla rekabetin engellendiğinin tespit edilmesi için, her durumda hayata geçirilmiş elle tutulur bir planın varlığına ihtiyaç duyulmamaktadır. Teşebbüslerin, rakiplerinin pazardaki davranışlarını etkilemeyi veya rakiplerine gelecekte pazarda alacakları ve/veya alabilecekleri kararlara ilişkin bilgi vermeyi ve bu suretle rekabetten doğan belirsizliği ortadan kaldırmayı amaçlayan doğrudan veya dolaylı iletişimleri uyumlu eylem kapsamında değerlendirilmektedir.

Avrupa Birliği Genel Mahkemesi (Genel Mahkeme)'nin "Cimenteries" kararı ortaya konulan bu yaklaşımı özetleyen iyi bir örnektir. Genel Mahkemeye göre, teşebbüsler arasında bağımsız karar alma mekanizmalarının yerine geçen bir koordinasyonun ve böylelikle bir uyumlu eylemin varlığının kabulü için, teşebbüslerin bir veya daha fazla rakibine belirli bir şekilde davranacağını taahhüt ettiğinin veya tarafların gelecekte belirli bir şekilde davranmak üzere anlaştıklarının her durumda ortaya konulması gerekmemektedir. Teşebbüslerin, gerçekleştirdikleri doğrudan veya dolaylı bilgi değişimleri ile pazarda çizecekleri yöne veya ortaya koyacakları davranışlara ilişkin rakipleri nezdindeki belirsizlikleri ortadan kaldırmaları veya azaltmaları koordinasyonun varlığını göstermek için yeterlidir⁴⁸ ."

- (125) KALİTE ve SGS'nin özel gıda analiz fiyatlarını yukarı çekmek için koordine olma iradesi taşıdıkları görülmektedir. Bu çerçevede, teşebbüs tarafından ileri sürülen ilgili bulgunun fiyat belirleme ve kartel olarak değerlendirilmesinin hatalı olduğu savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.
- (126) Teşebbüsün belge özelindeki bir diğer savunması ise taraflar arasında bir anlaşmanın varlığını ispatlamak noktasında belge tarihinden sonra taraflarca bir artış yapıp yapılmadığına yönelik olarak herhangi bir inceleme yapılmadığı, bununla birlikte Bulgu-27 ve Bulgu-28 için fiyatların uygulanıp uygulanmadığının araştırıldığı ve aynı yöntemin Bulgu-20 için de yapılması gerektiğidir.
- (127) Teşebbüsün savunmasında belirttiği biçimde Bulgu-2 ve Bulgu-27 için fiyat hareketlerinin incelendiği doğru olmakla birlikte, ilgili savunmada soruşturma sürecinde takip edilen yaklaşım farklılığı göz ardı edilmektedir. Öncelikle savunma tarafı KALİTE'nin de taraf olduğu ve ihlal isnadında bulunulmayan Bulgu-2 ile ihlal isnadında bulunulan Bulgu-20 arasındaki farklılığı hatırlatmak yerinde olacaktır. Bulgu-2'deki yazışma, Bulgu-20 gibi KALİTE'nin rakibi ile fiyatları koordine etme isteğini ortaya koyan "kaç yaptın söyle ona göre hareket edelim", "sen böyle durumda sor bana piyasayı yukarıya çekelim" gibi ifadeler içermediğinden söz konusu bulgu rekabeti kısıtlama amacı taşıyan bir anlaşmadan ziyade bilgi değişimi olarak değerlendirilmiştir. Yatay İşbirliği Kılavuzu'nda piyasada rekabeti kısıtlama amacıyla yapılan her türlü bilgi değişiminin, etkisine bakılmaksızın rekabeti kısıtladığı belirtilmekte⁴⁹; geleceğe yönelik planlara ilişkin bir bilgi değişiminin amaç yönünden rekabeti kısıtlama ihtimalinin, mevcut verilerin değişimine kıyasla daha fazla olduğu ifade edilmektedir⁵⁰. Bu kapsamda rekabeti kısıtlama amacı taşıdığı değerlendirilen Bulgu-20 için herhangi bir

⁴⁸ Case T-25/95, para. 1592.

⁴⁹ Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 56.

⁵⁰ Yatay İşbirliği Kılavuzu para. 57.

etkinin ortaya koyulmasına gerek bulunmazken KALİTE ve ÇEVRE arasında gerçekleşen bilgi değişimin geleceğe yönelik planlardan ziyade (.....)'ya yapmış oldukları geçmiş fiyat teklifi sonrası Bakanlık metot değişikliğinin bu fiyattaki etkilerine yönelik olduğu tespit edilen Bulgu-2 için bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkisi olan bir koordinasyona yol açıp açmadığının ortaya konulması gerekmektedir. Sonuç olarak KALİTE ve ÇEVRE arasındaki iletişimin rekabeti kısıtlayıcı etkisi olan bir koordinasyona yol açtığına şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya konulamaması nedeniyle ilgili belge özelinde soruşturma sonunda taraflara ihlal isnadında bulunulmamıştır.

- (128) Teşebbüsün savunmasında, Bulgu-20 ile kıyasladığı diğer bulgular ise birlikte değerlendirilen Bulgu-27 ve Bulgu-28'dir. Bahse konu yazışmalardan Bulgu-28; STA ve SOUTHERN arasında fiyat tespitini kanıtlayan iletişim delillerini içerirken, Bulgu-27 SOUTHERN tarafından müşterisine tek taraflı olarak gönderilen ve SOUTHERN, STA ve SGS'nin aynı fiyat uygulayacaklarının deklare edildiği bir belgedir. Bu bakımdan, fiyat incelemesi esasında, Bulgu-28'de SOUTHERN ve STA arasında şüphe bırakmayan fiyat anlaşmasını kanıtlamaya yönelik değil, Bulgu-27'deki e-postanın bir tarafı olmayan SGS'nin Bulgu-27'de SOUTHERN tarafından beyan edilen fiyat anlaşmasındaki (.....)TL + KDV'yi uygulayıp uygulamadığının tespit edilmesine yöneliktir. Bir diğer ifade ile amaç bakımından rekabeti kısıtladığı değerlendirilen STA ve SOUTHERN için etkinin ortaya konulmasına gerek olmadığı teşebbüsün savunmasında atıf yaptığı Soruşturma Raporunun 102. paragrafında *"Rakipler arasında birlikte fiyat tespitinin amaç bakımından 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği değerlendirildiğinde, Bulgu-28'de anlaşılan fiyatın uygulanıp uygulanmadığını ortaya koymanın belgenin ihlal niteliğini değiştirmesi bakımından bir etkisinin bulunmadığı düşünülmektedir."* ifadesi ile açık bir biçimde belirtilmiştir. Yapılan açıklamalar doğrultusunda teşebbüsün savunmasına itibar edilmemiştir.

Bulgu-24'e İlişkin Savunma

- (129) Söz konusu bulguda yer alan SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....) ve KALİTE Genel Müdürü (.....) arasında gerçekleşen 30.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadelerin SGS'nin bir müşterisi tarafından kendisine iletilen fiyat çalışmasını KALİTE'ye göndermesine ilişkin olmadığı, yazışmanın SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....) ile KALİTE Genel Müdürü (.....)'nin daha önce yaptığı telefon görüşmesinde bahsedilen ve Bakanlığın dikkat çektiği seviye olan (.....) TL'ye pestisit fiyatı olmadığının (.....) tarafından SGS Sağlık ve Beslenme Bölüm Müdürü (.....)'a iletilmesinden ibaret olduğu, bu bakımdan ilgili fiyatın herhangi bir müşteri veya proje için verilen fiyata ilişkin olmadığı ifade edilmiştir.
- (130) Yatay İşbirliği Kılavuzu uyarınca bilgi değişiminin 4. madde kapsamında rekabeti kısıtlama etkisinin bulunması için fiyat, miktar, kalite, çeşitlilik ya da inovasyon gibi rekabet parametrelerinden en az biri üzerinde olumsuz etki doğurabilecek nitelikte olması gerektiği, bununla birlikte yukarıda açıklanan sebeplerle ilgili yazışmanın ardından tarafların fiyatlandırma stratejisinde bir değişiklik olmadığı, dolayısıyla söz konusu iletişimin rekabet üzerinde olumsuz bir etki doğurmadığı dile getirilmiştir. Pazarın şeffaflık düzeyinin son derece yüksek olduğu, söz konusu iletişimin rekabeti ne şekilde bozduğunun somut bir şekilde ortaya konulmadığı belirtilmiştir.
- (131) Son olarak ilgili pazarda çok sayıda teşebbüsün çok sayıda ürünle rekabet ettiği, teşebbüslerin maliyet yapılarının birbirinden farklı olduğu, bu sebeple pazardaki geçmiş ve güncel fiyatlar gibi bilgilerin rakipler arasında paylaşılsa dahi koordinasyon sonucu doğurmayacağı ifade edilmiştir.

- (132) Teşebbüsün savunmasında ilgili yazışmada geçen “(.....) pestisit fiyatım yok (.....)” ifadesine yönelik açıklamalar yapılmaya çalışılmış, ancak söz konusu yazışmanın başında yer alan SGS tarafından müşterisi konumundaki (.....)’ya sunulan 2022 ve 2023 (KDV hariç) fiyat tekliflerini gösteren fotoğrafın KALİTE ile paylaşılmasından bahsedilmemiştir. Her ne kadar Bakanlık tarafından pestisit analizlerinin fiyatlarının düşük olmasından kaynaklı sektör toplantıları veya bilgilendirmelerinin yapıldığı bilinse de teşebbüs tarafından yapılan savunmanın rakipler arasında fiyat bilgisi paylaşılması hususunu bertaraf etmediği değerlendirilmektedir.
- (133) Teşebbüsün Bulgu-24 özelinde dile getirdiği bir diğer husus ise, ilgili belgede yer alan yazışmaların piyasadaki rekabeti ne şekilde bozduğunun ortaya koyulmadığına ilişkindir. Bulgu-24’teki KALİTE ve SGS arasındaki bilgi değişimi ile Bulgu-20’deki yine KALİTE ve SGS arasında birlikte fiyat koordinasyonuna yönelik eylemler belgelerin bütüncül değerlendirilmesi ilkesi kapsamında tek bir ihlali ortaya koyan belgeler olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda bir bütün olarak amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı bir eylemin parçaları olarak ele alınan belgeler özelinde piyasadaki etkinin ortaya konulmasına gerek bulunmamaktadır. 2023 yılının bitimine yedi ay gibi bir süre bulunurken SGS’nin müşterisine uygulamaya devam ettiği 2023 yılı fiyat tekliflerini rakibi konumundaki KALİTE ile paylaşması sonrasında, KALİTE’nin 2023’ün geri kalanındaki fiyatlama davranışının değişmediğini söylemek mümkün görünmemektedir. Nitekim Yatay İşbirliği Kılavuz’da bu durum “*Bir teşebbüse, rakibi tarafından herhangi bir şekilde rekabete duyarlı bir bilgi gönderildiğinde, ilgili teşebbüs böyle bir bilgiyi almak istemediğine dair net bir karşılık vermiyor ise, teşebbüsün bu bilgiyi kabul ettiği ve pazardaki davranışlarını buna göre değiştirdiği varsayılacaktır.*” şeklinde ifade edilmektedir. Benzer şekilde Danıştay 13. Dairesi tarafından verilen bir kararda⁵¹ “...teşebbüsler arası bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de belirtilen rekabete hassas bilgi paylaşımının, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağının aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir. Bu durum, ABAD’ın “Polypropylene” ve “Sugar” kararlarında teşebbüsler aleyhine bir karine olarak değerlendirilmiştir. Bir başka anlatımla; fiyatların yükseltilmesi hususunda rakipler arasında kesin bir anlaşmaya varılmasa dahi bir rakibin geleceğe ilişkin fiyatlama stratejisini açıkladığı bir toplantıya sadece katılmış olmak da bir karine olarak kabul edilmektedir” denilmektedir.
- (134) Yukarıdaki bilgiler ışığında, Bulgu-24 bakımından teşebbüs hakkında ihlal isnadında bulunabilmek için piyasadaki etkinin ortaya konulması gerektiğine yönelik savunmasına itibar edilmemiştir.

Bulgu-2 ve Bulgu-17’ye İlişkin Savunma

- (135) KALİTE tarafından soruşturmada ihlal isnat edilen bulgular dışında ihlal isnadında bulunulmayan bulgulara yönelik olarak da savunmalar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Bulgu-2’de 03-04.01.2018 tarihlerinde KALİTE Genel Müdürü (.....) ve ÇEVRE Genel Müdürü (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadeler için müşteri konumunda bulunan (.....)’ya sunacakları fiyat teklifi hakkında her iki teşebbüsün de tekliflerini müşteri konumunda olan (.....)’ya sunmalarından sonra gerçekleştiği vurgulanmıştır. Bu durumun Kalite Genel Müdürü’nün “(.....) ile fiyat konusu bitmiş olduğundan tekrar bir çalışma yapmıyoruz” ifadesinden açıkça anlaşıldığı belirtilmiştir.
- (136) Yazışmanın esas konusunun müşteriye verilen teklif olmadığı, analiz metodunun değişmiş olması sebebiyle KALİTE’nin vermiş olduğu teklifin eski metoda yönelik

⁵¹ E.: 2011/3564, K.: 2017/947 sayılı ve 28.02.2017 tarihli kararı.

kalması olduğu belirtilmiştir. Bu hususun ÇEVRE Genel Müdürü (.....) tarafından yazılmış olan “Eski fiyatlı boya analizini bakanlık kaldırdı yeni metot yapılması şart...(.....)ya metot değişikliğinin resmi olduğunu bildirdik” ifadelerinden anlaşılabacağı ifade edilmiştir. Sonuç olarak yazışmada Bakanlığın yönlendirmesi doğrultusunda hangi analiz çeşitlerinin uygulanması gerektiği konusunda bir iletişimin mevcut olduğu bununda rekabete duyarlı bilgi değişimi amacıyla yapılmadığı dile getirilmiştir.

- (137) ÇEVRE Genel Müdürü (.....) yeni analiz için (.....)'ya kendileri tarafından verilen (.....)TL fiyatı KALİTE'ye iletmış olsa da bu bilginin KALİTE'nin ticari stratejisi bakımından bir önem arz etmediği Kalite Genel Müdürü'nün “(.....) ile fiyat konusu bitmiş olduğundan tekrar bir çalışma yapmıyoruz” ifadesinden açıkça anlaşıldığı belirtilmiştir. Ayrıca KALİTE tarafından verilen cevapta “Ben de liste fiyatına baktığımda ekiple (.....)TL vermeye karar verdik.” ifadesinden KALİTE'nin (.....)'nun yeni yeni boya analiz metoduna göre fiyatı revize etmek istemesi halinde ÇEVRE tarafından uygulanan (.....)TL fiyatı dikkate almayıp, bağımsız bir şekilde (.....) TL fiyat belirlediği dile getirilmiştir. Dolayısıyla söz konusu bilgilerin ticari kararı etkilemediği vurgulanmıştır.
- (138) Bulgu-17'de ise 11.11.2022 tarihinde KALİTE Müşteri Hizmetleri Yöneticisi (.....) ve RADIX Müşteri Temsilcisi (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde yer alan ifadeler için KALİTE tarafından yapılmayan bir analiz için sektörde sıklıkla uygulanmakta olan dış laboratuvar hizmeti kapsamında RADIX'ten fiyat istenildiği belirtilmiştir. Sonuç olarak teşebbüslerin kendileri tarafından gerçekleştirilmeyen analizler için rakiplerinden fiyat teklifi almalarının rekabet ihlali sayılamayacağı dile getirilmiştir.
- (139) KALİTE tarafından Bulgu-2 ve Bulgu-17'ye ilişkin yapılan savunmalar, soruşturmada detaylı şekilde incelenmiş olup Bulgu-2 ve Bulgu-17 bakımından herhangi bir ihlal isnadında bulunulmamıştır. Bu çerçevede teşebbüsün savunmasının kabul edilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

İrade Uyuşmasının Bulunmadığı Savunması

- (140) KALİTE tarafından ihlal isnat edilen yahut edilmeyen bulguların tamamının kolaylıkla piyasadan elde edilebilecek nitelikte bilgiler barındırdığı ve Bulgu-20 ve Bulgu-24'ün anlaşma ya da kartel niteliğinde bir irade uyuşmasını ispatlamak noktasında ispat kuvvetini haiz nitelikte olmadığı ifade edilmiştir. Kurulun önceki kararlarına bakıldığında anlaşmanın şeklinin önemli olmadığı buna karşılık yazılı veya sözlü bir irade uyuşmasının arandığının görüldüğü belirtilmiştir. Kurulun Otomotiv kararı örnek gösterilip kararda “2008 yılı Ekim ayı toplantılarına katılan firmaların fiyat politikalarını tartıştıkları, ancak fiyat artışı yönünde bir uzlaşma sağlayamadıkları değerlendirilmiştir” hususuna vurgu yapılarak iki belgede de anlaşmanın varlığını ortaya koyan herhangi bir ifadenin yer almadığı ifade edilmiştir.
- (141) Bulgu-20'de (.....) tarafından dile getirilen “zamsız devam ediyorsan pazartesi zam yap ondan soyluyorum, ben yaptım zarar ediyorduk, hemen bugün yapma zam ama anlar” ifadeleri sonrası (.....) tarafından dile getirilen “kaç yaptın söyle ona göre ahreket edelim” cevabının taraflar arasındaki irade uyuşmasını oldukça açık şekilde gösterdiği düşünülmektedir. Buna ek olarak tarafın atıf yaptığı Otomotiv kararında taraflar arasında bir uzlaşma olmadığı yönündeki tespitin sebebini kararda yer verilen “2008 yılında gerçekleştirilen her iki toplantı da incelendiğinde, teşebbüsler arasında fiyatın artırılmasına yönelik bir uzlaşmanın sağlanamadığı görülmektedir. Zira toplantıda MAİS fiyatlarını artırmayacağına yönelik açıklama yapmasına rağmen, Doğu Otomotiv tersi yönde görüş belirtmiştir.” cümleleri ortaya koymaktadır. Söz konusu kararda rakip teşebbüslerin farklı irade beyanları varken bu dosya özelindeki somut olayda KALİTE

veya SGS'nin fiyat artırmayacaklarını karşı tarafa deklare ettikleri bir irade beyanı bulunmamaktadır. Dolayısıyla teşebbüsün savunmasının geçersiz olduğu değerlendirilmektedir.

Ciddi ve Yeterli Delilin Bulunmadığı Savunması

- (142) KALİTE tarafından Kurulun *Yemek Çeki*⁵² kararı örnek gösterilerek, Kurulun “şüphe uyandırdığı” şeklinde değerlendirdiği bir belgenin varlığını ihlal tespiti için yeterli görmediği, ihlal kararı için şüpheleri giderecek başka delillere ihtiyaç duyulduğu, Bulgu-20 ve Bulgu-24 bakımından KALİTE'nin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmaya taraf olduğunu gösterir ciddi ve yeterli delilin olmadığı belirtilmiştir.
- (143) Öncelikle tarafın, rekabet ihlali için şüphe uyandırmanın yeterli olmadığına örnek olarak gösterdiği *Yemek Çeki* kararı ile bu dosyadaki tespitlerin birbirinden oldukça farklılaştığını söylemek gerekmektedir. Zira anılan Kurul kararında geçen “*önaraştırma çerçevesinde raportörlerce yapılmak istenen yerinde incelemeler SODEXO ve EDENRED tarafından engellenmiştir. Bu engellemeler neticesinde alınan mahkeme kararlarının akabinde bir gün sonra raportörler tarafından yerinde incelemeler yapılabilmektedir. Üç teşebbüste eş anlı yapılmak istenen, ancak ikisinde yerinde incelemenin engellendiği dosyada; taraflar arasında rekabeti kısıtlama amacını ortaya koyan, anlaşma olarak nitelendirilebilecek herhangi bir belgeye ulaşamamıştır*” ifadelerden soruşturma yürütülen taraflar aleyhinde herhangi bir belge elde edilemediği anlaşılmaktadır. Öte yandan mevcut dosya bakımından KALİTE hakkında Bulgu-20 ve Bulgu-24 gibi rekabet ihlali şüphesi yer bırakmayacak biçimde gösteren somut deliller mevcuttur. Sonuç olarak teşebbüsün savunmasına itibar edilmemiştir.

Belgeler Arasında Bütünlük Bulunmadığı Savunması

- (144) KALİTE tarafından ihlale dayanak olarak sunulan belgeler arasında bir bütünlük bulunmadığı, birbirini tamamlamayan, tutarlı olmayan, bir bütüne ulaştırmayan delillerin bir araya getirilmek suretiyle delillerin bütün olarak değerlendirildiğini ileri sürmenin yalnızca keyfiyete ve hukuka aykırılığa işaret ettiği belirtilmiştir.
- (145) “*kaç yaptın söyle ona göre hareket edelim*” ve “*böyle durumda sor bana piyasayı yukarı çekelim*” ifadelerinin bir irade uyuşmasını göstermediği, zira yazışma tarihinden daha önce iki firmanın birbirinden bağımsız olarak fiyat artışı yaptıklarının açıkça anlaşıldığı, dolayısıyla irade uyuşması ve fiyat tespiti için SGS çalışanının, KALİTE çalışanına müşteriye vereceği teklifi sorması ve SGS'nin teklifinin de bu bilgi çerçevesinde hazırlanmış olduğunun gösterilmesinin zorunlu olduğu, SGS'nin (.....)'a yaptığı teklifin KALİTE tarafından aldığı bilgi çerçevesinde hazırlandığını gösteren herhangi bir bilgi olmadığı bunu gösteren de bir tespitin yapılamadığı ifade edilmiştir.
- (146) Diğer taraftan, Bulgu-24'e yönelik yapılan değerlendirmenin de hatalı olduğu, zira daha önce yapılan savunmada da belirtildiği üzere SGS yöneticisi tarafından iletilen belirli bir müşteriye yönelik fiyat listesinin Bakanlık ile yapılacak olan görüşme çerçevesinde iletilmiş olduğu, sadece 2023 fiyatlarını değil, 2022 fiyatlarını da içerdiği, söz konusu bilgi değişiminin piyasadaki fiyatların etkilenmesi amacıyla yapılmadığı gibi böyle bir etkinin de ortaya çıkmadığı, KALİTE'nin bu paylaşımına karşı tek tepkisinin “*Kontrol ettim sistemden (.....) pestisit fiyatım yok (.....)*” şeklinde olduğu, KALİTE'nin güncel olarak uygulamayı sürdürdüğü pestisit fiyatının ne olduğuna dair SGS'nin herhangi bir çıkarımda bulunmasının olanaksız olduğu belirtilmiştir.
- (147) Son olarak Bulgu-24'de yer alan yazışmanın 30.05.2023 tarihinde gerçekleştiği, Bulgu-20'de yer alan yazışmanın ise beş ay sonra 20.10.2023 tarihinde gerçekleştiği, şayet

⁵² 15.11.2018 tarih ve 18-43/694-339 sayılı karar.

Bulgu-20'de irade uyuşmasının ortaya çıktığı kabul edilse dahi Bulgu-24'de yer alan bilgi değişiminin bu irade uyuşmasının bir parçası olduğunun savunulamayacağı, ihlale dayanak olarak sunulan belgelerin birbiri ile tutarlı, bütüncül olmadığı ifade edilmiştir.

- (148) Kurul ve mahkeme kararlarında, kartele ilişkin delillerin her birinin diğerlerinden izole bir şekilde ispat standardını sağlaması aranmamakta; bütüncül olarak değerlendirildiğinde delillerin “açık, inandırıcı ve tutarlı” olmaları gerekmektedir. Bunun yanında teşebbüslerin ihlalin mevcut olmadığını ispat edebilmeleri için delil seti içinde yer alan muhtelif tekil delillere yönelik makul açıklama getirmeleri yeterli olmamakta, delillerin bütünü üzerinden ulaşılan sonucun aksinin ortaya konulması gerekmektedir⁵³.
- (149) Yukarıda yer alan yaklaşım çerçevesinde Bulgu-20 ve Bulgu-24'e bakıldığında, yazışmaların taraflarının aynı teşebbüsler olması, iki yazışmanın da teşebbüslerin müşterilerine verdiği/vereceği fiyat tekliflerine veya bu fiyatlara uygulayacakları zamlara ilişkin olduğu dikkate alındığında iki belgenin de birbiri ile tutarlı olduğu söylenebilecektir. Diğer bir ifade ile söz konusu iki belge de özel gıda analiz hizmeti piyasasındaki rekabetin pazarın şeffaflaştırılarak azaltılmasına yöneliktir. Bu doğrultuda her iki belge özelinde, KALİTE hakkında birbirinden ayrı iki ihlal isnadında bulunulmasından ise bu iki bulgunun birbiri ile tutarlı ve aynı sonuca yönelik eylemleri içerdiğini kabul etmek ve bahse konu bulguları tek bir ihlalin parçası olarak ele almak daha doğru bir yaklaşımdır. Öte yandan teşebbüsün iddia ettiğinin aksine rekabet hukuku içtihadında, rakipler arasında irade uyuşmasını gösteren veya bu hususta daha kuvvetli olan belgelerin diğer belgelerden daha eski tarihli olması gerektiğine yönelik herhangi bir kural bulunmamaktadır. Daha önce de ifade edildiği üzere belgelerin bütüncül değerlendirilmesi prensibinde belgeler bir bütün olarak değerlendirilmekte, hangi belgenin diğer belgeden daha eski tarihli olduğuna bir önem atfedilmemektedir. Bu bakımdan daha eski tarihli olan Bulgu-24 de, daha geç bir tarihe sahip olan ve taraflar arasındaki irade uyuşmasını ortaya koyan Bulgu-20 de, özel gıda analiz hizmetleri pazarının suni olarak şeffaflaştırarak söz konusu pazarda rekabetin azaltılması sonucuna hizmet etmektedir. Dolayısıyla KALİTE tarafından öne sürülen belgelerin birbiri ile tutarlı, bütüncül olmadığı savunmasına itibar edilmemiştir.

Kartele Taraf Olunmadığına İlişkin Savunma

- (150) KALİTE'nin hiçbir şekilde kartele taraf olmadığı, bulgularda taraflar arasında herhangi bir irade uyuşmasını gösteren bir ifadenin yer almadığı, bunların yanı sıra hangi fiyattan anlaşma yapıldığına dair bir tespitin mevcut olmadığı vurgulanmış olup geçmiş Kurul kararlarına atıf yapılarak⁵⁴ pazarın yeterince şeffaf olduğu, bilgilerin kamuya açık olduğu ileri sürülmüş ve bu nedenler ile rekabeti kısıtlayıcı etkinin olmadığı dile getirilmiştir.
- (151) Ayrıca, KALİTE'nin rekabete aykırı bir anlaşma ya da uyumlu eylem içerisinde olduğuna dair yeterli delil bulunmadığı, idari yargı kararları da dikkate alındığında soruşturmada yer verilen KALİTE'ye ait iç yazışma niteliğindeki belgelerin bir ihlali ortaya koyma noktasında aranan gerekli ispat standardını sağlamadığı, bu nedenle KALİTE'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediğine karar verilmesi talep edilmektedir.
- (152) Rekabet hukuku uygulamasındaki genel kabul; fiyat tespiti, arz/müşteri paylaşımı, ihalelerde danişıklı hareket ve arzın sınırlandırılması olan anlaşmaların kartel niteliğinde

⁵³ 17.08.2023 tarihli ve 23-39/755-264 sayılı Kurul kararı.

⁵⁴ 13.03.2019 tarih ve 19-12/155-70 sayılı Beyaz Et II kararı, 25.04.2022 tarih ve 22-19/310-135 sayılı Yem üreticileri kararı, 18.04.2011 tarih ve 11-24/464-139 sayılı Otomotiv I kararı, 08.03.2013 tarih ve 13-13/198-100 sayılı Banka II kararı, 07.01.2021 tarih ve 21-01/18-8 sayılı Buğday unu kararı, 01.07.2021 tarih ve 21-33/446-222 sayılı Gül Ecza Deposu kararı, 23.09.2021 tarih ve 21-44/646-323 sayılı PVC kararı, 23.12.2021 tarih ve 21-63/883-432 sayılı İgşaş kararı ve 03.08.2023 tarih ve 23-36/670-226 sayılı Gübre III kararı.

olduğudur. Dosya kapsamında tarafların fiyat tespitinde bulundukları sonucuna ulaşılmıştır.

- (153) İlâveten, taraflar fiyat tespitine yönelik olarak rekabete duyarlı bilgiler paylaşmaktadır. Ayrıca, Yatay İşbirliği Kılavuzu'nun 60. paragrafında “*Yeterince şeffaf, yoğunlaşmış, istikrarlı, simetrik olan ve karmaşık olmayan pazarlarda teşebbüslerin işbirlikçi sonuca ulaşmaları daha kolaydır...*” ve 61. paragrafında “*Şeffaf pazarlarda, işbirlikçi sonuçların ortaya çıkma olasılığı daha yüksektir. Şeffaflık, teşebbüslerin rekabeti bozucu anlaşma yapmalarını ve sürdürmelerini kolaylaştırabilir...*” ifadeleri yer almaktadır. Dolayısıyla, ihlalin gerçekleştiği piyasa yapısının şeffaf olması tarafların anlaşma/uyumlu eylem içinde bulundukları gerçeğini değiştirmemektedir.
- (154) Öte yandan, KALİTE'nin ihlal isnadına konu olan iki adet belgenin de (Bulgu-20, Bulgu-24) iç yazışma olmadığı açıkça görülmektedir.
- (155) Yukarıda bahsedilen değerlendirmelerden ötürü, tarafın savunmalarının dosya kapsamında yapılan değerlendirme ve sonuçları değiştirecek nitelikte olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.5.3.3 STA Tarafından Yapılan Savunmanın Değerlendirilmesi

İspat Standardının Karşılanmadığı Savunması

- (156) STA tarafından yapılan savunmada;
- Bulgu-1 ve Bulgu-15 bakımından STA'ya yöneltilen iddiaların SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün iç yazışmalarına dayandığı, STA'nın herhangi bir dâhilinin bulunmadığı, zira bu belgelerin makul şüphenin ötesinde ispat standartını karşılamadığı,
 - Soruşturma bildiriminde yer alan bulgular dâhilinde, STA'nın rakipleriyle gerçekleştirdiği herhangi bir iletişime yer verilmediği, iletişimin ortaya konulmamasına ek olarak rakipleriyle irade uyuşmasını gösteren de hiçbir iletişim ya da iktisadi delilin dosyada mevcut olmadığı ifade edilmiştir.
- (157) Öncelikle rekabet hukuku ile diğer hukuk alanlarındaki delil ve ispat standardının farklı olduğu vurgulanmalıdır. Nitekim rekabet ihlali teşkil eden belgelerde imzalanma, yazılı olma, teşebbüsü temsile yetkili bir kişi tarafından düzenlenme gibi şekil kuralları aranmamakta, ajanda notları, elektronik postalar, bir kişi tarafından tutulan notlar, telefon görüşmelerinin içeriğini nakleden notlar, toplantı tutanakları gibi çok çeşitli deliller ihlalin ispatlanmasında yeterli kabul edilmektedir. Bu doğrultuda şirket içi yazışmalar gibi anlık mesajlaşmalar ve internet sohbeti çıktıları şeklindeki farklı nitelikteki belgelerin geçmiş Kurul kararlarında⁵⁵ delil olarak kullanıldığı görülmektedir. Ek olarak elde edilen delillerin çapraz teyidi gerekmekte olup ispat bakımından önemli olan elde edilen delillerin maddi gerçeklikleri ve olguları ortaya koymasısıdır⁵⁶. Delilin ispat gücü açısından hangi teşebbüsten elde edildiğinin bir önemi bulunmamakta, elde edilen belgenin kime ait olduğu ya da nerede yapılan yerinde incelemede elde edildiğinden ziyade içerik itibarıyla ne ifade ettiği nazara alınmaktadır⁵⁷.
- (158) Bu kapsamda delillerin değerlendirilmesinde temel prensip delillerin bütün olarak ele alınmasıdır. Başka bir deyişle, delillerin tek tek ispat standardını sağlaması koşulu

⁵⁵ Kurulun 04.03.2021 tarih ve 21-11/154-63 sayılı, 05.07.2018 tarih ve 18-22/383-188 sayılı, 07.11.2016 tarihli ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

⁵⁶ Kurulun 30.10.2012 tarih ve 12-52/1479-508 sayılı kararı.

⁵⁷ Kurulun 23.01.2022 tarih ve 20-06/61-33 sayılı kararı.

aranmayıp bütün olarak bu seviyeye ulaşması ve her bir delilin diğer delillerle tutarlı olması yeterlidir.

- (159) STA tarafından Bulgu-1 ve Bulgu-15 için yapılan ispat standırdının karşılanamadığına yönelik savunmaların kabul edilebileceği düşünülmekte olup ilgili belgeler özelinde teşebbüs için herhangi bir ihlal tespiti yapılmamıştır. Öte yandan soruşturma safhasında elde edilen ve STA'ya soruşturma bildiriminden ayrı olarak gönderilen Bulgu-27 ve Bulgu-28'in birlikte değerlendirilmesi sonucunda tarafın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğinin sabit olduğu değerlendirilmektedir.

Gıda Analiz Hizmetleri Pazarına Yönelik Yapılan Savunmalar

- (160) Tarafa ihlal isnadında bulunulan bulgulara yer alan yazışmaların özel istek analiz sektöründe Bakanlık ve İhracatçılar Birliği (ve üyeleri) tarafından bilgisi verilen bir pestisit analizi fiyatının STA ve diğer teşebbüsler tarafından uygulanmasına ilişkin olduğu ve STA'nın veya diğer teşebbüslerin bir uzlaşma içerisine girerek fiyat belirlemesi ve bu fiyatın test talebinde bulunan teşebbüsler tarafından kabul edilmesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı, dosya kapsamında bu durumu gösteren herhangi bir iletişim delilinin bulunmadığı ve pazarın yapısının gıda laboratuvarlarının arasında anlaşarak fiyat tespiti yapmasına uygun olmadığı ifade edilmiştir.
- (161) Soruşturmada yer verilen Bakanlığa bağlı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün açıklamaları ile paralel şekilde, özel istek pestisit analizinin alıcısı konumundaki ihracatçı birliklerinin (ve bu birliklerin üyeleri) söz konusu hizmetin sağlayıcısı konumunda bulunan laboratuvarlar karşısında güçlü bir konuma sahip olduğu, ihracatçı birliklerinin sahip olduğu bu yüksek alıcı gücünün, laboratuvarların özel istek analiz fiyatlamalarında, kendi maliyetlerini karşılayan bir hizmet bedeli tesis etmelerini oldukça zorlaştırdığı, özel istek analizleri bakımından %(.)'in altında yer alan pazar payı ile STA'nın, ihracatçılar birliği ve bu birlik üyeleri karşısında herhangi bir pazarlık gücüne sahip olmadığı, yalnızca STA bakımından değil, sektör genelinde özel laboratuvarların, özel istek analizleri bakımından ilgili dönemde pazarın aktif bir aktörü olmadıkları ve alıcılarının ticari kararlarına büyük oranda bağımlı olarak kendi fiyatlamalarını gerçekleştirdikleri, sektörde yer alan özel istek analizlerine Bakanlık tarafından resmi istek analizleri gibi taban fiyat getirilmesi isteğinin laboratuvarların aralarında fiyat tespit etmesine yol açmadığı, yalnızca ortak taleplerin Bakanlığa iletilmesinden ibaret olduğu ifade edilmiştir.
- (162) STA'nın savunmasındaki gıda analiz laboratuvarlarının müşterileri karşısında pazarlık gücünün sınırlı olduğu hususuna katılmakla birlikte, piyasanın rekabetçi yapısının ve laboratuvarlarının pazarlık gücünün olmamasının söz konusu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edebilmesi için haklı ya da meşru bir gerekçe olduğunu söylemek mümkün görünmemektedir. STA'nın rakipleri ile birlikte fiyat tespit ettiği sabit olup ilgili belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir. Bu nedenle teşebbüsün savunmasına itibar edilmemiştir.

İhlal İsnadında Bulunulmayan Bulgulara Yönelik Savunma

- (163) STA'nın Bulgu-1, Bulgu-15 ve Bulgu-29 bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği ve söz konusu bulgular bakımından Soruşturma Raporunda yer alan değerlendirmelere iştirak edildiği ve yapılacak nihai değerlendirmede, STA'nın 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediğine ve dolayısıyla STA hakkında idari para cezası uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi talep edilmiştir.
- (164) STA tarafından Bulgu-1, Bulgu-15 ve Bulgu-29'a ilişkin yapılan savunmalar, soruşturmada detaylı şekilde incelenmiş olup Bulgu-1, Bulgu-15 ve Bulgu-29 bakımından herhangi bir ihlal isnadında bulunulmamıştır.

STA ve SOUTHERN Arasında Fiyat Tespitine İlişkin Bir Anlaşma Bulunmadığına Yönelik Savunma

- (165) STA tarafından Bulgu-27'ye yönelik yapılan savunmada, yazışmanın niteliği itibarıyla tek taraflı bir iletişim olduğu, bu iletişime STA'nın dâhil olup olmadığının belirlenemediği ve herhangi bir şekilde rakipler arasında uzlaşının bulunduğunu ortaya koymak bakımından yeterli olmadığı, yazışma da yer alan *"Bakanlıktan ve ihracatçılar birliğinden gelen bilgi doğrultusunda"* ifadesinin incelenmediği, söz konusu ifade ışığında ilgili dönemde piyasada Bakanlık ve/veya İhracatçılar Birliği yönlendirmesi ile laboratuvarlar tarafından yapılacak testler bakımından fiili bir fiyatın belirlenmiş olmasının olası olduğu, Bakanlık tarafından resmi bir düzenleme olmaksızın piyasaya müdahalelerde bulunabildiği, Bulgu-27'nin gerçekleştiği tarihten hemen önceki dönem incelendiğinde 01.08.2022 ve 28.08.2022 tarihleri arasında STA'nın alıcılarına birkaç istisna hariç olmak üzere genellikle (.....) TL KDV'siz birim fiyat üzerinden fatura kestiği, STA'nın fiyat hareketlerindeki bu keskin değişikliğin, Bulgu-27'deki iletişimin gerçekleştiği tarih ile örtüştüğü, bu örtüşmenin rakipler arasındaki bir uzlaşıdan değil, yazışmada da ifade edildiği üzere STA'nın Bakanlık ve İhracatçılar Birliği'nden gelen bilgi doğrultusunda bir fiyat uygulamasına geçmesine dayanmakta olduğu belirtilmiştir.
- (166) STA tarafından Bulgu-28'e yönelik yapılan savunmada ise, yazışma kapsamında ifade edilen ilk fiyatın, Bulgu-27 kapsamında ifade edildiği üzere Bakanlık'tan ve İhracatçılar Birliği'nden gelen bilgi doğrultusunda uygulanacağı belirtilen fiyat tarifesine ilişkin olduğu, STA yetkilisinin *"(.....)+kdv fiyat veriyoruz biz Kdv dahil (.....) vermiyoruz"* ifadesinin de Bakanlığın fiyat tarifesinin, yazışma muhatabı tarafından yanlış anlaşılması ihtimaline ilişkin olarak verilmiş bir bilgiden ibaret olduğu, söz konusu bilginin piyasadaki kolaylıkla elde edilebilir nitelikte olan ve STA'nın yaklaşık iki ay boyunca uyguladığı bir fiyat bilgisi olduğu, Bakanlık tarafından bildirilen tarifenin diğer laboratuvarlar tarafından uygulanmadığını ve İhracatçılar Birliği tarafından da dikkate alınmadığını tespit eden STA'nın, yeni iş alabilme maksadıyla fiyatlarını 15.11.2023 tarihinden itibaren keskin bir şekilde düşürdüğü, Bulgu-29'da yer alan SOUTHERN yetkilisinin STA'nın fiyatından daha düşük bir fiyat verilmesine ilişkin direktifinin piyasadaki rekabeti gösterdiği belirtilmiştir.
- (167) Aralarında bir fiyat tespiti anlaşması bulunan iki teşebbüsün uygulamakta olduğu KDV hariç fiyatların arasında %(.....) oranında bir farkın bulunmaması gerektiği, STA ve SOUTHERN'in uyguladığı fiyatların bu denli farklı olmasının bu yönde bir uzlaşının ve irade uyuşmasının mevcut olmadığını ortaya koyduğu, Bulgu-27 kapsamında SGS'nin de (.....)TL+KDV fiyat uygulayacağı ifade edilmişken SGS bakımından bir ihlal tespitinde bulunulmamasının sebebinin Bulgu-28'deki fatura görselinden anlaşıldığı üzere SGS'nin Bulgu-27'de belirtilen fiyatı uygulamaması olduğu, bu doğrultuda Bulgu-27'de geçen fiyat tarifesinden ve rakiplerinden (STA ve SOUTHERN) farklı fiyat uygulaması sebebiyle SGS hakkında bir ihlal iddiasında bulunulmadığı birbirinden %(.....) oranında farklı fiyat sunan STA ve SOUTHERN bakımından da herhangi bir uzlaşının bulunmadığı sonucuna varılması gerektiği ifade edilmiştir.
- (168) Rekabet hukuku piyasada oluşan sonuca değil, teşebbüslerin bu sonucun oluşmasına neden olan sürece dâhil olmalarına müdahale etmeyi öngörmektedir. Bu bağlamda "anlaşma/uyumlu eylem" kavramı rekabet hukukunda firma davranışları doğrultusunda ortaya çıkan sonucu değil, firmaların bu sonuca yönelik dâhil olduğu bir süreci tanımlamaktadır. Rekabet hukuku müdahalesi ancak, teşebbüslerin kararlarının bağımsız karar alma mekanizmaları sonucunda değil, rakip teşebbüslerle birliktelik sonucunda şekillenmesi halinde, yani teşebbüslerin anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları halinde söz konusu olmaktadır. Bu çerçevede rekabet hukukunun mevcut yasal

çerçeve dâhilinde anlaşma/uyumlu eylem kavramını işlevsel kılmada “iletişim” unsuruna dayandığı görülmektedir⁵⁸.

- (169) İletişimin anlaşmayı/uyumlu eylemi ortaya koymadaki kritik önemi, piyasada rekabeti tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin yaşanan belirsizlik olduğu kabulüne dayanmaktadır. Dolayısıyla teşebbüsler arasındaki iletişimle veya iletişimi sağlayan uygulamalarla ve davranışlarla, teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliğin azalması durumunda teşebbüs davranışının bağımsız değil koordineli olacağı, bu nitelikteki davranışın da 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir⁵⁹.
- (170) Ayrıca, rakiplerinin fiyatlarını arttıracaklarını veya sabit tutacaklarını bilen bir teşebbüs için geleceğe ilişkin belirsizlik azalmakta, fiyatlama kararları bu bilgiye göre şekillenmekte, bu durum ise teşebbüsün rekabet hukuku anlamında rakiplerinden bağımsız karar vermediği anlamına gelmektedir.
- (171) Bununla birlikte, paylaşılan stratejik verilerin fiyatlama politikasında uygulanıp uygulanmadığı hususu ihlalin ortaya konulması bakımından öncül bir şart niteliği taşımamaktadır. Diğer bir anlatımla rakipler arasındaki stratejik nitelikteki bilgilere yönelik iletişimin gerçekleşmesi yeterli olup bu iletişim sonrasında teşebbüslerin iletişimdekine uygun bir fiyatlama davranışı içerisinde bulunup bulunmamalarının ise bir önemi bulunmamaktadır⁶⁰. Keza Danıştay 13. Dairesi tarafından verilen kararda “...teşebbüsler arası bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de belirtilen rekabete hassas bilgi paylaşımının, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağının aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir⁶¹” denilmektedir.
- (172) Bulgu-27 ve Bulgu-28 hakkında yapılan savunmaya bakıldığında ise tarafın Bakanlıktan ve İhracatçılar Birliği’nden gelen bilgi doğrultusunda fiilin gerçekleştiği ifadesi bulunmaktadır. Ancak savunmada, ne Bakanlıktan ne de İhracatçılar Birliği’nden “gelen bilgi” sunulmamıştır. Bu nedenle Bakanlık veya İhracatçılar Birliği ile iletişimi ve bu iletişim vasıtasıyla STA’nın uyguladığı fiyatı belirlediği savunması somut belgelere dayanmamaktadır. Savunma sadece ilgili bulguya ilişkin soyut bir teoriye dayandığından ve somut delillerle desteklenmediğinden ilgili savunmaya itibar edilememektedir.
- (173) STA ve SOUTHERN tarafından uygulanan fiyatlar arasında % (.....)’lik farkın KDV’den kaynaklandığı, bu yanlış anlamının da STA personeli (.....) tarafından Bulgu-28’deki “(.....)+ kdv fiyat veriyoruz bız Kdv dahil (.....) vermiyoruz” ifadeleri ile düzeltildiği açıkça görülmektedir.
- (174) Son olarak teşebbüsün SGS’nin Bulgu-27 ve Bulgu-28’de bahsedilen (.....)TL+KDV’den farklı fiyat uygulamaması sebebiyle söz konusu teşebbüs hakkında ilgili belge özelinde ihlal tespitinde bulunulmadığı, bu nedenle STA ve SOUTHERN hakkında da bir ihlal isnadı olmaması gerektiği savunmasına katılmak mümkün değildir. SOUTHERN ve STA arasında herhangi bir fiyat farkı bulunmamaktadır. Öte yandan rakipler arasında birlikte fiyat tespitinin amaç bakımından 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettiği durumlarda, uzlaşmaya varılan fiyatın uygulanıp uygulanmadığını ortaya koymanın belgenin ihlal niteliğini değiştirmesi bakımından bir etkisinin bulunmadığı Soruşturma Raporu’nun 102. paragrafında açıklanmıştır. Tüm bu hususların yanı sıra STA’nın Bulgu-28’de KDV

⁵⁸ 23-07/104-32 sayılı Kurul kararı.

⁵⁹ 23-50/979-356 sayılı Kurul kararı.

⁶⁰ 23-61/1205-429 sayılı Kurul kararı.

⁶¹ E.: 2011/3564, K.: 2017/947 sayılı ve 28.02.2017 tarihli kararı.

hariç (.....)TL olarak ifade ettiği fiyatı uyguladığı Soruşturma Raporu'nda ortaya konulmuştur. Bu bakımdan teşebbüsün iddia ettiği gibi STA ve SOUTHERN'ın farklı fiyatlar uyguladığı iddiası somut gerçekle uyuşmamaktadır.

- (175) Tarafın kendi durumunu ilgili belge özelinde ihlale dâhil olmadığı sonucuna varılan SGS ile kıyaslaması da hatalı bir yaklaşımdır. STA ve SOUTHERN arasında, Bulgu-28'de irade uyuşmasını gösteren bir yazışma mevcut iken Bulgu-27 ve Bulgu-28'de doğrudan SGS tarafından yapılmış bir irade beyanı bulunmamaktadır. Hatta teşebbüs ilgili yazışmaların tarafı bile değilken SGS ile STA'nın, SGS ile aynı şekilde değerlendirilmesi hukuki açıdan da doğru olmayacaktır.

Dosya Kapsamında Gerçekleştirilen Yerinde İncelemelerin ve Elde Edilen Bulguların Hukuka Aykırı Olduğu Savunması

- STA hakkında elde edilen bulguların STA'da gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilmediği, bu açıdan ilgili bulguların soruşturma tarafı diğer teşebbüslerde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edildiği, söz konusu yerinde incelemelerin hâkim kararı olmaksızın gerçekleştirildiği, Rekabet Kurumu tarafından benimsenen bu yaklaşımın Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) *Ford Otosan*⁶² kararına aykırı olduğu,
- Söz konusu karar çerçevesinde Anayasa Mahkemesi tarafından 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinin Anayasa'nın 21. maddesine aykırı olduğuna karar vermiş olup bu maddeye dayalı olarak gerçekleştirilen yerinde incelemeleri, konut dokunulmazlığının ihlali olarak değerlendirdiği,
- Gerçekleştirilen yerinde incelemeler ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHM) 8. maddesini, Anayasa'nın 20. 21. ve 22. maddeleri ile güvence altına alınan konut dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği ve haberleşme hürriyeti gibi temel hak ve hürriyetlere müdahale edildiği,
- Anayasa Mahkemesi tarafından verilen ilgili kararda; Kurum uzmanlarının konut sayılan alanlarda yerinde inceleme yapmasının kural olarak hâkim kararına bağlı kılınmasının, yerinde incelemenin Kurulun emriyle yapılmasının, gecikmesinde sakınca bulunan hallere münhasır kılınmamasının ve bir an için Kurulun yerinde inceleme yapılması kararının, gecikmesinde sakınca bulunan hallere münhasır olduğu kabul edilse bile, Kurul kararının yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayınca sunulması zorunluluğunun bulunmamasının Anayasa'nın 21. maddesini ihlal ettiğine hükmettiği,
- 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi kapsamında gerçekleşen yerinde incelemeler kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerin de Anayasa'nın 38. maddesi uyarınca hukuka aykırı delil olarak değerlendirilmesi gerektiği bu nedenle ilgili bulguların Kurul tarafından herhangi bir karara esas olarak alınmasının mümkün olmadığı,
- Bu doğrultuda soruşturmaya taraf olan teşebbüslerde de, Ford Otosan'da gerçekleştirilen yerinde incelemeye benzer şekilde yerinde incelemelerin gerçekleştiği, gerçekleşen bu yerinde incelemelerde Anayasa'ya aykırı olarak elde edilen ve soruşturma bildiriminin esasına konu edilen bilgi ve belgelerin delil olarak kabul edilemeyeceğinin açık olduğu,

ifade edilmiştir.

- (176) Öncelikle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 15. maddesi;

⁶² 23.03.2023 tarih ve 2019/40991 sayılı AYM kararı.

“Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabilir. Bu amaçla teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin:

- a) Defterlerini, fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde tutulan her türlü verilerini ve belgelerini inceleyebilir, bunların kopyalarını ve fiziki örneklerini alabilir,*
- b) Belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebilir,*
- c) Teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapabilir.*

İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır. Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idarî para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundurlar.

İlgililer istenen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların suretlerini vermekle yükümlüdür. Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hâkimi kararı ile yerinde inceleme yapılır.”

hükmünü haizdir.

- (177) İşbu soruşturma kapsamında yapılan yerinde incelemelerde de Kanunun amir hükmü çerçevesinde öncelikle görevli meslek personeli tarafından usulüne uygun olarak düzenlenmiş yetki belgeleri ile Rekabet Kurumu kimlik kartları teşebbüslere ibraz edilmiş, önaraştırma/soruşturmanın konusu ve gerçekleştirilecek incelemeye ilişkin bilgilendirilme sağlanmıştır. Akabinde önaraştırma/soruşturma çerçevesinde tespit edilen teşebbüs çalışanlarının fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde tutulan verileri ve belgeleri üzerinde yine önaraştırma/soruşturma kapsamında ilgili çalışanların refakatleri eşliğinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Nihayetinde dosya konusu ihlal iddialarıyla ilgili olabileceği değerlendirilen belgelerin Kurum merkezinde daha detaylı bir şekilde incelenmek üzere birer kopyaları alınmıştır. Alınan belgelerin bir örneği de teşebbüslerde bırakılmıştır. Yerinde inceleme sürecini özetleyen ve iki nüsha şeklinde düzenlenen yerinde inceleme tutanağı taraflarca okunup kabul edildikten sonra imzalanmış ve bir nüshası kopyaları alınan belgelerin bir suretiyle birlikte teşebbüste bırakılmıştır. Dolayısıyla yerinde incelemeler 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesi ile Kurula verilen yetki çerçevesinde ve Kanuna uygun biçimde gerçekleştirilmiştir.
- (178) Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu’nun, 20.06.2023 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 23.03.2023 tarihli Ford Otomotiv Sanayi AŞ’nin 2019/40991 sayılı bireysel başvurusuna yönelik verdiği kararda (Ford Kararı), yerinde inceleme ile konut dokunulmazlığının ihlal edildiğine ilişkin karar verilmekle birlikte inceleme sonunda elde edilen belgelere ilişkin herhangi bir değerlendirilmeye yer verilmediği görülmektedir. Öte yandan kararda, yerinde incelemelerde elde edilen delil ışığında ulaşılan ihlal sonucunda verilen idari para cezasına ilişkin olarak mülkiyet hakkının ihlal edilmediği sonucuna da ulaşılmıştır. Nihayetinde yapısal sorunun çözümü için keyfiyetin Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne bildirilmesine karar verilmiştir.
- (179) Öncelikle, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un Bireysel Başvuru başlıklı 45 inci maddesinin 3 üncü fıkrası;
- “Yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz.”*
- hükmünü amirdir. Bu itibarla Anayasa Mahkemesine anılan Kanun’un 45 inci maddesi uyarınca yapılan bireysel bir başvuru neticesinde, Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla bir kanun hükmünün iptal edilmesi mümkün olmadığı gibi Ford Kararı’nın da var olan bir

Kanun hükmünün yürürlüğünü ortadan kaldırması mümkün değildir. Dolayısıyla Ford Kararı ile söz konusu Kanun hükmünün zımnen ilga edildiğinin iddia edilmesi, ilgili mevzuat ve Ford Kararının gerekçesinden de açıkça görüldüğü üzere, hukuki dayanaktan yoksundur.

- (180) Bir diğer ifadeyle; Ford Kararı bireysel başvuru üzerine verilmiş bir karar olup 4054 sayılı Kanun'un 15.maddesinde düzenlenen yerinde inceleme yetkisinin iptali söz konusu değildir. Bu itibarla 4054 sayılı Kanun'un 15.maddesi halen mer'i olup idareler var olan yasal düzenlemelere uymakla yükümlüdür. Öte yandan Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında da vurgulandığı üzere; Kurumun var olan Kanun maddesini Anayasaya aykırı biçimde yorumlamasından kaynaklanan bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Nitekim Ford Kararı'nda da kararın bilgi ve takdiri için Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilmesi ve ilgili Kanun hükmünün gözden geçirilmesi gerektiğinin belirtilmesinin ötesinde bir tespite yer verilmemiştir.
- (181) Bununla birlikte 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun 66'ncı maddesinin 4'üncü fıkrası;

“(4) Mahkeme, bir kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.”

hükmünü haizdir. Bu itibarla Anayasa Mahkemesi bir kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tamamını veya bir hükmünü iptal ederken dahi yerine yeni bir uygulama getirecek şekilde hüküm tesis edemezken İdarenin halen var olan ve uymakla yükümlü olduğu bir Kanun hükmünün aksine hareket etmesi ya da yorum yolu ile yasanın öngördüğünden farklı bir uygulama benimsemesi hukuken mümkün değildir.

- (182) Sonuç olarak yürürlükteki Kanun hükümlerine uygun bir şekilde yapılan yerinde incelemelerde elde edilen delillerin hukuka aykırı olduğu savunmasına itibar edilmemiştir.

Önaraştırma Raporu'nun İletilmediği Savunması

- (183) STA tarafından yapılan savunmada:

- Soruşturma açılması kararının verilmesine esas teşkil eden Önaraştırma Raporu'nun; ihlal iddiasının teşebbüslere yöneltildiği ilk kaynak niteliğinde olduğu, dolayısıyla isnat yöneltilerek teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun nezdindeki konumlarını etkilemesi ve soruşturma kapsamında yöneltilen iddialarla ilgili açıklama ve bulguları içermesi nedenleri ile Önaraştırma Raporu'nun silahların eşitliği ilkesi kapsamında teşebbüsler için büyük öneme sahip olduğu,
- Önaraştırma Raporu'nun STA'ya gönderilmemesinin silahların eşitliği ilkesinden doğan haklarını kısıtladığı, 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca soruşturmaya başlandığı bildirilen tarafların sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar Kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evrakın ve mümkünse elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasının kendilerine verilmesini isteyebileceği, Önaraştırma Raporu'nun taraflarına gönderilmeyerek bu maddenin ihlal edildiği,
- 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinin üçüncü fıkrasının, Önaraştırma Raporu'nun STA'ya gönderilmemesine ilişkin bir gerekçe olarak değerlendirilmemesi gerektiği, böyle bir değerlendirmenin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin “karara etki edebilecek nitelikteki belge ya da delillerin, adil yargılanma ilkesi kapsamında taraflara sunulması” ve “tarafların bu belge

ya da deliller hakkında görüş belirtme hakkına sahip olması” yönündeki kararına aykırılık teşkil edeceği,

- Öneraştırma Raporu’nun taraflarına gönderilmemesinin söz konusu raporda yer alması muhtemel lehe bilgilere ve kendi lehine yorumlanabilecek bir tespiti soruşturma çerçevesinde hiçbir zaman ulaşamamasına yol açabileceği

ifade edilmiştir.

- (184) 4054 sayılı Kanun’un 43. maddesinin ikinci fıkrası, soruşturma bildirimi çerçevesinde Öneraştırma Raporu’nun soruşturma taraflarına gönderilmesini şart koşturmakta, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi verilmiş olmasını gerektirmektedir. Ayrıca 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ uyarınca Kurum içi yazışma olan Öneraştırma Raporu yine Tebliğ ile şekillenen Kurul içtihadı çerçevesinde aklayıcı ya da suçlayıcı delil niteliğinde kabul edilmemektedir.
- (185) Öneraştırma Raporu’nun gönderilmemesi nedeniyle savunma hakkının kısıtlanması konusunda Danıştay kararlarındaki değerlendirmelere bakıldığında, Danıştay 13. Dairesinin 16.03.2007 tarih ve 2005/6715 E. 2007/1416 K. sayılı kararında öneraştırma raporunun, soruşturma açılması kararının tesisine yönelik hazırlayıcı bir işlem olduğu tespitinin yapıldığı görülmektedir. Bu çerçevede, soruşturma açılması kararına kadar olan dönemde Kurum bünyesinde hazırlanan Öneraştırma Raporu’nun hazırlayıcı işlem niteliğinde birimler arası bir yazışma olduğuna şüphe bulunmamaktadır. Soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için gerçekleştirilen, bilgi ve belge toplamaya ilişkin 30 günlük sürecin sonunda hazırlanan Öneraştırma Raporu, raportörlerin soruşturma açılmasına gerek olup olmadığına ilişkin görüşünün ve bu süreçte elde edilen bilgi ve belgelerin Kurulun bilgisine sunulmasını kapsamaktadır. Dosya kapsamında 4054 sayılı Kanun’un 43. maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak tarafa iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi gönderilmiş olup bu çerçevede tarafın Öneraştırma Raporu’nun gönderilmemesinin savunma hakkını kısıtladığına ilişkin iddiasının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

İspat Standardının Sağlanamadığı Savunması

- (186) Kurulun geçmiş tarihli kararlarında yer alan değerlendirmelerin yanı sıra Danıştay ve idare mahkemelerinin vermiş olduğu kararlar ışığında, rekabet ihlali kanaatine varabilmesi için *“makul şüphenin ötesinde”* ispat standardının karşılanması gerektiği, bu bakımdan Soruşturma Raporunda STA’nın rakipleri ile uzlaştığına dair herhangi bir somut belge veya bulgunun ortaya konulamadığı, Bulgu-27’de STA’nın taraf olmadığı, üzerinde herhangi bir kontrolünün ve etkisinin bulunmadığı bir başka teşebbüsün iç yazışmasından hareketle bir ihlale taraf olduğu tespitinin yapılmasının 4054 sayılı Kanun’a aykırılıkların tespitinde uygulanması gereken ispat standardına aykırı olduğu, Bulgu-27 ve Bulgu-28’deki fiyatların birbirinden farklılaştığı, Bulgu-27’nin STA’ya ihlal isnadında bulunmak için kullanılamayacağı ifade edilmiştir.
- (187) Öncelikle rekabet hukuku ile diğer hukuk alanlarındaki delil ve ispat standardının farklı olduğu vurgulanmalıdır. Nitekim rekabet ihlali teşkil eden belgelerde imzalanma, yazılı olma, teşebbüsü temsile yetkili bir kişi tarafından düzenlenme gibi şekil kuralları aranmamakta, ajanda notları, elektronik postalar, bir kişi tarafından tutulan notlar, telefon görüşmelerinin içeriğini nakleden notlar, toplantı tutanakları gibi çok çeşitli deliller ihlalin ispatlanmasında yeterli kabul edilmektedir. Bu doğrultuda şirket içi yazışmalar gibi anlık mesajlaşmalar ve internet sohbeti çıktıkları şeklindeki farklı

nitelikteki belgelerin geçmiş Kurul kararlarında⁶³ delil olarak kullanıldığı görülmektedir. Ek olarak elde edilen delillerin çapraz teyidi gerekmekte olup ispat bakımından önemli olan elde edilen delillerin maddi gerçeklikleri ve olguları ortaya koymasındır⁶⁴. Delilin ispat gücü açısından hangi teşebbüsten elde edildiğinin bir önemi bulunmamakta, elde edilen belgenin kime ait olduğu ya da hangi yerinde incelemede elde edildiğinden ziyade içerik itibarıyla ne ifade ettiği nazara alınmaktadır⁶⁵.

- (188) Bu kapsamda delillerin değerlendirilmesinde temel prensip delillerin bütün olarak ele alınmasıdır. Başka bir deyişle, delillerin tek tek ispat standardını sağlaması koşulu aranmayıp bütün olarak bu seviyeye ulaşması ve her bir delilin diğer delillerle tutarlı olması yeterlidir. Bulgu-27 başka bir teşebbüsün iç yazışması olmakla birlikte Bulgu-28'de STA'nın SOUTHERN ile aynı fiyatı verme iradesi açıkça görülmektedir. Bu çerçevede, Bulgu-27 ve Bulgu-28'in birbiri ile tutarlı olduğu değerlendirilmektedir. Teşebbüsün Bulgu-27'de yer alan fiyat ile Bulgu-28'de yer alan fiyatın farklı olmasına yönelik savunmasına da katılmak mümkün değildir. Nitekim rekabet hukukunda rekabeti bozma amacı taşıyan taraflar arasındaki bütün belgelerde başta fiyat olmak üzere tüm koşulların aynı olmasını gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Hatta her belgede aynı fiyatın olmasını beklemek dinamik bir şekilde devam eden ticari hayatın da akışına uygun olmayacaktır. Sonuç olarak Bulgu-27 ve Bulgu-28'in birlikte değerlendirilmesi sonucunda tarafın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğinin sabit olduğu değerlendirilmektedir.

⁶³ Kurulun 04.03.2021 tarih ve 21-11/154-63 sayılı, 05.07.2018 tarih ve 18-22/383-188 sayılı, 07.11.2016 tarih ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

⁶⁴ Kurulun 30.10.2012 tarih ve 12-52/1479-508 sayılı kararı.

⁶⁵ Kurulun 23.01.2022 tarih ve 20-06/61-33 sayılı kararı.

1.5.3.4 ÇEVRE Tarafından Yapılan Savunmanın Değerlendirilmesi

- (189) Teşebbüs tarafından yapılan savunmada Soruşturma Raporu'ndaki tespitlerin savunmaları ile uyuştugu, Soruşturma Raporu'nda belirtildiği üzere teşebbüs hakkında bir ihlale dâhil olmadığı yönünde karar alınması gerektiği ifade edilmiştir. Soruşturma Raporu'nda da ÇEVRE'nin 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediği ve söz konusu teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanmasına yer olmadığı sonucuna varılmıştır.

1.5.3.5 RADİX Tarafından Yapılan İkinci Yazılı Savunmanın Değerlendirilmesi

- (190) RADİX'in savunmasında, soruşturma başından itibaren şeffaf ve tahkikat kolaylaştırıcı şekilde talep edilen tüm bilgi ve belgeleri sunmuş oldukları, RADİX'in rakiplerine nazaran sektörde daha yeni ve pazar payının az olduğu ve kendisinden büyük olan rakipleri ile birlikte müşteriler aleyhine rekabete aykırı bir davranış içinde girmediğinin tespit edildiği ve 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmedikleri dışında herhangi bir savunma yapılmamıştır. Öte yandan Soruşturma Raporu'nda da RADİX'in 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediği ve söz konusu teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanmasına yer olmadığı sonucuna varılmıştır.

1.5.4 Genel Değerlendirme

- (191) Dosya kapsamında yer verilen bulgu, açıklama ve değerlendirmeler doğrultusunda;
- Bulgu-1, Bulgu-2, Bulgu-11, Bulgu-15, Bulgu-17 ve Bulgu-29 bakımından 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğine yönelik bir tespitte bulunmanın mümkün olmadığı,
 - Bulgu-20 ve Bulgu-24'te yer verilen deliller uyarınca KALİTE ve SGS Ekonomik Bütünlüğü'nün, Bulgu-27 ve Bulgu-28'de yer verilen deliller uyarınca STA ve SOUTHERN'in 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri; uzlaşma usulü ile soruşturmanın sonlandırıldığı SGS Ekonomik Bütünlüğü haricindeki diğer üç teşebbüs hakkında aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
 - Soruşturma taraflarından ÇEVRE ve RADİX'in 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerine yönelik somut bir belge bulunmadığı ve söz konusu teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığı

sonucuna ulaşılmıştır.

1.5.5. Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (192) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında:

“Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir.”

hükmüne yer verilmiştir.

- (193) 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) 4. maddesi uyarınca öncelikle temel para cezası belirlenmeli ve ardından anılan Yönetmelik'in 6. ve 7. maddeleri uyarınca varsa ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar uygulanarak nihai para cezası tespit edilmelidir. Anılan Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *“Temel ceza oranı, başlangıç ceza oranına, koşulları bulunuyorsa, ihlalin süresi*

nedeniyle artırım yapılarak tespit edilir” ve 2. fıkrasında yer alan “Başlangıç ceza oranı, özellikle, ihlal dolayısıyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı ile ihlalin niteliğinin açık ve/veya ağır olup olmadığı gözetilmek suretiyle belirlenir” hükümleri doğrultusunda haklarında soruşturma yürütülen; KALİTE, STA ve SOUTHERN’in gıda analiz ücretlerinde fiyat tespitine yönelik bir anlaşma ve/veya uyumlu eylem ve rekabete duyarlı bilgi paylaşımı yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri tespit edildiğinden, Kurul tarafından temel ceza oranı % (.....) olarak belirlenmiştir. Temel para cezasının belirlenmesinde Ceza Yönetmeliğinin 5. maddesinin 3. fıkrası gereğince ihlalin süresi göz önünde bulundurulur. Aşağıdaki tabloda teşebbüslere ihlal isnadında bulunulan ilk ve son belgelerin tarihleri ile iki belge arasında geçen süreye yer verilmektedir.

Tablo 2: İhlale Taraf Teşebbüsler ve İhlal Dönemi

Teşebbüsler	İlk Belge Tarihi	Son Belge Tarihi	İhlal Süresi
KALİTE	30.05.2023	20.10.2023	4 ay 20 gün
STA	02.09.2022	14.11.2022	2 ay 12 gün
SOUTHERN	02.09.2022	14.11.2022	1 ay 12 gün

- (194) Yukarıdaki tabloya bakıldığında KALİTE, STA ve SOUTHERN bakımından ihlalin süresinin bir yıldan kısa olduğu, bu nedenle Ceza Yönetmeliği’nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca temel para cezasında artırıma gidilmesine gerek olmadığı anlaşılmaktadır.
- (195) Diğer yandan, Ceza Yönetmeliği’nin 6. maddesi çerçevesinde ağırlaştırıcı bir unsurun bulunmadığı değerlendirilmiş, ancak ilgili Yönetmelik’in 7. maddesi kapsamında hafifletici unsur bulunduğu değerlendirilerek temel para cezasında anılan maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında % (.....) oranında indirim yapılmış, ayrıca Ceza Yönetmeliğinin 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi dikkate alınarak teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirleri içinde bulunan yurt dışı satış gelirleri (KALİTE için % (.....), STA için % (.....)) de indirim kapsamında değerlendirilmiştir. Ayrıca STA bakımından, teşebbüsün lehine olması sebebiyle uygulanacak idari para cezasına esas olarak 2024 yılı cirosu esas alınmıştır.
- (196) Bu çerçevede, KALİTE için nihai olarak 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....); STA için nihai olarak 2024 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) ve SOUTHERN için nihai olarak 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında idari para cezası tespit edilmiştir.

J. SONUÇ

(197) Rekabet Kurulunun 30.11.2023 tarihli, 23-55/1085-M sayılı kararı sayılı kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

I- Haklarında soruşturma yürütülen;

1. Kalite Sistem Laboratuvarları AŞ,
2. Veltia Laboratuvar ve Danışmanlık Hizmetleri AŞ,
3. Southern Agricultural Services Tarım Ürn. Analiz ve Tek. Tur. Tic. San. İth. ve İhr. Çevre ve Su Analizi Ölçüm Lab. İş Güv. Danış. Müh. Hiz. İnş. Ltd. Şti.

ünvanlı teşebbüslerin gıda analiz ücretlerinde fiyat tespitine yönelik bir anlaşma ve/veya uyumlu eylem ve rekabete duyarlı bilgi paylaşımı yoluyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,

II- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine, bu kapsamda 27.12.2024 tarih ve 32765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası ve 7. maddesi uyarınca

1. 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) olmak üzere Kalite Sistem Laboratuvarları AŞ'ye 1.353.100,91 TL
2. 2024 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) olmak üzere Veltia Laboratuvar ve Danışmanlık Hizmetleri AŞ'ye 678.636,34 TL
3. 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) olmak üzere Southern Agricultural Services Tarım Ürn. Analiz ve Tek. Tur. Tic. San. İth. ve İhr. Çevre ve Su Analizi Ölçüm Lab. İş Güv. Danış. Müh. Hiz. İnş. Ltd. Şti. ye 357.338,28 TL

idari para cezası verilmesine,

III. Haklarında soruşturma yürütülen;

1. Çevre Endüstriyel Analiz Sanayi ve Ticaret AŞ,
2. Radix Analiz Laboratuvar Hizmetleri Ticaret AŞ

ünvanlı teşebbüsler tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edildiğine yönelik bulguya ulaşamadığından, ilgili teşebbüsler hakkında idari para cezası uygulanmasına yer olmadığına

25-21/516-340

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir